ត្រៀមប្រឡង

កម្រង
ករណីសិក្សា
និងសំណួរចម្លើយ

ការអនុវត្តជាក់ស្តែងទាក់ទងនឹង

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ ដល់ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣

សមិទ្ធផលរបស់
គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធច្បាប់ និងតុលាការ
ក្រុមការងាររាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ

រៀបចំឡើងវិញ និងផ្សព្វផ្សាយបន្ត
ដោយ
នីតិកោសល
ខែភទ្របទ ឆ្នាំជូត ទោស័ក ពុទ្ធសករាជ ២៥៦៤
ត្រូវនឹងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២០

កម្រង
ករណីសិក្សា
និង
សំណួរចម្លើយ
អំពីការអនុវត្តជាក់ស្តែង
ទាក់ទងនឹង
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ ដល់ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣

គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធច្បាប់ និង តុលាការ
ក្រុមការងាររាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ

មាតិកា

ទំព័រ

ភាគ ១ករណីសិក្សា និង សំណួរ 1
១. ករណីសិក្សា 3
ករណី ១-១ សំណើ និងស្ទីការ ១ 3
ករណី ១-២ សំណើ និងស្ទីការ ២ 3
ករណី ១-៣ សំណើ និងស្ទីការ ៣ 4
ករណី ១-៤ សំណើ និងស្ទីការ ៤ 4
ករណី ១-៥ សំណើ និងស្ទីការ ៥ 5
ករណី ២ វិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ 5
ករណី ៣-១ ការតំណាង ១ 6
ករណី ៣-២ ការតំណាង ២ 6
ករណី ៤ ការទាមទារនៅក្នុងករណីលែងលះ 7
២. សំណួរទាក់ទងនឹងការអនុវត្តជាក់ស្តែង 9
២.១. បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ និង បុគ្គល 9
សំណួរ ១ អាពាហ៍ពិពាហ៍របស់អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព 9
សំណួរ ២ អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព 9
២.២. សិទ្ធិប្រត្យក្ស 9
២.៣. ភាគព្វកិច្ច កិច្ចសន្យា និង អំពើអនីត្យានុកូល 9
សំណួរ ៣ ការលុបចោល និង តតិយជន 9
សំណួរ ៤ ការលុបចោលដោយអ្នកដែលទទួលឋានៈបន្ត 10
សំណួរ ៥ អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត 10
សំណួរ ៦ ការធ្វើអំណោយជាអចលនវត្ថុទៅឲ្យជនបរទេស 10
សំណួរ ៧ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល 10
សំណួរ ៨ ការទាមទារសោហ៊ុយនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល 10
២.៤. ប្រាតិភោគ 11

សំណួរ ៩ ហ៊ីប៉ូតែក.....11
២.៥. ញាតិ 11
សំណួរ ១០ ការហាមឃាត់ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ.....11
សំណួរ ១១ អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ.....11
សំណួរ ១២ មោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍.....11
សំណួរ ១៣ បណ្តឹងទាមទារឲ្យបញ្ជាក់អំពីនត្ថិភាពនៃបុត្តភាព.....12
សំណួរ ១៤ ការកាត់កាល់ស៊ុំកូនពេញលេញ.....12
សំណួរ ១៥ ការលែងលះ និង អ្នកមានអំណាចមេបា.....12
២.៦. សន្តតិកម្ម 13
សំណួរ ១៦ អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម.....13
សំណួរ ១៧ សន្តតិកម្ម និង មតកសាសន៍.....13
សំណួរ ១៨ មតកសាសន៍ដែលគ្មានចុះកាលបរិច្ឆេទ.....14
សំណួរ ១៩ ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍.....14
ភាគ ២ របាយការណ៍.....15
ករណី ១-១៖ សំណើ និង ស៊ីការ ១.....17
ករណី ១-២ ៖ សំណើ និង ស៊ីការ ២.....21
ករណី ១-៣ ៖ សំណើ និង ស៊ីការ ៣.....26
ករណី ១-៤៖ សំណើ និង ស៊ីការ ៤.....31
ករណី ១-៥៖ សំណើ និង ស៊ីការ ៥.....33
ករណី ២ ៖ ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ.....36
ករណី ៣-១ ៖ ការតំណាង ១.....44
ករណី ៣-២ ៖ ការតំណាង ២.....50
ករណី ៤ ៖ ការទាមទារក្នុងករណីលែងលះ.....57
សំណួរ ១ អាពាហ៍ពិពាហ៍របស់អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព.....60
សំណួរ ២ អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព.....62
សំណួរ ៣ ការលុបចោល និង តតិយជន.....65

សំណួរ ៤ ការលុបចោលដោយអ្នកទទួលហានៈបន្ត 67

សំណួរ ៥ អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត 70

សំណួរ ៦ ការធ្វើអំណោយជាអចលនវត្ថុទៅឲ្យតតិយជន 72

សំណួរ ៧ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្កាល 74

សំណួរ ៨ ការទាមទារសោហ៊ុយនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្កាល 75

សំណួរ ៩ ហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ 78

សំណួរ ១០ ការហាមឃាត់អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ 81

សំណួរ ១១ អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ 83

សំណួរ ១២ មោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍ 84

សំណួរ ១៣ បណ្តឹងទាមទារឲ្យបញ្ជាក់អំពីនត្ថិភាពនៃបុត្តភាព 88

សំណួរ ១៤ ការកាត់កាល់ស្ទុំកូនពេញលេញ 90

សំណួរ ១៥ ការលែងលះ និងអ្នកមានអំណាចមេបា 92

សំណួរ ១៦ អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម 94

សំណួរ ១៧ សន្តតិកម្ម និងមតកសាសន៍ 96

សំណួរ ១៨ មតកសាសន៍ដែលគ្មានចុះកាលបរិច្ឆេទ 98

សំណួរ ១៩ ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍ 101

ភាគ ១

ករណីសិក្សា និង សំណួរ

១. ករណីសិក្សា

ករណី ១-១ សំណើ និងស្វីការ ១

X ចង់លក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M របស់ខ្លួន។ Y ចង់ទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M ដែលប្រើប្រាស់រួចហើយ។

A និង B ជាមិត្តរបស់ X និង Y។

X បានឮពី A ថា Y បានរកទិញនូវម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូ។ បន្ទាប់មក X បានស្នើឲ្យ A ប្រាប់ Y ថា X នឹងលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ខ្លួននៅក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ។

នៅពេលជាមួយគ្នានោះដែរ Y បានឮពី B ថា X ចង់លក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M និង បានប្រាប់ពីលក្ខខណ្ឌផងដែរ។ បន្ទាប់មក Y បានស្នើឲ្យ B ទៅប្រាប់ X ថា Y នឹងទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ X ក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ នៅពេលដែលសំណើរបស់ X មិនទាន់បានដល់ Y នៅឡើយ។

រយៈពេលពីរ ឬ បី ម៉ោងក្រោយមក X និង Y បានទទួលសំណើទិញ/លក់របស់ភាគីម្ខាងទៀត តាមរយៈ A និង B។

តើកិច្ចសន្យាលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ ឬ ទេ?

ករណី ១-២ សំណើ និងស្វីការ ២

X មានអាផាតមែនមួយសំរាប់ជួល។ ដូច្នេះ X បានបិទប្រកាសនៅលើបង្អួចនៃបន្ទប់ដោយសរសេរដូចខាងក្រោម៖

បន្ទប់នេះ នៅទំនេរ - មានទំហំ ១០០ ម៉ែត្រក្រឡា មានបន្ទប់គេងចំនួន ២ ផ្ទះបាយ ១ បង្គន់ ១ និង បន្ទប់ទឹក ១ - តម្លៃ ៥០០ ដុល្លារ ក្នុងមួយខែ - រយៈពេលនៃកិច្ចសន្យាគឺ ១ ឆ្នាំ

Y បានអានសេចក្តីប្រកាសនេះ។ Y បានជួប X ហើយ បានប្រាប់ X ថា ខ្លួនចង់ជួលបន្ទប់នេះទៅតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានប្រកាស។

X មិនមានភាពប្រាកដប្រជាទៅលើសមត្ថភាពខាងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ Y ព្រោះ X មិនធ្លាប់ស្គាល់ Y ពីមុន។

តើ X ត្រូវតែជួលបន្ទប់ឲ្យ Y ដែរ ឬ ទេ?

ករណី ១-៣ សំណើ និងស្វីការ ៣

X បើកហាងលក់កុំព្យូទ័រមួយ។

X បានផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនៅលើទំព័រកាសែតដូចខាងក្រោម ៖

(ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ១)

បញ្ចុះតម្លៃកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ចំនួន ៥០ ភាគរយ សំរាប់ថ្ងៃអាទិត្យនេះ

តម្លៃដែលបានបញ្ចុះនេះ គឺមិនមានចំណេញទេ ហើយវាថែមទាំងថោកជាងតម្លៃដើមទៀតផង។ X កំណត់តម្លៃនេះ ដោយសារតែចង់ទាក់ទាញអតិថិជនមកហាងរបស់ខ្លួន។ ហើយ X បានគិតថាយ៉ាងច្រើនបំផុត មានអតិថិជនចំនួន ១០ នាក់ នឹងទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L នេះ។

ប៉ុន្តែខុសពីអ្វីដែលគាត់បានរំពឹងទុក គឺមានអតិថិជនចំនួន ៥០ នាក់ បានមកទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L នេះ។

តើ X ត្រូវតែលក់កុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ឲ្យទៅអតិថិជនទាំង ៥០ នាក់នោះ ដែរ ឬ ទេ?

តើករណីនេះនឹងទៅជាយ៉ាងណា ប្រសិនបើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ធ្វើឡើងដូចខាងក្រោម ?

(ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ២)

បញ្ចុះតម្លៃកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ចំនួន ៥០ ភាគរយ សំរាប់ថ្ងៃអាទិត្យនេះ បញ្ចុះតម្លៃតែកុំព្យូទ័រចំនួន ១០ គ្រឿង ប៉ុណ្ណោះ អ្នកមកមុន ទទួលបានការបញ្ចុះតម្លៃមុន

ករណី ១-៤ សំណើ និងស្វីការ ៤

X បើកហាងលក់រថយន្តមួយ។

Y បានឃើញរថយន្តមួយគ្រឿងដែលខ្លួនចង់ទិញនៅក្នុងហាងរបស់ X។ Y បានចរចាអំពីតម្លៃ និង លក្ខខណ្ឌលំអិតដទៃទៀតនៅក្នុងកិច្ចសន្យាជាមួយ X។ ប៉ុន្តែ Y មិនបានសម្រេចចិត្តទិញរថយន្តនៅក្នុងហាងនោះទេ។ Y បាននិយាយទៅកាន់ X "សូមទុកពេលឲ្យខ្ញុំគិតជាមួយគ្រួសារខ្ញុំបន្តិចសិន។ សូមកុំលក់រថយន្តនេះ ទៅឲ្យអ្នកដទៃ នៅក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍"។

នៅពេលដែល Y បានចាកចេញពីហាងនោះ X បានឲ្យលិខិតមួយសន្លឹក ដែលមានសរសេរអំពីលទ្ធផលនៃការចរចា ដូចជាតំលៃ ជាដើម ។ នៅក្នុងលិខិតនោះ ក៏បានសរសេរផងដែរថា X នឹងចាត់ទុកថា Y យល់ព្រមទិញរថយន្តជាមួយនឹងល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានសរសេរ ប្រសិនបើ Y មិនបានឆ្លើយតប នៅក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍។ Y មិនបានដឹងអំពីផ្នែកនេះទេ នៅពេលដែលគាត់បានទទួលលិខិតនេះ។

Y បានពិភាក្សាជាមួយគ្រួសាររបស់ខ្លួន ហើយជាលទ្ធផល Y បានបោះបង់ចោលនូវការទិញរថយន្តនោះ។ Y បានអានលិខិតនេះតែមួយផ្នែក ដោយមិនបានដឹងពីការចាត់ទុករបស់ X នោះទេ ហើយក៏មិនបានធ្វើការឆ្លើយតបទៅ X វិញនោះទេ។

តើ X អាចទាមទារឲ្យ Y បង់ប្រាក់បានដែរ ឬ ទេ?

ករណី ១-៥ សំណើ និងស្វីការ ៥

X បើកហាងលក់គ្រឿងសង្ហារឹមមួយ។

Y បានមកហាងនោះដើម្បីទិញសាឡុងថ្មីមួយ នៅថ្ងៃទី ១ ខែ សីហា។ X បានស្នើលក់សាឡុងនៅក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ។ X ក៏បាននិយាយថា "អ្នកអាចយកសាឡុងនៅថ្ងៃនេះបាន។ ហើយ ខ្ញុំនឹងរង់ចាំទទួលនូវការបង់ប្រាក់របស់អ្នកនៅក្នុងរយៈពេល ១ ខែ ប្រសិនបើ អ្នកមិនអាចបង់ប្រាក់បាននៅក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ"។ Y បានឆ្លើយតបថា គាត់ នឹងផ្ញើអ៊ីម៉ែលថាទិញ ឬ មិនទិញ នៅពេលក្រោយ។ ហើយ X បាននិយាយ យល់ព្រម។

បន្ទាប់មក Y បានផ្ញើអ៊ីម៉ែលទៅ X ដើម្បីប្រាប់ថា ខ្លួនសំរេចចិត្តទិញសាឡុងនោះ ហើយនឹងបង់ប្រាក់នៅមុនថ្ងៃទី ១០ ខែ កញ្ញា។

តើកិច្ចសន្យាលក់ទិញត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ ឬ ទេ?

តើករណីនេះ នឹងទៅជាយ៉ាងណា នៅពេលដែល Y បាននិយាយថា គាត់នឹងបង់ប្រាក់នៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា ហើយ បានស្នើឲ្យ X មកផ្ទះរបស់ខ្លួនដើម្បីធ្វើការប្រគល់សាឡុង និង ទទួលយកប្រាក់ថ្លៃទិញ ?

ករណី ២ វិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ

X មានដី L ដែលតម្លៃរបស់ដីនោះ គឺ ៣០,០០០ ដុល្លារ ដែលជាតម្លៃធម្មតានៅលើទីផ្សារ។ X មិនធ្លាប់មានបទពិសោធន៍នៅក្នុងការលក់ដីនោះទេ។

នៅថ្ងៃមួយ X មានបំណងចង់លក់ដីរបស់ខ្លួន នៅក្នុងតម្លៃមួយដែលខ្ពស់បំផុតជាបន្ទាន់ ព្រោះ X ត្រូវការប្រាក់ដើម្បីបង់នូវថ្លៃវះកាត់សម្រាប់ម្តាយ M របស់ខ្លួន ដែលមានជម្ងឺធ្ងន់ធ្ងរ។

X បានជួប Y ដែលជាភ្នាក់ងារអចលនទ្រព្យ។

Y បានដឹងអំពីស្ថានភាពរបស់ M ហើយបាននិយាយទៅកាន់ X ថា "ដី L មានតម្លៃតែ 3,000 ដុល្លារទេ។ ខ្ញុំ អាចទិញនៅក្នុងតំលៃនេះ ហើយ ខ្ញុំ មិនអាចទទួលយកនូវការចរចាទេ"។ តាមពិត Y ដឹងអំពីតម្លៃទីផ្សារពិតប្រាកដរបស់ដីនោះ។

ជាលទ្ធផល ដោយមិនបានសួរពីមូលហេតុនៃការវាយតម្លៃលើដីនោះ និង មិនបានសួរទៅកាន់ភ្នាក់ងារអចលនទ្រព្យដទៃទៀត X បានលក់ដី L ទៅឲ្យ Y ក្នុងតម្លៃ ៣,០០០ ដុល្លារ ដោយ

គិតថា អ្វីដែល Y បាននិយាយអំពីតម្លៃ ប្រហែលជាត្រឹមត្រូវ ព្រោះ គាត់គឺជាអ្នកជំនាញ ហើយគាត់គួរតែលក់ដី L ក្នុងតម្លៃនោះភ្លាម ទោះបីជាគាត់ មានលទ្ធភាពអាចលក់ដីនោះនៅក្នុងតម្លៃខ្ពស់ជាងនេះក៏ដោយ។

បន្ទាប់មក Y បានលក់ដី L ឲ្យទៅ Z ក្នុងតម្លៃ ៣,០០០ ដុល្លារ។

X បានដឹងថាតម្លៃដែល Y បានផ្តល់ឲ្យ គឺមានតម្លៃថោកខ្លាំងណាស់ នៅក្រោយពេល M បានធូរស្រាលពីជម្ងឺ។

តើ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយ Y និង ទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L មកវិញបានដែរ ឬ ទេ? សូមគិតពិចារណាអំពីមាត្រាដែលអាចពាក់ព័ន្ធ និង ថាតើអ្នកណា ដែលមានការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិលើដី L។

តើវា អាចជះឥទ្ធិពលទៅលើសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែរ ឬ ទេ ប្រសិនបើ ការលុបចោល ត្រូវបានធ្វើឡើង នៅមុន ឬ នៅក្រោយការលក់ដី L នោះឲ្យទៅ Z?

ករណី ៣-១ ការតំណាង ១

X គឺជាអ្នកលក់ម្ហូបអាហារ។ X បានប្រគល់សិទ្ធិឲ្យ Y ដែលជាបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ទិញអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម នៅក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ ឬ ថោកជាងនេះ ពី Z ដែលជាអ្នកលក់ដុំ។

Y បានទៅជួប Z ហើយ បានធ្វើការចរចាជាមួយ Z ។ Z មិនបានបញ្ចុះតម្លៃឲ្យថោកជាង ២៥០ ដុល្លារទេ។ ជាចុងក្រោយ Y បានសំរេចចិត្តទិញអង្ករ ចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម ក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ ព្រោះគាត់ គិតថា X នឹងយល់ព្រមនៅពេលក្រោយ។ ប៉ុន្តែ X មិនបានយល់ព្រមនឹងតម្លៃនេះទេ។ ដោយអនុវត្តតាមកិច្ចព្រមព្រៀង Z បានដឹកអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម ទៅឲ្យដល់ហាងរបស់ X។ X បដិសេធមិនព្រមបង់ថ្លៃទិញ ២៥០ ដុល្លារទេ។

សូមគិតពិចារណាអំពីការទាមទារដែលអាចធ្វើបានរវាង X Y និង Z។

ករណី ៣-២ ការតំណាង ២

X គឺជាភាគីម្ខាងនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ Y គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ X នៅក្នុងកិច្ចសន្យានេះ។ Z គឺជាភាគីម្ខាងទៀតនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ សូមពិចារណា អំពីអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលបង្កើតឡើងដោយ Y ដែលជាអ្នកតំណាងរបស់ X ជាមួយនឹង Z នៅក្នុងករណីនីមួយ ៗ ខាងក្រោមនេះ

(១) នៅក្នុងករណីដែល Z បានឆបោក Y

(២) នៅក្នុងករណីដែល Y បានឆបោក Z

(៣) នៅក្នុងករណីដែល X បានឆបោក Z

(៤) នៅក្នុងករណីដែល Z បានឆបោក X

ករណី ៤ ការទាមទារនៅក្នុងករណីលែងលះ

តើ W និង កូនរបស់គាត់ អាចទាមទារអ្វីខ្លះ ចំពោះ H និង J ដោយផ្អែកលើសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ W ?

តើ "ខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឲ្យតុលាការចេញ" ត្រូវសរសេរយ៉ាងដូចម្តេចនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង ចំពោះការទាមទារនីមួយៗ ?

(សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ W)

ខ្ញុំ គឺជាស្ត្រីម្នាក់មានអាយុ ៣៥ ឆ្នាំ។

ខ្ញុំបានរៀបការជាមួយនឹង H (ដែលជាបុរសមានអាយុ ៣៨ ឆ្នាំ) កាលពី ១៣ ឆ្នាំមុន។ ពួកយើងបានជួលអាផាតមែន (apartment) តូចមួយ ហើយ រស់នៅក្នុងខេត្ត K ដែលជាស្រុកកំណើតរបស់ពួកយើង។

ពួកយើងមានកូនចំនួន ៣ នាក់ គឺ A (អាយុ ១០ ឆ្នាំ) B (អាយុ ៦ ឆ្នាំ) និង C (អាយុ ៥ ឆ្នាំ)។

ខ្ញុំបានលាឈប់ពីការងារ នៅពេលដែលខ្ញុំសម្រាលកូន A។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ខ្ញុំមិនដែលទៅធ្វើការនៅខាងក្រៅទៀតឡើយ ហើយ ខ្ញុំនៅផ្ទះមើលថែកូន និង ធ្វើការងារផ្ទះ។

ក្រោយពីកំណើតរបស់ C ការចំណាយរបស់យើង គឺលើសពីចំណូលរបស់ H។ កាលពី ៤ ឆ្នាំមុន H បានសម្រេចចិត្តទៅធ្វើការនៅភ្នំពេញ ដើម្បីទទួលបានប្រាក់កម្រៃប្រសើរជាងមុន។ កាលពីឆ្នាំដំបូង គាត់បានត្រឡប់មកផ្ទះវិញជារៀងរាល់ ២ ឬ ៣ ខែម្តង ដោយមានប្រាក់ខែមកជាមួយផង។

ប៉ុន្តែក្រោយមក គាត់ចាប់ផ្តើមមកផ្ទះមិនសូវញឹកញាប់ដូចមុនទេ។ ហើយនៅពេលខ្លះគាត់ត្រឡប់មកផ្ទះវិញដោយមិនមានប្រាក់ខែមកជាមួយទេ។

ហើយក្រោយមកទៀត គាត់មិនបានត្រឡប់មកផ្ទះទាល់តែសោះ។

ខ្ញុំបានដឹងថា H មានស្រីលួចលាក់ម្នាក់ឈ្មោះ J កាលពី ពីរ បីឆ្នាំមុន ហើយបានចាប់ផ្តើមរស់នៅជាមួយគ្នានៅឯភ្នំពេញ យ៉ាងហោចណាស់ក៏មួយឆ្នាំដែរ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ពួកគេ មានកូនមួយ ជាមួយគ្នាទៀតផង។

ដោយមានអារម្មណ៍ថាឈឺចាប់នឹងដំណឹងបែបនេះ ខ្ញុំបានលះបង់គំនិតចង់ផ្សះផ្សាទំនាក់ទំនងរវាងខ្ញុំ និង H ចោល។ ឥឡូវ ខ្ញុំចង់លែងលះជាមួយគាត់ កាន់តែឆាប់កាន់តែប្រសើរ។ ប៉ុន្តែគាត់ បានប្រាប់ខ្ញុំថា គាត់មិនយល់ព្រមលែងលះទេ ប្រសិនបើ ខ្ញុំមិនប្រគល់កូន ៣ នាក់ ឲ្យទៅគាត់។

ខ្ញុំបានបដិសេធនឹងការទាមទាររបស់គាត់។ ខ្ញុំក៏ចង់មើលថែរក្សាកូនរបស់ខ្ញុំដែរ ព្រោះខ្ញុំគិតថា កូនទាំងបីរបស់ខ្ញុំ នឹងមិនមានសុភមង្គលទេ ប្រសិនបើពួកគេរស់នៅជាមួយនឹង J នៅឯភ្នំពេញ។ ជាក់ស្តែង កូនទាំងបីនាក់របស់ខ្ញុំ បានប្រាប់ថា ពួកគេចង់រស់នៅជាមួយខ្ញុំ នៅឯខេត្ត K។

កង្វល់របស់ខ្ញុំ គឺថាតើខ្ញុំអាចផ្គត់ផ្គង់ចិញ្ចឹមបីបាច់ពួកគេយ៉ាងណា។ ខ្ញុំមិនអាចស្វែងរកការងារពេញម៉ោងជាមួយនឹងប្រាក់ខែគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារឡើយ ព្រោះខ្ញុំ ត្រូវចំណាយពេលក្នុងការមើលថែរក្សាកូនរបស់ខ្ញុំ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ ខ្ញុំចង់បន្តប្រើប្រាស់ម៉ូតូមួយគ្រឿង ដែលគាត់បានទិញកាលពី ៥ ឆ្នាំមុន។ ខ្ញុំប្រើប្រាស់ម៉ូតូនេះក្នុងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ទោះជានៅក្រោយពេលគាត់បានចាកចេញទៅភ្នំពេញក៏ដោយ។ ខ្ញុំមិនអាចចេញទៅក្រៅបានទេ ប្រសិនបើគាត់ យកម៉ូតូនេះទៅភ្នំពេញ។

ខ្ញុំចង់អោយ **H** ទទួលខុសត្រូវក្នុងនាមជាស្វាមី និង ឪពុកម្នាក់។

២. សំណួរទាក់ទងនឹងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

២.១. បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ និង បុគ្គល

សំណួរ ១ អាពាហ៍ពិពាហ៍របស់អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព

នៅក្នុងមាត្រា ២១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី លក្ខខណ្ឌទទួលអត្តាធីនភាព មាន២ គឺតាមរយៈការប្រកាសរបស់តុលាការ ឬការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ រីឯមាត្រា ២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី "អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានដល់នីតិភាព"។

តើអនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព តាមរយៈការប្រកាសរបស់តុលាការ អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយមិនចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលបានដែរឬទេ (**មាត្រា ៩៤៨**)?

សំណួរ ២ អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព

តើពាក្យ "**នីតិជន**" និង "**បាន**ដល់នីតិភាព" ខុសគ្នាយ៉ាងដូចម្តេច ? ឧទាហរណ៍ ៖ មាត្រា ២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បញ្ជាក់ថា អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធិនភាពត្រូវបានចាត់ទុកថា បានដល់នីតិភាព។ ប៉ុន្តែ មានបញ្ញត្តិខ្លះនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីសំដៅទៅលើ នីតិជន ដោយផ្ទាល់តែម្តង។ តើសម្រាប់ករណីនេះ ពាក្យ "បានដល់នីតិភាព" សំដៅទៅលើ "នីតិជន" ដែរឬទេ ? ម្យ៉ាងទៀត ប្រសិនបើក្រមរដ្ឋប្បវេណីប្រើពាក្យ "អនីតិជន" តើពាក្យនេះសំដៅទៅលើពាក្យ "បានដល់នីតិភាព" ដែរឬអត់ ?

២.២. សិទ្ធិប្រត្យក្ស

២.៣. កាតព្វកិច្ច កិច្ចសន្យា និង អំពើអនីត្យានុកូល

សំណួរ ៣ ការលុបចោល និង តតិយជន

X បានលក់ដីរបស់ខ្លួនទៅឲ្យ **Y**។ បន្ទាប់មក **Y** បានលក់ដីទៅឲ្យ **Z** ដោយធ្វើជាលិខិតយថាភូត។ នៅមុនពេល **Y** និង **Z** ចុះបញ្ជីប្រតិបត្តិការលក់ទិញ **X** បានលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញជាមួយនឹង **Y** ដោយមូលហេតុភាន់ច្រឡំ។ **Z** គឺជាជនសុចរិតនិងគ្មានកំហុសអំពីការលុបចោលនេះ។

តើ **Z** គឺជាតតិយជនដែលមានបញ្ញត្តនៅក្នុងមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៣ ដែរឬទេ? តើ **X** អាចអះអាងអំពីការលុបចោលចំពោះ **Z** ដែរឬទេ?

សំណួរ ៤ ការលុបចោលដោយអ្នកដែលទទួលឋានៈបន្ត

មាត្រា ៣៥៩ មានឃ្លាមួយចែងថា "អ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈ ក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ ក៏អាចអនុវត្តសិទ្ធិលុបចោលបានដែរ"។

តើបុគ្គលណាខ្លះ ដែលត្រូវចាត់ទុកថាជាអ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ?

សំណួរ ៥ អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត

ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១២៨ កយ.ប្រក/១១ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ កំណត់អំពីអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតចំនួន ១៨ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។

តើគោលបំណងនៃការកំណត់អត្រាការប្រាក់នេះគឺជាអ្វី?

សំណួរ ៦ ការធ្វើអំណោយជាអចលនវត្ថុទៅឲ្យជនបរទេស

X (សញ្ជាតិខ្មែរ) និង **Y** (ជនបរទេស) បានព្រមព្រៀងគ្នាបង្កើតកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម ដោយ **X** ឲ្យដីមួយកន្លែងទៅ **Y**។

តើ **Y** អាចចាត់ចែងអចលនវត្ថុនេះដែរឬទេ?

សំណួរ ៧ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល

តើ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងមាត្រា ៧២៩ សំដៅទៅលើបុគ្គលណា ?

តើញាតិលោហិត សាខាញាតិ ញាតិពន្ធ សហព័ទ្ធ គឺជា "បុគ្គលដទៃ" ដែរឬទេ?

សំណួរ ៨ ការទាមទារសោហ៊ុយនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល

១. មាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តអំពីសិទ្ធិទាមទារឲ្យសងសោហ៊ុយវិញរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល។ កថាខណ្ឌនេះ អនុញ្ញាតឲ្យអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ទាមទារសាមីខ្លួនសងវិញនូវសោហ៊ុយគ្រប់គ្រងវត្ថុ។ សោហ៊ុយចំណាយសម្រាប់គ្រប់គ្រងមនុស្ស មិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលទេ។

តើបញ្ញត្តិណា ដែលត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះសោហ៊ុយដែលអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល បានចំណាយក្នុងការគ្រប់គ្រងមនុស្ស?

២. អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ទទួលរងការខូចខាតដោយសារការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលនោះ។ តើគាត់អាចទាមទារសំណងការខូចខាតពីសាមីខ្លួនបានដែរឬទេ?

២.៤. ប្រាតិភោគ

សំណួរ ៩ ហ៊ីប៉ូតែក

១. តើការបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ មានសារប្រយោជន៍អ្វីខ្លះដល់ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែក និង អ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក?

២. តើការដាក់ហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ អាចមានត្រឹមកម្រិតណា? ត្រឹមអំឡុងពេលនៃសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍?

២.៥. ញាតិ

សំណួរ ១០ ការហាមឃាត់ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ

តាមមាត្រា ៩៥២ ៖ ការហាមឃាត់ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ

(១). អាពាហ៍ពិពាហ៍ពុំអាចធ្វើបានឡើយរវាងញាតិពន្ធនៃខ្សែផ្ទាល់។ បញ្ញត្តិនេះត្រូវយកមកអនុវត្ត ដូចគ្នាដែរ នៅក្រោយពេលដែលបានបញ្ចប់ទំនាក់ទំនងញាតិពន្ធ ដោយបញ្ញត្តិមាត្រា ៩៤១ (ការរលត់ទំនងទំនងញាតិពន្ធ) ឬមាត្រា ១០១៦ (ការកាត់កាល់នៃស្មុំកូនពេញលេញ) នៃក្រមនេះ ឬ ...។

(២). អាពាហ៍ពិពាហ៍ពុំអាចធ្វើបានឡើយ រវាងសាខាញាតិពន្ធ នៅក្នុង ៣ (បី) ថ្នាក់ រាប់ទាំងថ្នាក់ទី ៣ (បី) ផង។ ...

១. ហេតុអ្វីបានជាមាត្រា ៩៥២ កថាខណ្ឌទី ១ វាក្យខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តិយ៉ាងដូច្នេះ? តើវាមានន័យយ៉ាងដូចម្ដេច?

២. តើពាក្យថា "រាប់ទាំងថ្នាក់ទី៣ ផង" មានន័យយ៉ាងដូចម្ដេច?

សំណួរ ១១ អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ

តើបងប្អូនប្រុសរបស់ប្ដី អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងបងប្អូនស្រីរបស់ប្រពន្ធបានដែរឬទេ?

ឧទាហរណ៍ **A** មានប្អូនប្រុស **X**។ **B** មានបងស្រី **Y**។ **A** រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **B**។ តើ **X** អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **Y** បានដែរ ឬទេ?

សំណួរ ១២ មោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍

១. សូមពន្យល់ចំណុច (ខ) នៃមាត្រា ៩៥៨

២. តើអ្នកណាមានសិទ្ធិមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍? តើមានអាជ្ញាយុកាលរំលត់សិទ្ធិនេះដែរឬទេ?

៣. **A** បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **B** ប៉ុន្តែពួកគាត់ មិនបានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ទេ។ ក្រោយមក **A** បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **C** ហើយពួកគាត់បានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្របច្បាប់។ តើ **C** ឬ A មានសិទ្ធិលើកឡើងពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង **A** និង **B** ដែរឬទេ?

៤. តើត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងកូន និង ការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិយ៉ាងដូចម្តេច នៅពេលដែលមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង **A** និង **B** ត្រូវបានគេលើកឡើង នៅក្នុងករណីទី៣?

សំណួរ ១៣ បណ្តឹងទាមទារឲ្យបញ្ជាក់អំពីនត្ថិភាពនៃបុត្តភាព

តើការកើតឡើងដោយចេតនា ឬកំហុសធ្ងន់ធ្ងររបស់ជនដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីជាឪពុក ឬម្តាយ នៅក្នុងមាត្រា ១០០២ កថាខណ្ឌទី ៤ សំដៅទៅលើអ្វី**?** សូមផ្តល់ឧទាហរណ៍នៃចេតនា និងកំហុសធ្ងន់ធ្ងរ**?**

សំណួរ ១៤ ការកាត់កាល់សុំកូនពេញលេញ

១. មិនមានបញ្ញត្តិនៃមាត្រាណាមួយអនុញ្ញាតឲ្យឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមកាត់កាល់សុំ កូនពេញលេញទេ ប៉ុន្តែវាត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងសុំកូនធម្មតា។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិន បើកូនសុំតាមរយៈសុំកូនពេញលេញមិនមានអាកប្បកិរិយាល្អ ប្រព្រឹត្តអំពើអសីលធម៌ និងបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម នោះវាហាក់ដូចជា មិនសមហេតុផលដែលមិនអនុញ្ញាតិឲ្យឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមរំលាយសុំកូននេះ។ តើមានបញ្ញត្តិណាសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហានេះដែរឬទេ?

២. មាត្រា ១០១៦ មានលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ ក្នុងការកាត់កាលសុំកូនពេញលេញដែលធ្វើឡើង ដោយកូនសុំ។ ឧទាហរណ៍ ៖ នៅពេលដែលចំណុច ក ត្រូវបានបំពេញ ប៉ុន្តែចំណុច ខ មិនត្រូវបានបំពេញ ដូច្នេះពាក្យសុំកាត់កាល់របស់កូនសុំត្រូវបានគេលើកចោល។ តើមានវិធីណាដែលអាចធ្វើឲ្យកូនសុំរួចផុតពីការខូចខាត នៅក្នុងករណីនេះ?

សំណួរ ១៥ ការលែងលះ និង អ្នកមានអំណាចមេបា

តើតុលាការត្រូវសម្រេចអំពីអ្នកមានអំណាចមេបាដែរឬទេ ប្រសិនបើភាគីទាំងសងខាងមិនបានស្នើសុំឲ្យកំណត់ពីការគ្រប់គ្រងកូននៅក្នុងបណ្តឹងលែងលះ?

២.៦. សន្តតិកម្ម

សំណួរ ១៦ អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម

B គឺជាកូនរបស់ A ហើយ C គឺជាកូនរបស់ B។

(សំណួរ)

១. B ស្លាប់នៅឆ្នាំ ២០១២។ ក្រោយមក C បានសម្លាប់ A នៅខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ ហើយត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគារពីបទឃាតកម្ម។ តើ C អាចក្លាយជាសន្តតិជនជំនួសតាមមាត្រា ១១៥៧ បានដែរឬទេ ? តើមាត្រា ១១៥០ (អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម) អនុវត្តចំពោះសន្តតិជនជំនួសដែរឬទេ ?

២. C បានសម្លាប់ B នៅថ្ងៃទី ២០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ហើយតុលាការសម្រេចផ្តន្ទាទោស C ឱ្យជាប់ពន្ធនាគារពីបទឃាតកម្ម។ បន្ទាប់មក A បានស្លាប់នៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣។ តើ C អាចធ្វើសន្តតិកម្មលើទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ A តាមរយៈសន្តតិកម្មជំនួសបានដែរឬទេ?

សំណួរ ១៧ សន្តតិកម្ម និង មតកសាសន៍

X (បុរស) បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ Y (ស្ត្រី) ហើយមានកូនចំនួន ៦ នាក់។ នៅក្រោយពេលដែល Y ទទួលមរណភាព X បានរស់នៅជាមួយនឹង Z ជាលក្ខណៈ អនីតិសង្វាស។ X និង Z មានកូនចំនួន ២ នាក់។

X ទទួលមរណភាព។ ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់របស់ X ដែលមាននៅពេលមរណភាព គឺដីមួយកន្លែង។

(សំណួរ)

១. តើអ្នកណាគឺជាសន្តតិជននៅក្នុងករណីនេះ?

២. X បានធ្វើមតកសាសន៍នៅមុនពេលគាត់ទទួលមរណភាព។ នៅក្នុងមតកសាសន៍ X បានសរសេរថា ខ្លួនឲ្យដីទៅ Z និង កូន ២ នាក់។ តើកូនទាំង ៦ នាក់ អាចធ្វើសន្តតិកម្មលើដីរបស់ X បានដែរឬទេ?

៣. Z បានខ្ចីលុយអ្នកដទៃសម្រាប់បង់ថ្លៃព្យាបាលរបស់ X ដោយសារតែ X ធ្លាក់ខ្លួនឈឺនៅពេលគាត់ទទួលមរណភាព។ តើការណ៍នេះជះឥទ្ធិពលដល់ការចែកមតិកដែរឬទេ?

សំណួរ ១៨   មតកសាសន៍ដែលគ្មានចុះកាលបរិច្ឆេទ

មានមតកសាសន៍ចំនួន ២ ដែលមតកជន **P** បានសរសេរ។ កាលបរិច្ឆេទត្រូវបានសរសេរនៅក្នុងមតកសាសន៍មួយ (មតកសាសន៍ ២) ប៉ុន្តែ មិនត្រូវបានសរសេរនៅក្នុងមតកសាសន៍មួយទៀត (មតកសាសន៍ ១)។

មតកសាសន៍ ១ កំណត់ថា មតកជនឲ្យដីទៅ **A** រថយន្តទៅ **B** និង ម៉ូតូទៅ **C**។ ក៏ប៉ុន្តែ មតកសាសន៍ ២ កំណត់ថាឲ្យដីទៅ **X** និង រថយន្តទៅ **Y** ហើយមិនបានលើកឡើងពីម៉ូតូឡើយ។

តើមតកសាសន៍ ១ មានសុពលភាពដែរឬទេ?

សំណួរ ១៩   ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍

សូមពន្យល់អំពីនីតិវិធីនៃការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍។

ភាគ ២

របាយការណ៍

ករណី ១-១៖ សំណើ និង ស្ទីការ ១

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច – ការបង្ហាញឆន្ទ: និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្ទីការ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៦, ៣៣៧ និង មាត្រា ៣៤០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	**X** ចង់លក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល **M** របស់ខ្លួន។ **Y** ចង់ទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល **M** ដែលប្រើប្រាស់រួចហើយ។ **A** និង **B** ជាមិត្តរបស់ **X** និង **Y**។ **X** បានឮពី **A** ថា **Y** បានរកទិញនូវម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូ។ បន្ទាប់មក **X** បានស្នើឲ្យ **A** ប្រាប់ **Y** ថា **X** នឹងលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ខ្លួននៅក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ។ នៅពេលជាមួយគ្នានោះដែរ **Y** បានឮពី **B** ថា **X** ចង់លក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល **M** និង បានប្រាប់ពីល័ក្ខខ័ណ្ឌផងដែរ។ បន្ទាប់មក **Y** បានស្នើឲ្យ **B** ទៅប្រាប់ **X** ថា **Y** នឹងទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ **X** ក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ នៅពេលដែលសំណើរបស់ **X** មិនទាន់បានដល់ **Y** នៅឡើយ។ រយៈពេលពីរ ឬ បី ម៉ោងក្រោយមក **X** និង **Y** បានទទួលសំណើទិញ/លក់របស់ភាគីម្ខាងទៀត តាមរយៈ **A** និង **B**។ តើកិច្ចសន្យាលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ ឬ ទេ?
ការធ្វើបទបង្ហាញ និង ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	**(ការធ្វើបទបង្ហាញ)** ជាគោលការណ៍ កិច្ចសន្យា មានអានុភាពដោយសារសំណើ និង ស្ទីការត្រូវគ្នា (មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១)។ កិច្ចសន្យា ត្រូវកើតឡើងនៅពេលដែលដំណឹងអំពីស្ទីការបានមកដល់អ្នកស្នើ (មាត្រា ៣៤០)។ តើសំណើរបស់ **X** មានអានុភាពដែរ ឬ ទេ? មាត្រា ៣៣៧ បញ្ញត្តអំពីនិយមន័យនៃសំណើ និង ស្ទីការ។ <សំណើ – កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី ២> ការសុំបង្កើតកិច្ចសន្យាដែលធ្វើឡើង ដោយមានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្ត ក្នុងករណីដែលមានស្ទីការរបស់ភាគីម្ខាងទៀតចំពោះសំណើនេះ។ សំណើត្រូវមានអានុភាព នៅពេលដែលសំណើនោះបានដល់ភាគីម្ខាងទៀត។

	<ស្ទីការ – កថាខណ្ឌទី ៣ និង ៤> ការបង្ហាញឆន្ទៈដែលអ្នកទទួលសំណើ យល់ព្រមចំពោះសំណើនោះ។ ស្ទីការត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលស្ទីការនោះបានដល់អ្នកស្នើ។ នៅក្នុងករណីនេះ **X** បានស្នើឲ្យ **A** ប្រាប់ទៅ **Y** ថា **X** នឹងលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ខ្លួននៅក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ ហើយ **A** ក៏បាននិយាយប្រាប់ **Y**។ ដូច្នេះ សំណើរបស់ **X** ត្រូវមានអានុភាព នៅពេលដែល **A** បានប្រាប់ **Y** ពីឆន្ទៈរបស់ **X**។ បន្ទាប់មក តើការណ៍ដែល **Y** បានប្រាប់ **X** ថា **Y** នឹងទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ **X** ក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ តាមរយៈ **B** អាចត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាស្ទីការរបស់ **Y** ដែរឬទេ? ការណ៍នេះ មិនមែនជាស្ទីការទេ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាសំណើរបស់ **Y** ប៉ុណ្ណោះ ព្រោះ សំណើរបស់ **X** មិនទាន់បានដល់ **Y** នៅឡើយ ផ្ទុយទៅវិញ ស្ទីការត្រូវបានបង្ហាញ នៅក្រោយពេលដែលសំណើបានដល់។ ដូច្នេះ ខ្ញុំគិតថា កិច្ចសន្យាមិនត្រូវបានបង្កើតឡើងឡើយ។ **(ការពិភាក្សា)**
យោបល់ ១	ឆន្ទៈរបស់ **X** និង **Y** មើលទៅហាក់ដូចជាត្រូវគ្នា ហើយ **X** និង **Y** គួរតែបង្កើតកិច្ចសន្យាបាន។ តើករណីនេះ កិច្ចសន្យាមិនកើតឡើងទេ?
យោបល់ ២	កិច្ចសន្យា មិនត្រូវបានបង្កើតឡើងទេ ព្រោះ **X** ឬ **Y** អាចមានឆន្ទៈក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយបុគ្គលផ្សេងទៀត។
យោបល់ ៣	តើ **A** និង **B** គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ **X** និង **Y** ដែរឬទេ?
យោបល់ ៤	**A** និង **B** គឺគ្រាន់តែជាអ្នកនាំសារទេ។
យោបល់ ៥	តើអ្នកនាំសារ និង អ្នកតំណាងខុសគ្នាយ៉ាងដូចម្តេច ? ប្រសិនបើ **A** និង **B** គឺជាអ្នកតំណាង តើកិច្ចសន្យាលក់ទិញត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរឬទេ?

យោបល់ ៦	អ្នកនាំសារ គឺជាបុគ្គលដែលជូនដំណឹងអំពីឆន្ទៈរបស់បុគ្គលម្នាក់ទៅឲ្យបុគ្គលម្នាក់ផ្សេងទៀត ដូចជាសំបុត្រ ឬ វិទ្យុ ឬ ទូរស័ព្ទ អំពីឆន្ទៈនោះ ចំណែកឯអ្នកតំណាងអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួន ដែលមិនមែនជាឆន្ទៈរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ ប៉ុន្តែស្ថិតនៅក្នុងទំហំនៃសិទ្ធិតំណាងចំពោះភាគីម្ខាងទៀត។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅពេលដែលសិទ្ធិតំណាង មានលក្ខណៈតូចចង្អៀត នោះព្រំដែនបែងចែកការតំណាង និងអ្នកនាំសារ គឺមិនមានភាពច្បាស់លាស់ទេ។ ម្យ៉ាងទៀត នៅក្នុងករណីនេះ ថាតើ **A** និង **B** គឺជាអ្នកនាំសារ ឬមិនមែន មិនមានអ្វីជះឥទ្ធិពលដល់សេចក្តីសន្និដ្ឋានទេ។ ចំណុចដែលមានឥទ្ធិពលលើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន គឺថាតើសំណើ និង ស្វីការ ត្រូវគ្នាដែរឬទេ។
យោបល់ ៧	តើមាត្រា ៥១៧ ត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណីនេះដែរឬទេ?
យោបល់ ៨	មាត្រា ៥១៧ គឺនិយាយអំពីការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី។ ករណីនេះ មិនជាប់ទាក់ទងនឹងការសន្យាទេ។
យោបល់ ៩	តើ "ការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី" និង "សំណើ" មានលក្ខណៈខុសគ្នាយ៉ាងដូចម្តេច? តាមការយល់របស់ខ្ញុំ គឺថាសំណើជាសកម្មភាពឯកតោភាគី ចំណែកឯការសន្យាហាក់ដូចជាកិច្ចសន្យា។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី។ ក្រុមហ៊ុនអាកាសចរណ៍ "**C**" បាននិយាយទៅកាន់ក្រុមហ៊ុនផលិតយន្តហោះ "**D**" ថា ខ្លួននឹងបញ្ជាទិញយន្តហោះមួយគ្រឿងនៅឆ្នាំក្រោយ ប្រសិនបើចំនួនអ្នកដំណើរ មានការកើនឡើង។ បន្ទាប់មក **D** បានឆ្លើយថា យើងនឹងផលិតយន្តហោះមួយគ្រឿង ប្រសិនបើអ្នកបញ្ជាទិញនៅឆ្នាំក្រោយ។
យោបល់ ១០	ការសន្យា គឺជាប្រភេទមួយនៃកិច្ចសន្យា ដែលភាគីម្ខាង ឬភាគីទាំងសងខាង មានកាតព្វកិច្ចត្រូវធ្វើស្វីការ នៅពេលដែលភាគីម្ខាងទៀត បានបង្ហាញឆន្ទៈ (ធ្វើសំណើ) ដើម្បីបំពេញកិច្ចសន្យានាពេលអនាគត។ ប្រសិនបើការសន្យានេះ គឺជាការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី នោះកិច្ចសន្យាលក់ទិញត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅពេលដែលភាគីម្ខាងទៀតនៃការសន្យា បង្ហាញឆន្ទៈ

	បំពេញការលក់នោះ។ នៅក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ ការព្រមព្រៀងដែល D នឹងផលិតយន្តហោះ ប្រសិនបើ C ធ្វើការបញ្ជាទិញ គឺជា "ការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី"។ C គឺជាភាគីម្ខាងទៀតនៃការសន្យា ហើយ D គឺជាអ្នកសន្យា នៅក្នុងមាត្រា ៥១៧ កថាខណ្ឌទី ១។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅក្នុងករណីសិក្សាដើម X និង Y មិនបានធ្វើការព្រមព្រៀងដែលមានលក្ខណៈដូចជា "ការសន្យា" ទេ។
យោបល់ ១១	តើករណីឧទាហរណ៍ទាក់ទងនឹងយន្តហោះខាងលើ មានលក្ខណៈខុសគ្នាដែរ ឬ ទេ ទៅនឹងករណីដែលឪពុកសន្យាថាឲ្យរថយន្តមួយទៅក្មួយរបស់ខ្លួន នៅពេលដែលក្មួយនោះរៀបការ?
យោបល់ ១២	ករណីនៃរថយន្ត គឺជាកិច្ចសន្យាប្រទានកម្មដោយភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌ មិនមែនជាការសន្យាទេ។
យោបល់ ១៣	លក្ខខណ្ឌ គឺជាព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងនាពេលអនាគតហើយដែលមិនទៀតទាត់។

ធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២

ករណី ១-២ ៖ សំណើ និង ស្ទីការ ២

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច – ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្ទីការ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១, ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	**X** មានអាផាតមែនមួយសំរាប់ជួល។ ដូច្នេះ **X** បានបិទប្រកាសនៅលើបង្អួចនៃបន្ទប់ដោយសរសេរដូចខាងក្រោម៖ បន្ទប់នេះ នៅទំនេរ - មានទំហំ ១០០ ម៉ែត្រក្រឡា មានបន្ទប់គេងចំនួន ២ ផ្ទះបាយ ១ បង្គន់ ១ និង បន្ទប់ទឹក ១ - តម្លៃ ៥០០ ដុល្លារ ក្នុង មួយខែ - រយៈពេលនៃកិច្ចសន្យាគឺ ១ ឆ្នាំ **Y** បានអានសេចក្តីប្រកាសនេះ។ **Y** បានជួប **X** ហើយ បានប្រាប់ **X** ថាខ្លួនចង់ជួលបន្ទប់នេះទៅតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានប្រកាស។ **X** មិនមានភាពប្រាកដប្រជាទៅលើសមត្ថភាពខាងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ **Y** ព្រោះ **X** មិនធ្លាប់ស្គាល់ **Y** ពីមុន។ តើ **X** ត្រូវតែជួលបន្ទប់ឲ្យ **Y** ដែរ ឬ ទេ?
ការពិភាក្សានៅក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមការងារ	**(ការធ្វើបទបង្ហាញ)** មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១ ចែងថា កិច្ចសន្យាមានអានុភាពដោយសារសំណើ និង ស្ទីការត្រូវគ្នា។ ការបិទប្រកាសផ្សាយដំណឹងអំពីការជួលអាផាតមែន គឺជាសំណើរបស់ **X**។ **Y** បានប្រាប់ **X** ថាខ្លួនចង់ជួលបន្ទប់នោះទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលបានប្រកាស។ **Y** បានធ្វើស្ទីការលើសំណើរបស់ **X**។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត សំណើរបស់ **X** និង ស្ទីការរបស់ **Y** គឺត្រូវគ្នា។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យាជួលរវាង **X** និង **Y** ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយស្របច្បាប់។ **X** មិនមានភាពប្រាកដប្រជាអំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ **Y**។ កង្វល់

	របស់ **X** អាចត្រូវបានមើលឃើញតាមរយៈការដកសំណើ។ ក៏ប៉ុន្តែ មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ២ ចែងថា ប្រសិនបើការដកសំណើទៅដល់ភាគីម្ខាងទៀត នៅពេលព្រមគ្នានឹងពេលសំណើដល់ ឬមុនពេលសំណើដល់ នោះអានុភាពសំណើមិនត្រូវកើតឡើងទេ។ នៅក្នុងករណីនេះ ការជូនដំណឹងពីការដកសំណើរបស់ **X** ត្រូវបានធ្វើឡើងក្រោយពេលដែលសំណើបានដល់ **Y**។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យានេះ គឺនៅតែមានសុពលភាព ប្រសិនបើយើងគិតថា **X** បានដកសំណើរបស់ខ្លួន។ ជាសន្និដ្ឋាន **X** ត្រូវតែជួលបន្ទប់ឲ្យទៅ **Y**។
	(ការពិភាក្សា)
យោបល់ ១	ខ្ញុំមានគំនិតខុសពីនេះ។ ខ្ញុំគិតថា ការបិទផ្សាយរបស់ **X** មិនមែនជាសំណើទេ ប៉ុន្តែគឺជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។ សកម្មភាពរបស់ **Y** គឺជាសំណើ ប៉ុន្តែ **X** មិនទាន់ធ្វើស្វីការនៅឡើយទេ។ ដូច្នេះ ភតិសន្យា មិនទាន់ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅឡើយទេ។ ហេតុអ្វីបានជាលោកគិតថា ការបិទផ្សាយរបស់ **X** គឺជាសំណើ និង សកម្មភាពរបស់ **Y** គឺជាស្វីការ?
យោបល់ ២	ខ្ញុំ ឯកភាពនឹងការបង្ហាញនេះ។ យើងគិតថា សកម្មភាពរបស់ **X** និង **Y** គឺជាសំណើ និងស្វីការ ដែលបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃមាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី៣។
យោបល់ ៣	ខ្ញុំគិតថា ការផ្សាយនេះ គឺជាសំណើរបស់ **X**។ **X** មិនអាចដកសំណើនេះបានទេ ពីព្រោះសំណើនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយគូភាគីដែលមិននិយាយទល់មុខគ្នា (**មាត្រា ៣៣៩ កថាខណ្ឌទី ២**)។
យោបល់ ៤	ខ្ញុំក៏គិតថា ការផ្សាយនេះ គឺជាសំណើរបស់ **X** ដែរ ព្រោះខ្លឹមសារនៃការផ្សាយនេះ គឺមានរាប់បញ្ចូលនូវធាតុសំខាន់ៗ ក្នុងការបង្កើតភតិសន្យា ដូចជា ចំនួនបន្ទប់ តម្លៃ និង រយៈពេលជួល។ នេះបានបំពេញនិយមន័យសំណើ (**មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១**)។ ប្រសិនបើ **X** មិនមានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្ត ក្នុងករណីដែលមានស្វីការរបស់ភាគីម្ខាងទៀត នោះតម្លៃឈ្នួល ប្រហែលជាមិនត្រូវបានបិទផ្សាយទេ។

យោបល់ ៥	ខ្ញុំមើលសេចក្តីកំណត់នៃមាត្រា ៣៩៤។ ការបិទផ្សាយ ត្រូវបានគេពន្យល់ថា មិនមែនជាសំណើទេ។
យោបល់ ៦	មាត្រា ៣៩៤ គឺចែងអំពីការដកសំណើចំពោះបុគ្គលដែលមិនបានកំណត់ជាក់លាក់ ដូចជា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម។ សេចក្តីកំណត់នៃមាត្រានេះ មានលើកឡើងពីគំនិត ‟ការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ″។ សេចក្តីកំណត់មាត្រា សរសេរថា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម អាចត្រូវបានគេមើលឃើញថា ជាសំណើ ឬ ការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ″។ ប្រសិនបើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មជាក់លាក់មួយចំនួន អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសំណើ នោះ មាត្រា ៣៩៤ ត្រូវយកមកអនុវត្ត។ ភាពខុសគ្នារវាងសំណើ និង ការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ គឺមានដូចខាងក្រោម។ ចំណុចសំខាន់នោះ គឺថាតើឆន្ទៈរបស់អ្នកណា ជាអ្នកសំរេចចុងក្រោយអំពីការបង្កើតកិច្ចសន្យា។ នៅក្នុងករណីនេះ អ្វីដែលយើងគប្បីគិតពិចារណាជាដំបូង គឺថាតើ ការផ្សាយរបស់ **X** គឺជាសំណើ ដែរឬទេ។ ប្រសិនជាយើងគិតថា វាគឺជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ នោះយើងមិនចាំបាច់គិតពីការដកសំណើមកវិញទេ។ ខ្ញុំគិតថា ការផ្សាយ គឺជាគ្រាន់តែជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។ 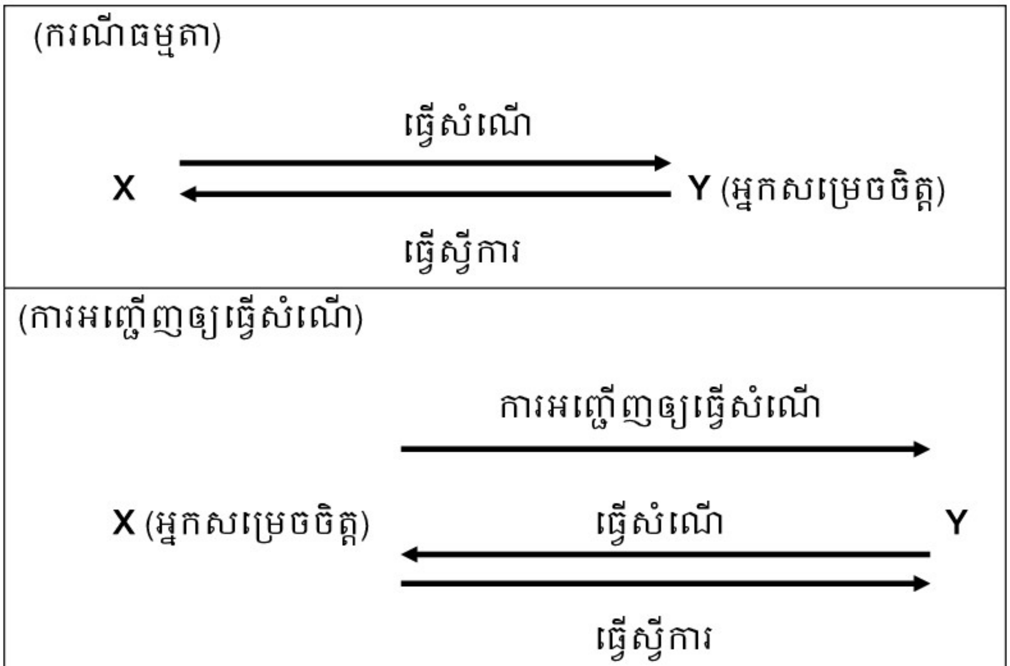

យោបល់ ៧	ខ្ញុំសូមលើកករណីចំនួន ២។ បើអនុវត្តតាមការសន្និដ្ឋានរបស់បទបង្ហាញ បញ្ហាមួយចំនួន ហាក់ដូចជាអាចកើតមាន។ ទី ១ **Y** បានមកជួលបន្ទប់ ក្រោយពេលដែល **X** បានជួលបន្ទប់នោះទៅឲ្យអ្នកដទៃរួចហើយ។ ទី ២ **Y** បានមកជួលបន្ទប់ ប៉ុន្តែ ទោះបីជាបន្ទប់មិនទាន់មានអ្នកជួលក៏ដោយ ក៏ **X** អាចបដិសេធបានដែរ ព្រោះ **X** គិតថា **Y** មិនមែនជាមនុស្សដែលគួរឲ្យទុកចិត្ត។ តុលាការ ត្រូវទទួលស្គាល់នូវការទាមទាររបស់ **Y** ដែលទាមទារឲ្យ **X** អនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយផ្អែកលើភតិសន្យា ឬការទទួលខុសត្រូវចំពោះការបំពានកិច្ចសន្យា ប្រសិនបើយើងគិតថាការផ្សាយនេះ គឺជាសំណើ។ នេះ គឺដោយសារ ការស្នើរបស់ **Y** គឺជាស្វីការ ហើយ ភតិសន្យា គឺត្រូវបានបង្កើតឡើង រវាង **X** និង **Y**។ ក៏ប៉ុន្តែ តើនេះគឺជាសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលសមហេតុផលដែរ ឬទេ?
យោបល់ ៨	ខ្ញុំគិតថា យោបល់ ៧ គឺជាគំនិតល្អ។ ម្ចាស់ផ្ទះសាមញ្ញម្នាក់ តែងតែមានបញ្ហាបារម្ភថា តើអ្នកដែលមកជួលផ្ទះរបស់ខ្លួន គឺជាអ្នកណា ផ្ទុយទៅវិញ អ្នកទិញទំនិញនៅផ្សារទំនើប មិនមានកង្វល់ថាតើអ្នកណាគឺជាអ្នកមកទិញទំនិញរបស់ខ្លួននោះទេ។ នេះ គឺដោយសារតែកិច្ចសន្យាជួលផ្ទះ គឺជាកិច្ចសន្យាមានរយៈពេលវែង ហើយចំពោះកិច្ចសន្យាលក់ទិញនៅក្នុងផ្សារទំនើប គឺជាទូទៅតែងតែត្រូវបានអនុវត្តនៅពេលជាមួយគ្នានឹងពេលបង្កើត។ ជាងនេះទៅទៀត កម្មសិទ្ធិករ ពន្យល់ និង ចចារអំពីខ្លឹមសារនៃភតិសន្យាមានលក្ខណៈលំអិតជាងលក្ខខណ្ឌដែលមានសរសេរនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនោះ ជាមួយនឹងអ្នកដែលបានមកស្នើសុំជួលផ្ទះ មុនពេលដែលចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចសន្យា។ ពិចារណាលើចំណុចទាំងនេះ ខ្ញុំគិតថាការបិទផ្សាយដូចក្នុងករណីនេះ មិនបានភ្ជាប់នូវឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណាងគតិយុត្ត ក្នុងករណីដែលមានស្វីការរបស់ភាគីម្ខាងទៀត ហើយ ការផ្សាយបែបនេះ ជាទូទៅគឺជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។

យោបល់ ៩	តើអ្វីគឺជាសំណើដែលបំពេលលក្ខខណ្ឌនៅក្នុងមាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១? តើការបិទផ្សាយដែលមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ គឺជាសំណើដែរឬទេ?
យោបល់ ១០	មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១ តម្រូវឲ្យមានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយចំណងគតិយុត្តក្នុងករណីដែលមានស្វីការរបស់ភាគីម្ខាងទៀត។ ថាតើព័ត៌មាននៅក្នុងការបិទផ្សាយគឺគ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ គឺមានលក្ខណៈពិបាកសម្រេច។

ធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២

ករណី ១-៣ ៖ សំណើ និង ស្វីការ ៣

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច – ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្វីការ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១, មាត្រា ៣៣៧ និង មាត្រា ៣៤៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	X បើកហាងលក់កុំព្យូទ័រមួយ។ X បានផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនៅលើទំព័រកាសែតដូចខាងក្រោម (ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ១) បញ្ចុះតម្លៃកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ចំនួន ៥០ ភាគរយ សំរាប់ថ្ងៃអាទិត្យនេះ តម្លៃដែលបានបញ្ចុះនេះ គឺមិនមានចំណេញទេ ហើយវាថែមទាំងថោកជាងតម្លៃដើមទៀតផង។ X កំណត់តម្លៃនេះ ដោយសារតែចង់ទាក់ទាញអតិថិជនមកហាងរបស់ខ្លួន។ ហើយ X បានគិតថាយ៉ាងច្រើនបំផុត មានអតិថិជនចំនួន ១០ នាក់ នឹងទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L នេះ។ ប៉ុន្តែខុសពីអ្វីដែលគាត់បានរំពឹងទុក គឺមានអតិថិជនចំនួន ៥០ នាក់ បានមកទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L នេះ។ តើ X ត្រូវតែលក់កុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ឲ្យទៅអតិថិជនទាំង ៥០ នាក់នោះដែរឬទេ? តើករណីនេះនឹងទៅជាយ៉ាងណា ប្រសិនបើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ធ្វើឡើងដូចខាងក្រោម ? (ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ២) បញ្ចុះតម្លៃកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ចំនួន ៥០ ភាគរយ សំរាប់ថ្ងៃអាទិត្យនេះ បញ្ចុះតម្លៃតែកុំព្យូទ័រចំនួន ១០ គ្រឿង ប៉ុណ្ណោះ អ្នកមកមុន ទទួលបានការបញ្ចុះតម្លៃមុន

ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	**(ការធ្វើបទបង្ហាញ)** មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១ ចែងថា កិច្ចសន្យា ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅពេលដែលសំណើ និង ស្ទីការត្រូវគ្នា។ តើនៅពេលណាដែលកិច្ចសន្យាមានអានុភាព? មាត្រា ៣៣៧ ចែងថា សំណើ ត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលសំណើនោះបានដល់ភាគីម្ខាងទៀត ហើយស្ទីការត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលស្ទីការនោះ បានដល់អ្នកស្នើ។ បញ្ហាទី ១ នៅក្នុងករណីនេះ គឺថាតើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងកាសែត គឺជាសំណើដែរឬទេ។ ខ្ញុំគិតថា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនេះ មិនមែនជាសំណើទេ ប៉ុន្តែគឺជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។ ដូច្នេះ ការបង្ហាញឆន្ទៈទិញកុំព្យូទ័រពីអតិថិជនចំនួន ៥០ នាក់ គឺមិនមែនជាស្ទីការទេ។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យា មិនត្រូវបានបង្កើតឡើងរវាង **X** និង អតិថិជនទាំង ៥០ នាក់នោះទេ ព្រោះគ្មានភាពត្រូវគ្នារវាងសំណើ និង ស្ទីការ។ ជាសន្និដ្ឋាន **X** មិនចាំបាច់លក់កុំព្យូទ័រយួរដៃទៅឲ្យអតិថិជនទាំង ៥០ នាក់នោះទេ។ ចុះចំពោះការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២? តើវាមានភាពខុសគ្នាទៅនឹងស្ថានភាពទី ១ ដែរឬទេ? តើអតិថិជន ១០ នាក់ដំបូងបានធ្វើស្ទីការដែរ ឬទេ? បើពិនិត្យមើលមាត្រា ៣៤៤ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មរបស់ **X** ហាក់ដូចជាសំណើ ហើយ អតិថិជន ១០ នាក់ដំបូង ដែលបានមកទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃ គឺជាស្ទីការ។ **X** ត្រូវលក់កុំព្យូទ័រឲ្យទៅអតិថិជន ១០ នាក់ដំបូង។ នេះ គឺដោយសារតែសំណើរបស់ **X** និង ស្ទីការរបស់អតិថិជនទាំង ១០ នាក់ ត្រូវគ្នា ហើយ កិច្ចសន្យាលក់ទិញចំនួន ១០ ត្រូវបានបង្កើតឡើង។ **(ការពិភាក្សា)**
យោបល់ ១	ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទាំងពីរនេះ មើលទៅដូចគ្នា។ ហេតុអ្វីក៏ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ មិនមែនជាសំណើ តែបែរជាការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺជាសំណើទៅវិញ?
យោបល់ ២	ដោយពិចារណាទៅលើ មាត្រា ៣៤៤ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ គឺ

	គ្រាន់តែជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។ ដូច្នេះ សំណើ និង ស្វីការ មិនទាន់ត្រូវគ្នានៅឡើយទេ។ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺជាសំណើ ព្រោះវាបានធ្វើឡើងចំពោះបុគ្គលដែលបានកំណត់ជាក់លាក់។ ដូច្នេះ សំណើ និង ស្វីការត្រូវគ្នា។ ជាលទ្ធផល កិច្ចសន្យាត្រូវបានបង្កើតឡើង។
យោបល់ ៣	ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ គឺជាសំណើ ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៣៩៩ ដែលជាសំណើធ្វើឡើងចំពោះបុគ្គលដែលមិនបានកំណត់ជាក់លាក់ ព្រោះ X មិនបានកម្រិតចំនួនកុំព្យូទ័រយួរដៃ ដែលត្រូវបញ្ចុះតម្លៃនោះទេ។ ដូច្នេះ X ត្រូវលក់កុំព្យូទ័រឲ្យទៅអតិថិជនទាំង ៥០ នាក់។ សំណួររបស់ខ្ញុំសួរថា តើវានឹងមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើ X មានតែកុំព្យូទ័រចំនួន ៣០ គ្រឿង។
យោបល់ ៤	យើងត្រូវពិចារណាទៅលើការណ៍ ដែល X មិនមែនជាក្រុមហ៊ុនផលិតកុំព្យូទ័រយួរដៃ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាម្ចាស់ហាងកុំព្យូទ័រ នៅពេលដែលយើងពិចារណាទៅអត្ថន័យនៃពាណិជ្ជកម្មទី ១។ ដូច្នេះ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសំណើទេ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។
យោបល់ ៥	សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ គឺថាការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ មិនមែនជាសំណើទេ ផ្ទុយទៅវិញការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺជាសំណើ។ ក៏ប៉ុន្តែ វាហាក់ដូចជាអយុត្តិធម៌។ ហេតុអ្វីបានជាការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺជាសំណើ? ហេតុអ្វីបានជាលោកនិយាយថា X មានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្តក្នុងករណីដែលមានស្វីការពីអតិថិជន តែក្នុងការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២? ស្ថានភាពនៃករណីទាំង ២ នេះ គឺមើលទៅដូចគ្នា។ ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មិនបានបញ្ញត្តពីករណីនេះទេ ប៉ុន្តែយើងគប្បីប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងការបកស្រាយក្រមរដ្ឋប្បវេណី និង អង្គហេតុ។
យោបល់ ៦	សម្រាប់សុវត្ថិភាពនៃកិច្ចការជំនួញ យើងគប្បីផ្ដោតជាសំខាន់ទៅលើទិដ្ឋភាព នៅពេលយើងធ្វើការបកស្រាយអត្ថន័យនៃការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម។

យោបល់ ៧	យើងត្រូវពិចារណាថាតើ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ និង ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ ជាសំណើ យើងគប្បីពិចារណាថាតើ X មានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្តក្នុងករណីដែលអតិថិជនបានធ្វើស្ទីការ។ នេះ គឺជានិយមន័យនៃសំណើ ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១។ នៅក្នុងករណីទាំងនេះ X មិនបានទទួលនូវផលចំណេញទេ នៅពេលដែលគាត់លក់កុំព្យូទ័រដោយបញ្ចុះតម្លៃ។ X គ្រាន់តែចង់ទាក់ទាញនូវការចាប់អារម្មណ៍របស់អតិថិជនតែប៉ុណ្ណោះ។ ពិចារណាទៅលើអង្គហេតុទាំងនេះ ខ្ញុំមិនគិតថា X មានឆន្ទៈក្នុងការធ្វើសំណើនោះទេ។
យោបល់ ៨	ការពិភាក្សាកន្លងមក ហាក់ដូចជាមានការភាន់ច្រឡំរវាងសំណើ និង ការដកសំណើ។ មាត្រា ៣៨៤ គឺជាការដកសំណើចំពោះបុគ្គលដែលមិនបានកំណត់ជាក់លាក់។ មាត្រានេះ ត្រូវយកមកអនុវត្ត នៅពេលដែលសំណើ បានធ្វើឡើងចំពោះបុគ្គលដែលមិនបានកំណត់ជាក់លាក់។ លើសពីនេះ នៅក្នុងករណីនេះ គ្មានសកម្មណាមួយរបស់ X ដែលមើលទៅហាក់ដូចជាការដកសំណើ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំគិតថា មាត្រា ៣៨៤ មិនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងករណីនេះទេ។ ជាដំបូង យើងត្រូវពិចារណាថាតើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មគឺជាសំណើដែរឬទេ។ ខ្ញុំយល់ស្របជាមួយនឹងគំនិតដែលថា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ មិនមែនជាសំណើ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ ព្រោះខ្ញុំមិនគិតថា X មានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្ត ក្នុងករណីដែលមានស្ទីការពីអតិថិជនទាំងអស់ទេ ហើយទោះបីជាអតិថិជនមកច្រើនជាងចំនួនដែលគាត់រំពឹងទុកក៏ដោយ។ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺអាស្រ័យទៅលើស្ថានភាពលំអិត។ **(សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សមាជិកក្រុមការងារ)** **ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ១** សំណើ ៖ សមាជិក ៨ នាក់ មិនមែនសំណើ ៖ សមាជិក ៩ នាក់ មិនច្បាស់ ៖ សមាជិក ១ នាក់ **ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ២** សំណើ ៖ សមាជិក ១៦ នាក់

	មិនច្បាស់ ៖ សមាជិក ១ នាក់

បទបង្ហាញធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី ០៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១២

ករណី ១-៤៖ សំណើ និង ស្វីការ ៤

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច – ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្វីការ (៣)
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ៣ និង មាត្រា ៣៤៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	X បើកហាងលក់រថយន្តមួយ។ Y បានឃើញរថយន្តមួយគ្រឿងដែលខ្លួនចង់ទិញនៅក្នុងហាងរបស់ X។ Y បានចរចាអំពីតម្លៃ និង លក្ខខណ្ឌលំអិតដទៃទៀតនៅក្នុងកិច្ចសន្យាជាមួយ X។ ប៉ុន្តែ Y មិនបានសម្រេចចិត្តទិញរថយន្តនៅក្នុងហាងនោះទេ។ Y បាននិយាយទៅកាន់ X "សូមទុកពេលឲ្យខ្ញុំគិតជាមួយគ្រួសារខ្ញុំបន្តិចសិន។ សូមកុំលក់រថយន្តនេះ ទៅឲ្យអ្នកដទៃ នៅក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍"។ នៅពេលដែល Y បានចាកចេញពីហាងនោះ X បានឲ្យលិខិតមួយសន្លឹក ដែលមានសរសេរអំពីលទ្ធផលនៃការចរចា ដូចជាតំលៃ ជាដើម ។ នៅក្នុងលិខិតនោះ ក៏បានសរសេរផងដែរថា X នឹងចាត់ទុកថា Y នឹងយល់ព្រមទិញរថយន្តជាមួយនឹងល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបាន សរសេរ ប្រសិនបើ Y មិនបានឆ្លើយតប នៅក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍។ Y មិនបានដឹងអំពីផ្នែកនេះទេ នៅពេលដែលគាត់ បានទទួលលិខិតនេះ។ Y បានពិភាក្សាជាមួយគ្រួសាររបស់ខ្លួន ហើយជាលទ្ធផល Y បានបោះបង់ចោលនូវការទិញរថយន្តនោះ។ Y បានអានលិខិតនេះតែមួយផ្នែក ដោយមិនបានដឹងពីការចាត់ទុករបស់ X នោះទេ ហើយក៏មិនបានធ្វើការឆ្លើយតបទៅ X វិញនោះទេ។ តើ X អាចទាមទារឲ្យ Y បង់ប្រាក់បានដែរ ឬ ទេ?
ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	**១. ការពន្យល់អំពីករណីនេះ** X អាចទាមទារ Y ឲ្យបង់ប្រាក់បាន ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាលក់ទិញរថយន្តត្រូវបានបង្កើតឡើងរវាង X និង Y។ ដើម្បីបង្កើតកិច្ចសន្យា ចាំបាច់ត្រូវមានសំណើ និងស្វីការត្រូវគ្នា (**មាត្រា ៣៣៦**) ហើយស្វីការគឺជាការបង្ហាញឆន្ទៈដែលអ្នកទទួលសំណើ យល់ព្រមចំពោះសំណើនោះ (**មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ៣**)។ នេះមានន័យថា ជាគោលការណ៍ អ្នកទទួលសំណើ អាចមិនខ្វល់អំពីសំណើនេះ នៅពេលដែលខ្លួនគ្មាន

	ឆន្ទៈក្នុងការទទួលយកសំណើនោះ។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត អ្នកទទួលសំណើមិនមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើនោះ។ ក៏ប៉ុន្តែ មាត្រា ៣៤៣ បញ្ញត្តអំពីករណីលើកលែងនៃមាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១។ កិច្ចសន្យា ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមិនចាំបាច់មានស្វីការដែលត្រូវបានបង្ហាញច្បាស់លាស់នោះទេ នៅក្នុងស្ថានភាពមួយចំនួន។ វាចាំបាច់មានលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ ដូចខាងក្រោមដើម្បីបង្កើតកិច្ចសន្យាដែលស្វីការមិនត្រូវបានបង្ហាញច្បាស់លាស់។ (១) ករណីដែលមិនចាំបាច់ឲ្យមានដំណឹងអំពីស្វីការ ដោយសារឆន្ទៈរបស់អ្នកស្នើ ឬ ដោយសារទំនៀមទំលាប់នៃកិច្ចការជំនួញ (២) សកម្មភាពដែលទទួលស្គាល់ជាស្វីការ យើងចាំបាច់ត្រូវធ្វើការបកស្រាយអត្ថន័យនៃលក្ខខណ្ឌទី (២)។ ដូច្នេះកិច្ចសន្យាខ្លះ អាចត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយភាពស្ងៀមស្ងាត់ ប្រសិនបើភាពស្ងៀមស្ងាត់ចំពោះសំណើ អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជា "សកម្មភាព" ដែលអាចទទួលស្គាល់ថាជាស្វីការ។ ក៏ប៉ុន្តែ ជាអត្ថន័យជាទូទៅ ភាពស្ងៀមស្ងាត់ មិនមែនជា "សកម្មភាព" ទេ។ ជាងនេះទៅទៀត វាហាក់ដូចជាផ្ទុយនឹងគោលការណ៍ស្វ័យភាពនៃបុគ្គលឯកជន (**មាត្រា ៣**) ប្រសិនបើអ្នកទទួលសំណើ ត្រូវបង្កើតកិច្ចសន្យាដោយមិនមានធ្វើ "សកម្មភាព" អ្វីទេ។ ដូច្នេះ "សកម្មភាព" មិនរាប់បញ្ចូលនូវភាពស្ងៀមស្ងាត់ទេ។ ជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ភាពស្ងៀមស្ងាត់របស់ **Y** មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាស្វីការទេ។ ជាលទ្ធផល កិច្ចសន្យារវាង **X** និង **Y** មិនត្រូវបានបង្កើតឡើងទេ នោះ **X** ក៏មិនអាចទាមទារ **Y** ឲ្យបង់ប្រាក់នោះទេ។ **២. សំណួរដែលពាក់ព័ន្ធ** សូមពន្យល់មាត្រា ៣៣៨ កថាខណ្ឌទី ៣។ តើសំណើនឹងបាត់បង់អានុភាពដោយស្វ័យប្រវត្តិដែរឬទេ នៅពេលដែលមិនមានស្វីការ? ពិតជាត្រឹមត្រូវ។ ស្វីការនឹងបាត់បង់អានុភាព។

ធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ០៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១២

ករណី ១-៥៖ សំណើ និង ស្ទីការ ៥

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច – ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្ទីការ (៥)
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៦ និង មាត្រា ៣៤២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	X បានបើកហាងលក់គ្រឿងសង្ហារឹមមួយ។ Y បានមកហាងនោះដើម្បីទិញសាឡុងថ្មីមួយ នៅថ្ងៃទី ០១ ខែសីហា។ X បានស្នើលក់សាឡុងក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ។ X ក៏បាននិយាយថា "អ្នកអាចយកសាឡុងនៅថ្ងៃនេះបាន ហើយខ្ញុំនឹងរង់ចាំទទួលនូវការបង់ប្រាក់របស់អ្នកនៅក្នុងរយៈពេល ១ ខែ ប្រសិនបើអ្នកមិនអាចបង់ប្រាក់បាននៅក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ"។ Y បានឆ្លើយតបថា គាត់នឹងផ្ញើអ៊ីម៉ែលថាទិញ ឬមិនទិញនៅពេលក្រោយ។ X បាននិយាយយល់ព្រម។ បន្ទាប់មក Y បានផ្ញើអ៊ីម៉ែលទៅឱ្យ X ថា ខ្លួនសម្រេចចិត្តទិញសាឡុងនោះ ហើយនឹងបង់ប្រាក់នៅមុនថ្ងៃទី ១០ ខែ កញ្ញា។ តើកិច្ចសន្យាលក់ទិញត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ ឬទេ? តើករណីនេះ នឹងទៅជាយ៉ាងណា នៅពេលដែល Y បាននិយាយថា គាត់នឹងបង់ប្រាក់នៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា ហើយបានស្នើឱ្យ X មកផ្ទះខ្លួនដើម្បីធ្វើការប្រគល់សាឡុង និង ទទួលយកប្រាក់ថ្លៃទិញ?
ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	**១. តើកិច្ចសន្យាលក់ទិញត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ ឬទេ?** ផ្អែកតាមអង្គហេតុឃើញថា X បានដាក់សំណើទៅ Y ដើម្បីលក់សាឡុងនៅថ្ងៃទី ០១ ខែ សីហា ចំនួន ៣ ចំណុច គឺទី១ តម្លៃ ២០០ ដុល្លារ, ទី២ អាចយកសាឡុងនៅថ្ងៃនេះបាន និងទី៣ ទទួលនូវការបង់ប្រាក់រយៈពេល ១ ខែ។ ផ្អែកតាមមាត្រា ៣៣៦ កិច្ចសន្យាកើតឡើងពេលសំណើ និងស្ទីការត្រូវគ្នា។ Y ផ្ញើស្ទីការត្រឡប់ទៅវិញ តើស្ទីការត្រូវជាមួយសំណើរទេ? Y ផ្តល់ស្ទីការយល់ព្រមទិញដោយសុំបង់ប្រាក់នៅមុនថ្ងៃទី ១០ ខែ កញ្ញា ដូច្នេះការធ្វើស្ទីការចំពោះសំណើរបស់ X ពុំត្រូវគ្នា និងសំណើរបស់ Y ព្រោះសំណើរបស់ X បានកំណត់រយៈបង់ប្រាក់ គឺក្នុងរយៈពេល ១ ខែ គឺមានន័យថា គិតពីថ្ងៃទី ០១ ខែសីហា ដល់ថ្ងៃទី ០១ ខែកញ្ញា តែ Y បានផ្តល់ស្ទីការដោយសុំបង់ប្រាក់នៅមុនថ្ងៃទី ១០ ខែ កញ្ញាទៅវិញ។ តាមអង្គហេតុឃើញថាសំណើ និងស្ទីការ មិនត្រូវគ្នា ដូច្នេះកិច្ចសន្យា

ហាក់ដូចជាមិនកើតឡើងដែរ។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើមាត្រា ៣៩២ កថាខណ្ឌទី ២ ត្រូវបានគេយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណីនេះ ស្ទីការគឺមានសុពលភាព។ ដូច្នេះ ដើម្បីដៅស្រាយបញ្ហានេះ វាមានសារសំខាន់ក្នុងការបញ្ជាក់ថាតើការកែប្រែសារធាតុ មានអត្ថន័យយ៉ាងណា។

លក្ខខណ្ឌសារធាតុនៃសំណើ សំដៅលើ "លក្ខខណ្ឌចាំបាច់នៅក្នុងកិច្ចសន្យា" ជាពិសេស វាជាមូលហេតុដែលធ្វើឲ្យអ្នកស្នើពិចារណាម្តងទៀត។ វាពាក់ព័ន្ធនឹងកម្មវត្ថុចំបងនៃការលក់ទិញ។ ឬក្នុងន័យម្យ៉ាងទៀត គេអាចនិយាយបានថា "លក្ខខណ្ឌចំបងនៃកិច្ចសន្យា"។ ឧទាហរណ៍ សំណើរបស់ **X** មិនបានបញ្ជាក់អំពីទីកន្លែងនៃការប្រគល់ ប៉ុន្តែ **Y** បានស្នើសុំឲ្យ **X** ប្រគល់សាឡុងនៅផ្ទះរបស់ខ្លួន។ ជាងនេះទៅទៀត **X** និយាយថា ខ្លួននឹងរង់ចាំទទួលនូវការបង់ប្រាក់ក្នុងរយៈពេល ១ ខែ វាមានន័យថា **Y** ត្រូវធ្វើការបង់ប្រាក់នៅហាងរបស់ **X** មិនមែននៅផ្ទះរបស់ **Y** ទេ។

ដូច្នេះ ការពន្យាពេលបង់ប្រាក់រហូតដល់ ១០ ថ្ងៃ ហាក់ដូចជាការកែប្រែសារធាតុ ព្រោះ ការបង់ប្រាក់ត្រូវធ្វើឡើងនៅកាលបរិច្ឆេទកំណត់ ប៉ុន្តែការបង់ប្រាក់បែរជាត្រូវបានធ្វើឡើងនៅ ១០ ថ្ងៃក្រោយ ដូច្នេះ វាគឺជាការកែប្រែសារធាតុនៃសំណើ។

ជាលទ្ធផល មាត្រា ៣៩២ កថាខណ្ឌទី ២ មិនត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណីនេះទេ ហើយកិច្ចសន្យាក៏មិនត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ។

២. តើករណីនេះ នឹងទៅជាយ៉ាងណា នៅពេលដែល Y បាននិយាយថា គាត់នឹងបង់ប្រាក់នៅថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ហើយបានស្នើឱ្យ X មកផ្ទះខ្លួនដើម្បីធ្វើការប្រគល់សាឡុង និងទទួលយកប្រាក់ថ្លៃទិញ?

Y នឹងបង់ប្រាក់ថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា និងបានឱ្យ **X** មកប្រគល់សាឡុងនៅផ្ទះខ្លួន។

ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ចំណុចសំខាន់ គឺថាតើការណ៍ដែល **X** ត្រូវប្រគល់សាឡុងនៅផ្ទះរបស់ ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាការកែប្រែសំណើដែរឬទេ។ ប្រសិនបើវា មិនមែនជាទំលាប់ក្នុងការដឹកជញ្ជូន ឬប្រគល់ផលិតផលដោយមិនមានបង់ប្រាក់បន្ថែម នោះវាត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការកែប្រែសារធាតុនៃសំណើ។

ដូច្នេះ ការឆ្លើយ (ស្ទីការ) របស់ **Y** គឺចាត់ទុកថាជាសំណើថ្មី ព្រោះមានការ

	កែប្រែសារធាតុនៃសំណើ តាមមាត្រា ៣៥២ កថាខណ្ឌទី ១។

ធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២

ករណី ២ ៖ ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៤៥ ចំណុច ខ និង គ, មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១ និង ៣, មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី ៣, មាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី ២, មាត្រា ៣៥១ និង មាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណី	X មានដី L ដែលតម្លៃរបស់ដីនោះ គឺ ៣០,០០០ ដុល្លារ ដែលជាតម្លៃធម្មតានៅលើទីផ្សារ។ X មិនធ្លាប់មានបទពិសោធន៍នៅក្នុងការលក់ដីនោះទេ។ នៅថ្ងៃមួយ X មានបំណងចង់លក់ដីរបស់ខ្លួន នៅក្នុងតម្លៃមួយដែលខ្ពស់បំផុតជាបន្ទាន់ ព្រោះ X ត្រូវការប្រាក់ដើម្បីបង់នូវថ្លៃវះកាត់ជាមុនសម្រាប់ម្តាយ M របស់ខ្លួន ដែលមានជម្ងឺធ្ងន់ធ្ងរ។ X បានជួប Y ដែលជាភ្នាក់ងារអចលនទ្រព្យ។ Y បានដឹងអំពីស្ថានភាពរបស់ M ហើយបាននិយាយទៅកាន់ X ថា "ដី L មានតម្លៃតែ 3,000 ដុល្លារទេ។ ខ្ញុំអាចទិញនៅក្នុងតំលៃនេះ ហើយ ខ្ញុំមិនអាចទទួលយកនូវការចរចាទេ"។ តាមពិត Y ដឹងអំពីតម្លៃទីផ្សារពិតប្រាកដរបស់ដីនោះ។ ជាលទ្ធផល ដោយមិនបានសួរពីមូលដ្ឋាននៃការវាយតម្លៃលើដីនោះ និងមិនបានទៅសួរភ្នាក់ងារអចលនទ្រព្យដទៃទៀត X បានលក់ដី L ទៅឲ្យ Y ក្នុងតម្លៃ ៣,០០០ ដុល្លារ ដោយគិតថា អ្វីដែល Y បាននិយាយអំពីតម្លៃ ប្រហែលជាត្រឹមត្រូវ ព្រោះ គាត់គឺជាអ្នកជំនាញ ហើយ X គួរតែលក់ដី L ក្នុងតម្លៃនោះភ្លាម ទោះបីជាគាត់មានលទ្ធភាពអាចលក់ដីនោះនៅក្នុងតម្លៃខ្ពស់ជាងនេះក៏ដោយ។ បន្ទាប់មក Y បានលក់ដី L ឲ្យទៅ Z ក្នុងតម្លៃ ៣០,០០០ ដុល្លារ។ នៅក្រោយពេល M បានធូរស្រាលពីជម្ងឺ X បានដឹងថាតម្លៃដែល Y បានផ្តល់ឲ្យ គឺជាតម្លៃថោកខ្លាំងណាស់ ។ តើ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយ Y និង ទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L មកវិញបានដែរ ឬ ទេ? សូមគិតពិចារណាអំពីមាត្រាដែលអាចពាក់ព័ន្ធ និង ថាតើអ្នកណាដែលមានការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិលើដី L។

	តើវាអាចជះឥទ្ធិពលទៅលើសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែរ ឬ ទេ ប្រសិនបើការលុបចោល ត្រូវបានធ្វើឡើង នៅមុន ឬ នៅក្រោយការលក់ដី **L** នោះឲ្យទៅ **Z**?
ការពិភាក្សា នៅក្នុងក្រុម ការងារ	**១. ទិដ្ឋភាពទូទៅ** ជាគោលការណ៍ កិច្ចសន្យាត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគីទាំងសងខាង។ ក៏ប៉ុន្តែ ភាគីអាចលុបកិច្ចសន្យាបាន ប្រសិនបើការបង្ហាញឆន្ទៈនោះមានវិការៈ (**មាត្រា ៣៤៥**)។ ការបង្ហាញឆន្ទៈដែលមានវិការៈមានដូចជា ការភាន់ច្រឡំ (**មាត្រា ៣៤៦**) ការឆបោក (**មាត្រា ៣៤៧**) ព័ត៌មានមិនពិត (**មាត្រា ៣៤៨**) ការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព (**មាត្រា ៣៤៩**) ការគំរាមកំហែង (**មាត្រា ៣៥០**) និង អំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុ (**មាត្រា ៣៥១**)។ មាត្រាទាំងអស់នេះបញ្ញត្តថា ភាគីដែលលុបកិច្ចសន្យាចោល មិនអាចអះអាងពីការលុបចោលនោះចំពោះតតិយជនទេ នៅក្នុងស្ថានភាពមួយចំនួនលើកលែងតែមាត្រា ៣៥០ និង មាត្រា ៣៥១។ នៅក្នុងករណីនេះ **X** បានធ្វើស៊ីការលើសំណើរបស់ **Y** នៅក្នុងស្ថានភាពមួយដែលមិនប្រក្រតី។ ការបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ **X** អាចមានវិការៈ និង អាចលុបចោលបាន។ សូមពិចារណា ថាតើ **X** អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយ **Y** បានដែរឬទេ ដោយផ្អែកលើមាត្រាខាងលើ និង ថាតើ **X** អាចអះអាងពីលុបចោលចំពោះ **Z** បានដែរឬទេ។ **២. ការឆបោក** ក. លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោល (**មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១**) ①. អំពើឆបោកដោយភាគីម្ខាងទៀត ②. ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយសារការឆបោកនោះ ខ. អនុវត្តចំពោះករណីនេះ ①. វា គឺជាការឆបោកដែល **Y** បានប្រាប់ពីតម្លៃដីធំថោកជាងតម្លៃទីផ្សារ ប្រសិនបើ **Y** បាននិយាយដោយចេតនា ក្នុងគោលបំណងធ្វើអោយ **X** មានការភាន់ច្រឡំ។ ②. **Y** បានបង្ហាញឆន្ទៈលក់ដី **L** អោយទៅ **Y** ក្នុងតម្លៃ ៣០០០ ដុល្លារ ដោយគិតថាអ្វីដែល **Y** បាននិយាយ គឺជាការពិត។ គ. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន យោងតាមអនុវត្តមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១ នោះ **X** អាចលុបចោល

កិច្ចសន្យាបាន។

៣. ព័ត៌មានមិនពិត

ក. លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោល (**មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ១**)

①. ហេតុដែលបង្ហាញដោយភាគីខុសពីការពិត

②. ភាគីម្ខាងទៀតនឹងមិនបង្ហាញឆន្ទៈ ប្រសិនបើខ្លួនដឹងថាហេតុនោះមិនមែនជាការពិត

ខ. អនុវត្តចំពោះករណីនេះ

①. លក្ខខណ្ឌ ១ បានបំពេញ ព្រោះ **Y** បានប្រាប់ **X** ថាដី **L** មានតម្លៃតែ ៣000 ដុល្លារ ដែលតាមការពិតតម្លៃនៅលើទីផ្សារមានតម្លៃខ្ពស់ជាង ១០ ដង។

②. គំនិតទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌ ២ ត្រូវបានបែងចែករវាងសមាជិកក្រុមការងារ។ សមាជិកខ្លះមានគំនិតថា លក្ខខណ្ឌនេះមិនត្រូវបានបំពេញទេ ព្រោះ **X** មានបញ្ហាលំបាកខាងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ហើយចាំបាច់ត្រូវលក់ដីនោះ ដោយមិនគិតពីតម្លៃនៃដី។ សមាជិកផ្សេងទៀតមានគំនិតផ្ទុយពីនេះ ព្រោះ **X** នឹងមិនលក់ដីនៅក្នុងតម្លៃនោះទេ ទោះបីជានៅក្នុងស្ថានភាពនេះក៏ដោយ ប្រសិនបើគាត់បានដឹងថាតម្លៃនោះ គឺទាបជាងតម្លៃទីផ្សារហួសហេតុ។

គ. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

វាអាស្រ័យលើការអនុវត្តលក្ខខណ្ឌ ២ ថាតើ **Y** អាចលុបចោលកិច្ចសន្យានោះដែរ ឬទេ ដោយផ្អែកលើ មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ១។

ឃ. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធ

សមាជិកក្រុមការងារ បានលើកឡើងនូវសំណួរអំពីភាពខុសគ្នារវាងការឆបោក និង ព័ត៌មានមិនពិត។ ដោយផ្អែកលើការបកស្រាយលក្ខខណ្ឌ ករណីនៃការឆបោក គឺតែងតែបំពេញលក្ខខណ្ឌព័ត៌មានមិនពិតផងដែរ។ យើងមិនអាចស្វែងរកចម្លើយច្បាស់លាស់ចំពោះសំណួរនេះបានទេ។

៤. ការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព

ក. លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោល (**មាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** និង **មាត្រា ៨១ នៃច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី**)។

①. ភាគីម្ខាងមានឋានៈដែលមានអាទិភាពជាងភាគីម្ខាងទៀតខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឬផ្នែកសង្គម ឬស្ថានភាពផ្សេងទៀត ដែលភាគីម្ខាងទៀតមិនអាច

ប្រឆាំងតបបាន

②. ភាគីនោះមានប្រើឋានៈ ឬស្ថានភាពនោះដោយមិនត្រឹមត្រូវ

ខ. អនុវត្តចំពោះករណីនេះ

①. **X** គឺជាជនសាមញ្ញ និងត្រូវការប្រាក់ជាបន្ទាន់ ចំណែកឯ **Y** គឺជាអ្នកជំនាញខាងផ្នែកអចលនវត្ថុ ហើយក៏មិនចាំបាច់ត្រូវតែបង្កើតប្រតិបត្តិការជំនួញជាមួយ **X** នោះទេ។ នេះ មានន័យថា **Y** មានឋានៈខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចដែលមានអាទិភាពជាង។ ការណ៍នេះ មានបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌ ១។

②. នៅក្នុងស្ថានភាពនេះ **Y** បានផ្តល់តម្លៃទាបហួសហេតុ។ នេះអាចនិយាយបានថា បានប្រើនូវឋានៈដែលមានអាទិភាពជាងដោយមិនត្រឹមត្រូវ។

គ. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ដោយអនុវត្តមាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ១ នោះ **X** អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។

ឃ. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធ

សមាជិកបានលើកសំណួរអំពីលក្ខខណ្ឌទាំងនេះ។ សំណួរនេះ គឺអំពីភាពខុសគ្នាកម្រិតណាដែលត្រូវចាត់ទុកជា "ឋានៈដែលមានអាទិភាព" ព្រោះគំលាតខាងផ្នែកសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច តែងតែកើតមានរវាងភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ ជាទូទៅ វាមានលក្ខណៈលំបាកនៅក្នុងការកំណត់និយមន័យនៃពាក្យ "ឋានៈដែលមានអាទិភាពជាង"។ "ដោយមិនត្រឹមត្រូវ" នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌ ២ ក៏មានលក្ខណៈលំបាកនៅក្នុងការកំណត់និយមន័យដែរ ។ យើងចាំបាច់ត្រូវពិចារណាអំពីអង្គហេតុដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងករណីនីមួយៗ នៅពេលដែលយើងអនុវត្តលក្ខខណ្ឌទាំងនេះ។

៥. អំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុ

ក. លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោល (**មាត្រា ៣៥១**)

①. ឆ្លៀតឱកាសដែលភាគីម្ខាងទៀតកំពុងជួបប្រទះការលំបាកខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឬភាពល្ងង់ ឬការខ្វះការពិសោធន៍

②. កេងយកចំណេញយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់

ខ. អនុវត្តចំពោះករណីនេះ

①. **X** មិនមានបទពិសោធន៍ខាងជំនួញអចលនវត្ថុ ហើយ **Y** ស្នើរនូវកិច្ចការជំនួញអចលនវត្ថុនៅក្នុងតម្លៃមួយដ៏ទាប។ អង្គហេតុនេះ បំពេញលក្ខខណ្ឌ

	①។ ②. **Y** លក់ដីនោះបន្តនៅក្នុងតម្លៃ ១០ ដងថ្លៃជាងតម្លៃដែលគាត់ទិញពី **X**។ នេះប្រហែលជាការកេងយកចំណេញហួសហេតុ។ គ. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ដោយអនុវត្តមាត្រា ៣៥១ នោះ **X** អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។ ឃ. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធ វាមិនមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ ថាតើស្ថានភាពណាដែលជាការលំបាកខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឬភាពល្ងង់ ឬការខ្វះការពិសោធន៍។ ជាងនេះទៅទៀត លក្ខខណ្ឌទាំងនេះ គឺជាប់គ្នានឹងលក្ខខណ្ឌនៃការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈទាំងបីខាងលើ ដូចជាការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត និងការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព។ ផ្ទុយទៅវិញ មាត្រា ៣៥១ មិនមានវិធានអំពីការការពារតតិយជនទេ ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិទាំងបីខាងលើមាន។ យើងចាំបាច់ត្រូវពិចារណាទៅលើមុខងារ និង ការបកស្រាយដ៏ស៊ីជម្រៅទៅលើអំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុនៅក្នុងស្ថានភាពផ្សេងៗ ទៀត។ ៦. ការទាមទារឲ្យប្រគល់ដីត្រឡប់មកវិញចំពោះ **Z** ក. វិធានការការពារតតិយជន ដូចដែលបានពិភាក្សាខាងលើ **X** អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញដី **L** ជាមួយ **Y** ដោយសារតែការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត ការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព ឬ អំពីកេងយកចំណេញហួសហេតុ ទោះបីជាបញ្ញត្តិមួយចំនួន មិនអាចយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណីមួយចំនួនក៏ដោយ។ ក៏ប៉ុន្តែ **X** មិនអាចទាមទារឲ្យ **Z** ប្រគល់ដី **L** មកវិញបានគ្រប់ករណីនោះទេ ទោះបីជា **X** លុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយ **Y** ក៏ដោយ ព្រោះមាត្រាទាំងនេះមានបញ្ញត្តិការពារតតិជន (**មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ៣, មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ៣** និង **មាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ២**) លើកលែងមាត្រា ៣៥១។ បញ្ញត្តិទាំងនេះ ចែងថា ការលុបចោល មិនអាចអះអាងចំពោះតតិយជន ដែលសុចរិត និងគ្មានកំហុសអំពីមូលហេតុនៃការលុបចោល។ ផ្ទុយទៅវិញ **X** អាចអះអាងពីការលុបចោល និងទាមទារឲ្យ **Z** ប្រគល់ដី **L** ត្រឡប់មកវិញបានគ្រប់ករណី ទោះបីជា **Z** គឺជាជនសុចរិត និងគ្មានកំហុសអំពីអំពើរបស់ **Y** ក្នុងការកេងចំណេញយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ក៏ដោយ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌ

នៃអំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុត្រូវបានបំពេញ ព្រោះមាត្រា ៣៥១ មិនមានបញ្ញត្តិអំពីការការពារតតិយជនទេ។ នេះមានន័យថា ការលុបចោលដោយផ្អែកលើអំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុ គឺជាបញ្ញត្តិដែលផ្តល់នូវលក្ខណៈអនុគ្រោះបំផុតដល់ការអះអាងរបស់ **X** ក្នុងចំណោមការបង្ហាញឆន្ទៈដែលមានវិការៈទាំង ៤ ព្រោះ **Z** មិនមានមធ្យោបាយក្នុងការប្រឆាំងតបនឹងការលុបចោលរបស់ **X** ទេ។

ដូច្នេះ យើងមិនចាំបាច់ពិចារណាអំពីការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត និងការរំលោភបំពានលើស្ថានភាពទេ នៅពេលដែលយើងគិតថាការលុបកិច្ចសន្យាដោយផ្អែកលើអំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុត្រូវបានទទួលស្គាល់។ ក៏ប៉ុន្តែ យើងពិចារណាពីករណីនៃការលុបចោល ដោយមាត្រាទាំងបីផ្សេងទៀត។

ខ. អត្ថន័យនៃ "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រាទាំងបីនេះ

សកម្មភាពដែលអាចលុបចោលបាន ត្រូវបានចាត់ទុកថាមោឃៈតាំងពីដំបូង (**មាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២ អានុភាពប្រតិសកម្ម**)។ នេះ មានន័យថា ផ្អែកទៅតាមទ្រឹស្តី អ្នកទិញ (ដូចជា **Y** នៅក្នុងករណីនេះ) មិនអាចទទួលបានកម្មសិទ្ធិលើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាលក់ទិញឡើយ នៅពេលដែលអ្នកលក់បានលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញ។ ដូច្នេះ តតិយជន (ដូចជា **Z** នៅក្នុងករណីនេះ) បានបាត់បង់កម្មសិទ្ធិ ដែលជាលទ្ធផលនៃការលុបចោល ទោះបីជាកម្មសិទ្ធិត្រូវបានផ្ទេរដោយស្របច្បាប់ទៅឲ្យតតិយជន នៅពេលធ្វើកិច្ចសន្យារវាងអ្នកទិញ និងតតិយជនក៏ដោយ ព្រោះកិច្ចសន្យារវាងអ្នកលក់ និងអ្នកទិញនៅមានសុពលភាពនៅឡើយ។ ក៏ប៉ុន្តែ សេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ គឺប៉ះពាល់ទៅដល់សុវត្ថិភាពនៃកិច្ចការជំនួញ នៅពេលដែលតតិយជន (ដូចជា **Z**) បានជឿជាក់ទៅលើកិច្ចសន្យាមុន (ដូចជាកិច្ចសន្យារវាង **X** និង **Y**) ថាមានសុពលភាព។ គុណវិបត្តិដែលកើតចេញពីអានុភាពប្រតិសកម្មបែបនេះ គឺបណ្តាលមកពីតតិយជនចុះកិច្ចសន្យានៅមុនពេលការលុបចោលកិច្ចសន្យាមុន។ ផ្ទុយទៅវិញ នៅពេលដែលតតិយជន បង្កើតកិច្ចការជំនួញ នៅក្រោយពេលការលុបចោលកិច្ចសន្យានេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាប្រតិបត្តិការជំនួញជាមួយនឹងបុគ្គលដែលមិនមានសិទ្ធិ ព្រោះអ្នកទិញបានបាត់បង់កម្មសិទ្ធិ នៅពេលដែលកិច្ចសន្យាត្រូវបានបង្កើតឡើងរវាងអ្នកទិញ និង តតិយជន។

ដូច្នេះ "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រានៃការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈសំដៅទៅលើតតិយជនដែលមានវត្តមានមុនពេលលុបចោល។ ដើម្បីអនុវត្ត

មាត្រាការពារតតិយជនទាំងនេះ តតិយជនចាំបាច់ត្រូវទទួលការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិ ប្រសិនបើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា គឺជាអចលនវត្ថុ ព្រោះកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ មិនត្រូវបានផ្ទេរទេ ប្រសិនបើមិនបានចុះបញ្ជី (**មាត្រា ១៣៥**)។

គ. ករណីដែល **Z** ទិញដី **L** នៅមុនការលុបចោលរបស់ **X**

X មិនអាចអះអាងចំពោះ **Z** ពីការលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយនឹង **Y** ដោយផ្អែកលើមូលហេតុការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត ឬការរំលោភបំពានលើស្ថានភាពនោះទេ ប្រសិនបើ **Z** បានទិញដីនេះដោយសុចរិត និងគ្មានកំហុសអំពីមូលហេតុនៃការលុបចោល (**មាត្រា ១៣៥**)។

ឃ. ករណីដែល **Z** បានទិញដី **L** នៅក្រោយការលុបចោលរបស់ **X**

ដូចដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងផ្នែក ខ បញ្ញត្តិការពារតតិយជននៃមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ៣ មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ៣ និង មាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ២ ត្រូវយកមកអនុវត្តតែចំពោះតតិយជនដែលមានវត្តមាននៅមុនការលុបចោល។ ក៏ប៉ុន្តែ វាធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់កិច្ចការជំនួញ ប្រសិនបើតតិយជនមិនត្រូវបានគេការពារនៅគ្រប់ស្ថានភាព នៅពេលដែលខ្លួនជឿជាក់ថាភាគីម្ខាង គឺជាម្ចាស់សិទ្ធិស្របច្បាប់ ហើយបានទិញវត្ថុនោះនៅក្រោយការលុបចោល។ ចំពោះបញ្ហានេះ មានគំនិតពីរដូចខាងក្រោម[1]។

ផ្អែកលើគំនិតទី ១ ស្ថានភាពនេះ ត្រូវបានគេមើលឃើញដូចជាការផ្ទេរពីរដងជាន់គ្នា។ គំនិតនេះ គិតថាកម្មសិទ្ធិត្រូវបានផ្ទេរទៅភាគីដែលលុបចោលកិច្ចសន្យាវិញ ដោយមូលហេតុនៃការលុបចោលកិច្ចសន្យា ហើយបន្ទាប់មកកម្មសិទ្ធិដដែល ក៏ត្រូវបានផ្ទេរទៅឲ្យតតិយជន តាមរយៈកិច្ចសន្យាទី ២។ តាមរយៈគំនិតនេះ លក្ខខណ្ឌតតាំង កំណត់អំពីសិទ្ធិជាអាទិភាពរវាងភាគីដែលលុបចោលកិច្ចសន្យា និង តតិយជន។ ដូច្នេះ **X** អាចទាមទារឲ្យ **Z** ប្រគល់ដី **L** ត្រឡប់មកវិញ នៅពេលដែល **X** បានចុះបញ្ជីអំពីការលុបចោល មុនពេលដែល **Z** ចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដី **L**។

គំនិតទី ២ គឺជាការអនុវត្តស្រដៀងទៅនឹងមាត្រា ៣៥៣ កថាខណ្ឌទី ២។ គំនិតនេះ គិតថា ការខកខានមិនបានចុះបញ្ជីអំពីការលុបចោលរបស់ភាគីដែលលុបចោលកិច្ចសន្យា គឺមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងការបង្ហាញឆន្ទៈមិនពិត។ ដោយផ្អែកទៅលើគំនិតនេះ **X** អាចទាមទារឲ្យ **Z** ប្រគល់ដី **L** ត្រឡប់មកវិញបាន នៅពេលដែល **Z** គឺជាជនទុច្ចរិត ឬ សុចរិតនិងមានកំហុសធ្ងន់ធ្ងរ

1. សូមមើលសេចក្តីពន្យល់អំពីក្រមរដ្ឋប្បវេណី ភាគ ១ ទំព័រ ១២៤ សម្រាប់ព័ត៌មានលំអិត

	អំពីការលុបចោល។ ក្រុមការងារ មិនបានពិភាក្សាថាតើគំនិតមួយណាល្អជាងគំនិតមួយណាទេ។ ៧. សំណួរពាក់ព័ន្ធ តើ **X** អាចទាមទារឲ្យ **Y** បង់ប្រាក់ចំនួន ៣,០០០ ដុល្លារ (ចំនួនទឹកប្រាក់ដែល **X** បានបង់ទៅឲ្យ **Y**) ឬ ៣០,០០០ ដុល្លារ (ចំនួនទឹកប្រាក់ដែល **Z** បានបង់ទៅឲ្យ **Y**) បានដែរឬទេ នៅពេលដែល **X** មិនអាចទាមទារឲ្យ **Z** ប្រគល់ដី **L** ត្រឡប់មកវិញ? ភាគីទាំងសងខាង បាត់បង់នូវមូលហេតុតាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងការកាន់កាប់នូវផលប្រយោជន៍ដែលទទួលបានពីការអនុវត្តកិច្ចសន្យា នៅពេលដែលកិច្ចសន្យានោះ ត្រូវបានលុបចោលដោយសារតែអានុភាពប្រតិសកម្ម។ ភាគីទាំងសងខាង ត្រូវសងនូវផលប្រយោជន៍ឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក។ ក៏ប៉ុន្តែជាទូទៅ វាមានលក្ខណៈលំបាកក្នុងការស្វែងយល់ថាតើផលប្រយោជន៍ណាដែលត្រូវសងទៅវិញ។ យើងមិនបានឈានដល់ការសម្រេចយកនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានណាមួយនៅឡើយទេ ហើយចង់ពិភាក្សានៅក្នុងឱកាសក្រោយ។

ធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ២២ និង ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣

ករណី ៣-១ ៖ ការតំណាង ១

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	ការតំណាង
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៦៤, ៣៦៥, ៣៦៩, ៣៧០, ៣៧១, ៣៧២, ៦៤០, និង ៧៤៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	**X** គឺជាអ្នកលក់ម្ហូបអាហារ។ **X** បានប្រគល់សិទ្ធិឲ្យ **Y** ដែលជាបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ទិញអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម នៅក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ ឬ ថោកជាងនេះ ពី **Z** ដែលជាអ្នកលក់ដុំ។ **Y** បានទៅជួប **Z** ហើយ បានធ្វើការចរចាជាមួយ **Z** ។ **Z** មិនបានបញ្ចុះតម្លៃឲ្យថោកជាង ២៥០ ដុល្លារទេ។ ជាចុងក្រោយ **Y** បានសំរេចចិត្តទិញអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម ក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ ព្រោះគាត់ គិតថា **X** នឹងយល់ព្រមនៅពេលក្រោយ។ ប៉ុន្តែ **X** មិនបានយល់ព្រមនឹងតម្លៃនេះទេ។ ដោយអនុវត្តតាមកិច្ចព្រមព្រៀង **Z** បានដឹកអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម ទៅឲ្យដល់ហាងរបស់ **X**។ **X** បដិសេធមិនព្រមបង់ថ្លៃទិញ ២៥០ ដុល្លារទេ។ សូមគិតពិចារណាអំពីការទាមទារដែលអាចធ្វើបានរវាង **X Y** និង **Z**។
ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	**I. លក្ខខណ្ឌ និង អានុភាពនៃអំពើតំណាង** មាត្រា ៣៦៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីចែងថា នៅពេលអ្នកតំណាងបានបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយនឹងភាគីម្ខាងទៀត ដោយបង្ហាញថាខ្លួនធ្វើកិច្ចសន្យានេះសម្រាប់ម្ចាស់សិទ្ធិនៅក្នុងទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង នោះអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាត្រូវមានចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិដោយផ្ទាល់។ លក្ខខណ្ឌដើម្បីឲ្យអានុភាពនៃអំពើតំណាងមានចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ គឺមានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖ (ក) មានការប្រគល់សិទ្ធិតំណាង (ខ) បង្ហាញថាខ្លួនធ្វើកិច្ចសន្យា សម្រាប់ម្ចាស់សិទ្ធិក្នុងទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង (គ) ការបង្ហាញឆន្ទៈបង្កើតកិច្ចសន្យា នៅក្នុងករណីនេះ **Y** បានធ្វើស្ទីការលើសំណើរបស់ **Z**។ ការណ៍នេះបានបំពេញលក្ខខណ្ឌ (គ)។ ដោយផ្អែកលើអង្គហេតុថា **Z** បានប្រគល់អង្ករទៅ

ឲ្យហាងរបស់ **X** គេអាចប៉ាន់ស្មានថា **Y** បាននិយាយទៅកាន់ **Z** ថា គាត់គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ **X** ក្នុងការទិញអង្ករ។ ការណ៍នេះ បានបំពេញលក្ខខណ្ឌ (ខ)។

ក៏ប៉ុន្តែ លក្ខខណ្ឌ (ក) មិនទាន់បានបំពេញនៅឡើយទេ។ វាមិនមានការប្រគល់សិទ្ធិតំណាងទេ។ និយាយជារួម ការតំណាងដែលគ្របដណ្តប់លើកិច្ចសន្យា ដែល **Y** និង **Z** បានព្រមព្រៀង គឺមិនមានទេ ព្រោះ **X** បានផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យ **Y** ចុះកិច្ចសន្យាជាមួយ **Z** ក្នុងការទិញអង្ករ ៥០០ គីឡូក្រាម នៅក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ ឬ ថោកជាងនេះ។

ដូច្នេះ អានុភាពនៃកិច្ចសន្យាលក់ទិញនេះ មិនត្រូវបង្កើតអានុភាពចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ **X** ទេ។

នេះមានន័យថា <u>**Z** មិនអាចទាមទារឲ្យ **X** អនុវត្តកិច្ចសន្យា (បង់ប្រាក់ ២៥០ ដុល្លារ) លើកលែងតែការតំណាងដោយមានលក្ខខណ្ឌជារូបភាពត្រូវបានបង្កើតឡើង។</u> ចំណុចនេះ នឹងពន្យល់នៅខាងក្រោម។

II. ការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ

ដូចដែលមានលើកឡើងនៅក្នុងចំណុច I គឺ **Y** មិនបានទទួលសិទ្ធិតំណាងពី **X** ក្នុងការទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារទេ។ សកម្មភាពរបស់ **Y** គឺជាអំពើតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ។

អានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលធ្វើឡើង ដោយអ្នកតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ មិនត្រូវបង្កើតអានុភាពចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិទេ ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិមិនបានផ្តល់សច្ចានុមតិ (**មាត្រា ៣៦៩ កថាខណ្ឌទី ១** និង **មាត្រា ៣៧០**)។

អ្នកតំណាងត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬទទួលខុសត្រូវក្នុងការសងការខូចខាត តាមការជ្រើសរើសរបស់ភាគីម្ខាងទៀត លើកលែងតែមានហេតុដែលនាំឲ្យរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវ (**មាត្រា ៣៧១**)។ លក្ខខណ្ឌនៃការរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវ គឺមានដូចខាងក្រោម៖

(ក) ភាគីម្ខាងទៀត បានដឹងពីនត្ថិភាពនៃការតំណាង (វាក្យខណ្ឌទី ២)

ឬ

(ខ) អ្នកតំណាងគ្មានកំហុសក្នុងការធ្វើអំពើតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ ទោះបីជាភាគីម្ខាងទៀត មិនបានដឹងអំពីនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិតំណាងដោយកំហុសក៏ដោយ (វាក្យខណ្ឌទី ៣)

នៅក្នុងករណីនេះ **X** បានបដិសេធមិនបង់ប្រាក់។ នេះ មានបង្ហាញពី

ការបដិសេធមិនផ្ដល់សច្ចានុមតិចំពោះអំពើរបស់ **Y** ដោយគ្មានសិទ្ធិតំណាង។ បន្ទាប់មក យើងត្រូវធ្វើការពិចារណាអំពីការណ៍ដែលដែលត្រូវអនុវត្តមាត្រា ៣៧១។ ករណីសិក្សានេះ មិនបានបង្ហាញពីការបានដឹងឬមិនបានដឹងរបស់ **Z** អំពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាងរបស់ **Y** ទេ។ ផ្ទុយមកវិញ **Y** គឺមានកំហុសយ៉ាងជាក់ស្ដែងក្នុងការទិញអង្ករដោយមិនបានទទួលសិទ្ធិតំណាង។ ដូច្នេះ ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៧១ **Z** អាចទាមទារឲ្យ **Y** បង់ប្រាក់ចំនួន ២៥០ ដុល្លារ ដែលជាការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬសងសំណងការខូចខាត ប្រសិនបើ **Z** មិនបានដឹងពីនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិតំណាងរបស់ **Y**។

III. ការតំណាងដែលមានលក្ខណៈជារូបភាព

មាត្រា ៣៧២ កថាខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តថា ក្នុងករណីដែលអ្នកតំណាងធ្វើកិច្ចសន្យា ដោយហួសពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង ប្រសិនបើភាគីម្ខាងទៀតជឿជាក់ថា អ្នកតំណាងមានសិទ្ធិតំណាងនោះ ហើយគ្មានកំហុសក្នុងការជឿទេនោះ ម្ចាស់សិទ្ធិត្រូវ ទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តកិច្ចសន្យានោះ ចំពោះភាគីម្ខាងទៀត។ បញ្ញត្តិទាំងនេះ ត្រូវបានបញ្ញត្តនៅក្នុងមាត្រា ៣៧២ កថាខណ្ឌទី ១ ដល់ កថាខណ្ឌទី ៣ ហើយត្រូវបានគេហៅថា "ការតំណាងដែលមានលក្ខណៈជារូបភាព"។ នៅពេលដែលបញ្ញត្តិនេះ ត្រូវបានអនុវត្ត ម្ចាស់សិទ្ធិត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ដែលបង្កឡើងដោយអំពើតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ។

លក្ខខណ្ឌនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ គឺមានដូចខាងក្រោម៖

(ក) ម្ចាស់សិទ្ធិផ្ដល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យអ្នកតំណាងចុះកិច្ចសន្យា

(ខ) អ្នកតំណាងធ្វើកិច្ចសន្យាដោយហួសពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង (ក)

(គ) ភាគីម្ខាងទៀតជឿជាក់ថា អ្នកតំណាងមានសិទ្ធិតំណាងចំពោះកិច្ចសន្យានោះ

(ឃ) ភាគីម្ខាងទៀត គ្មានកំហុសក្នុងការជឿ

ការតំណាងដែលមានលក្ខណៈជារូបភាព មិនបានធ្វើឲ្យអ្នកតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវ ដូចដែលបានពន្យល់នៅក្នុងចំណុច II។ ដូច្នេះ ភាគីម្ខាងទៀត អាចទាមទារទាំងម្ចាស់សិទ្ធិ និង អ្នកតំណាងឲ្យអនុវត្តកិច្ចសន្យា ដរាបណាលក្ខខណ្ឌខាងលើបានបំពេញ។

នៅក្នុងករណីនេះ **Z** បានដឹកអង្ករទៅឲ្យហាង **X** រួចរាល់ហើយ។ តើ **Z**

	អាចទាមទារឲ្យបង់ប្រាក់ ២៥០ ដុល្លារ ដែលជាថ្លៃអង្ករ ដោយអនុវត្តមាត្រានេះបានដែរឬទេ? X បានផ្តល់ឲ្យ Y នូវសិទ្ធិតំណាងក្នុងការទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ ឬថោកជាងនេះ។ ក៏ប៉ុន្តែ Y បានទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ។ ការណ៍នេះបានបំពេញលក្ខខណ្ឌ (ក) និង (ខ)។ ដូច្នេះ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន គឺអាស្រ័យទៅលើថាតើ Z ជឿជាក់ដោយគ្មានកំហុសថា Y ត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិឲ្យទិញនៅក្នុងតម្លៃនោះដែរ ឬទេ (លក្ខខណ្ឌ (ខ) និង (គ))។ ករណីសិក្សា មិនបានបង្ហាញពីការបានដឹង ឬមិនបានដឹងរបស់ Z ពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាងឡើយ។ ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៧២ កថាខណ្ឌទី ១ X ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្តកិច្ចសន្យា ប្រសិនបើ Z ជឿជាក់ដោយគ្មានកំហុសថា Y ត្រូវបានទទួលសិទ្ធិតំណាងឲ្យទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ។ ផ្ទុយទៅវិញ X មិនទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្តកិច្ចសន្យាទេ ប្រសិនបើ Z បានជឿជាក់ដោយមានកំហុស ឬ ប្រសិនបើ Z បានដឹងពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង។ ដូច្នេះ Z អាចទាមទារឲ្យ X បង់ប្រាក់ចំនួន ២៥០ ដុល្លារ ដែលជាថ្លៃទិញអង្ករ ប្រសិនបើ Z បានជឿជាក់ដោយគ្មានកំហុសថា Y បានទទួលសិទ្ធិតំណាងឲ្យទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ។ **IV. ការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកតំណាងចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ** នៅក្នុងករណីនេះ Y ប្រហែលជាអាចបង្កឲ្យមានការខូចខាតដល់ X ដោយការចុះកិច្ចសន្យាក្រៅទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង។ តើ X អាចទាមទារឲ្យ Y សងការខូចខាតរបស់ខ្លួនបានដែរ ឬទេ? បញ្ញត្តិអំពីការតំណាងនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចែងអំពីអានុភាពនៃអំពើតំណាងរវាងម្ចាស់សិទ្ធិ និងភាគីម្ខាងទៀត និង រវាងអ្នកតំណាង និងភាគីម្ខាងទៀត ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិនេះ មិនបានចែងដោយផ្ទាល់ទាក់ទងអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកតំណាងចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ ដែលខ្លួនបានធ្វើកិច្ចសន្យាសម្រាប់ម្ចាស់សិទ្ធិដោយគ្មានសិទ្ធិតំណាង។ ផ្ទុយទៅវិញ ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៦៥ សិទ្ធិតំណាងត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយកិច្ចសន្យា ឬដោយច្បាប់។ ដូច្នេះ អ្នកតំណាងដែលធ្វើកិច្ចសន្យាជាមួយភាគីម្ខាងទៀតហួសពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង អាចត្រូវទទួលត្រូវចំពោះការបំពានកិច្ចសន្យា។

មាត្រា ៣៦៥ បញ្ញត្តដូចខាងលើក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែវា មិនបានកម្រិតនូវប្រភេទនៃកិច្ចសន្យាដែលបង្កើតឲ្យមានសិទ្ធិតំណាងនោះទេ។ ជាទូទៅ ទោះបីជាសិទ្ធិតំណាងភាគច្រើន ត្រូវបានគេមើលឃើញតាមរយៈកិច្ចសន្យាអាណត្តិ ឬកិច្ចសន្យាការងារក៏ដោយ ក៏សិទ្ធិតំណាងអាចត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈកិច្ចសន្យាប្រភេទ ផ្សេងទៀតផងដែរ។

សមាជិកមួយចំនួនគិតថា កិច្ចសន្យាអាណត្តិ និងសិទ្ធិតំណាង មិនស្រប គ្នាទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ នេះគឺមិនត្រឹមត្រូវទេ។ បញ្ញត្តិនៃការតំណាង គឺផ្តោតសំខាន់ទៅលើថាតើអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលបានធ្វើឡើងជាមួយភាគីម្ខាងទៀត ត្រូវបង្កើតអានុភាពចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិដែរឬទេ ផ្ទុយទៅវិញប្រភេទផ្សេងទៀតនៃកិច្ចសន្យា គឺចែងអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិនិងអ្នកតំណាងដែលមានចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក។ ឬម្យ៉ាងទៀត វិធាននៃការតំណាង និង វិធានអំពីកិច្ចសន្យាដែលជាមូលដ្ឋាននៃការងារតំណាង គឺជាចំណុចខុសគ្នាក្នុងចំណោមបុគ្គលទាំងបី គឺម្ចាស់សិទ្ធិ អ្នកតំណាង និង ភាគីម្ខាងទៀត។

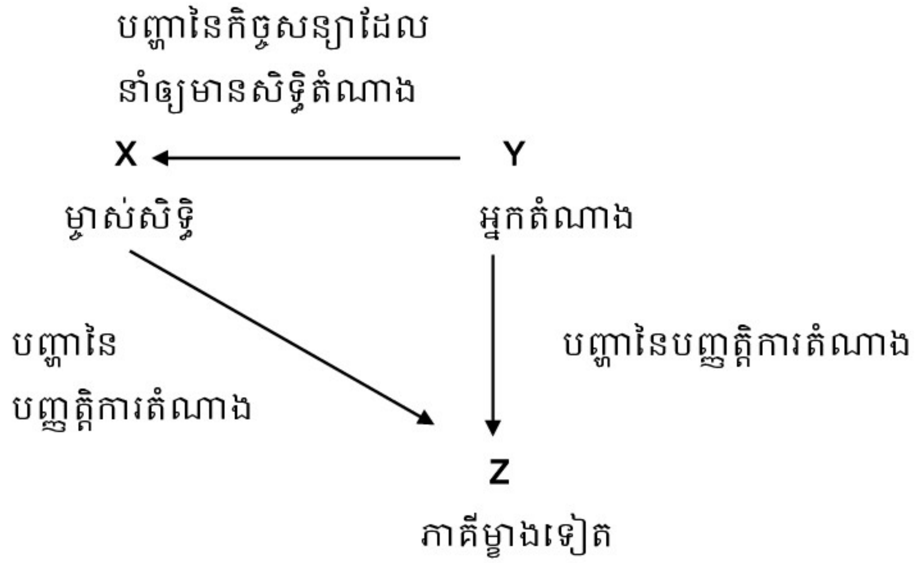

* បញ្ហាសំដៅទៅលើការទទួលខុសត្រូវ ឬកាតព្វកិច្ច

នៅក្នុងករណីនេះ ការផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យ **Y** អាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាកិច្ចសន្យាអាណត្តិ ឬជាកិច្ចសន្យាដែលមិនត្រូវបានគេចាត់ថ្នាក់នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី។ ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាអាណត្តិ **Y** ត្រូវទទួលបន្ទុកករណីយកិច្ចប្រុងប្រយ័ត្នរបស់អាណត្តិគាហក។ (**មាត្រា ៦៤០**) វាគឺជាការបំពានករណីយកិច្ចក្នុងការចុះកិច្ចសន្យាជាមួយ **Z** ដោយមិនបានបញ្ជាក់ថាតើខ្លួនត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យទិញអង្ករនៅក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ ដែរឬទេ ព្រោះថាការ

បញ្ហាក់នេះ គឺមិនលំបាកទេ។ ទោះបីសិទ្ធិតំណាងគឺជាប្រភេទផ្សេងទៀតនៃកិច្ចសន្យាក៏ដោយ ក៏និយោជិត ដូចជា **Y** ត្រូវទទួលបន្ទុកករណីយកិច្ចជាទូទៅក្នុងការប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះការងាររបស់ខ្លួន តាមរយៈកិច្ចសន្យាការងារ។ នៅក្នុងករណីនេះ **Y** ត្រូវទទួលខុសត្រូវផងដែរ។

ជាងនេះទៅទៀត ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៧៤៣ គាត់ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើអនីត្យានុកូល ប្រសិនជាគាត់មានកំហុសក្នុងអំពើតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ និង សកម្មភាពនេះធ្វើឲ្យមានការខូចខាតចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ។

ផ្អែកតាមចំណុចខាងលើ **X** អាចទាមទារឲ្យ **Y** សងសំណងការខូចខាតដែលជាការទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើអនីត្យានុកូល ឬការបំពានកិច្ចសន្យារវាង **X** និង **Y** ប្រសិនជា **X** ទទួលរងការខូចខាតដែលបង្កឡើងដោយសកម្មភាពរបស់ **Y** និង **Y** មានកំហុស ឬបានបំពានករណីយកិច្ចមួយចំនួននៅក្នុងកិច្ចសន្យា។

V. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ក. រវាង **X** និង **Z**

Z អាចទាមទារឲ្យ **X** បង់ប្រាក់ចំនួន ២៥០ ដុល្លារ ប្រសិនបើ **Z** បានជឿជាក់ដោយគ្មានកំហុសថា **Y** បានទទួលសិទ្ធិតំណាងឲ្យទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ។

ខ. រវាង **Y** និង **Z**

Z អាចទាមទារឲ្យ **Y** បង់ប្រាក់ ២៥០ ដុល្លារ ប្រសិនបើ **Z** មិនបានដឹងអំពីនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិតំណាងរបស់ **Y**។

គ. រវាង **X** និង **Y**

X អាចទាមទារឲ្យ **Y** សងសំណងការខូចខាតដែលជាការទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើអនីត្យានុកូល ឬការបំពានកិច្ចសន្យារវាង **X** និង **Y** ប្រសិនបើ **X** ទទួលរងការខូចខាតដែលបង្កឡើងដោយអំពើរបស់ **Y** និង **Y** មានកំហុស ឬបំពានករណីយកិច្ចនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។

ធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២

ករណី ៣-២ ៖ ការតំណាង ២

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	ការតំណាង
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៤៧, ៣៦៤. ៣៥៩, ៣៦៦, ៣៦៨, ៣៦៩, ៣៧១ និង ៣៧៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណី	X គឺជាភាគីម្ខាងនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ Y គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ X នៅក្នុងកិច្ចសន្យានេះ។ Z គឺជាភាគីម្ខាងទៀតនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ សូមពិចារណា អំពីអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលបង្កើតឡើងដោយ Y ដែលជាអ្នកតំណាងរបស់ X ជាមួយនឹង Z នៅក្នុងករណីនីមួយ ៗ ខាងក្រោមនេះ (១) នៅក្នុងករណីដែល Z បានឆបោក Y (២) នៅក្នុងករណីដែល Y បានឆបោក Z (៣) នៅក្នុងករណីដែល X បានឆបោក Z (៤) នៅក្នុងករណីដែល Z បានឆបោក X
ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	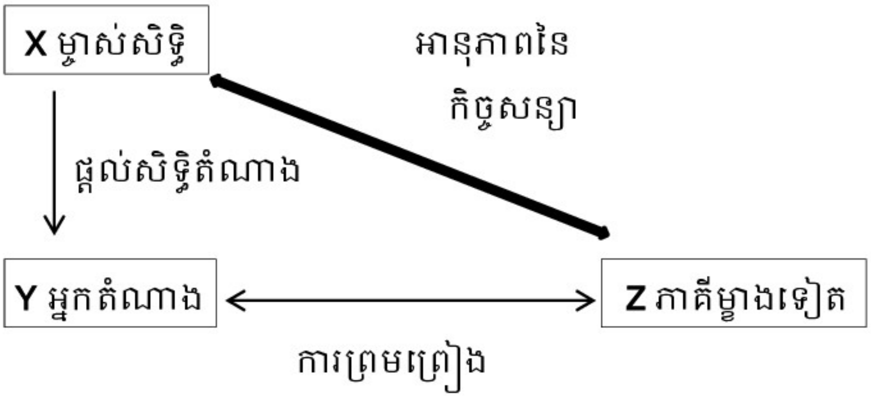 **ករណី (១) និង (២)** **(ការធ្វើបទបង្ហាញ)** ភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យា X គឺមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យា ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៧៤ កថាខណ្ឌទី ១ នៅពេល Z បានឆបោក Y នៅក្នុងករណីទី(១)។ អ្នកតំណាងរបស់ X គឺ Y ក៏មានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យាដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៥៩ កថាខណ្ឌទី ១ និង មាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២។ (គ្មានចម្លើយចំពោះករណី ២)

	(ការពិភាក្សា)
សមាជិក ក	តើយើងគិតយ៉ាងដូចម្តេចចំពោះទំនាក់ទំនងក្នុងចំណោម **X Y** និង **Z**?
សមាជិក ខ	កិច្ចសន្យាមានអានុភាពដោយសារសំណើ និង ស្ទីការត្រូវគ្នា (**មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១**) ហើយអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលធ្វើឡើងដោយអំពើតំណាង គឺត្រូវមានអានុភាពចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ (**មាត្រា ៣៦៤**)។ នៅក្នុងករណីសិក្សា (១) និង (២) **Y** បានព្រមព្រៀងជាមួយ **Z** ក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យា ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងរបស់ **X**។ ដូច្នេះ ជាគោលការណ៍ អានុភាពនៃកិច្ចសន្យា គឺត្រូវមានចំពោះ **X** និង **Z** ។ ក៏ប៉ុន្តែ យើងត្រូវធ្វើការពិចារណាពីផលវិបាកនៃការឆបោកនៅក្នុងករណីនីមួយៗ។ ដូច្នេះ តើនៅក្នុងករណីណាមួយដែលភាគីអាចលុបចោលកិច្ចសន្យានៅក្នុងករណីនីមួយៗ ?
សមាជិក ក	ដោយយោងលើមាត្រា ៣៧៤ កថាខណ្ឌទី ១ ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ ដូចជា ការឆបោកក្នុងមាត្រា ៣៤៧ ការភាន់ច្រឡំក្នុងមាត្រា ៣៤៦ ត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយ ពិនិត្យមើលលើអ្នកតំណាង មិនមែនវិនិច្ឆ័យចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិទេ។ ខ្ញុំគិតថា នេះគឺដោយសារអ្នកតំណាងគឺជាអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈក្នុងការធ្វើសំណើ ឬស្ទីកា មិនមែនម្ចាស់សិទ្ធិទេ។ នៅក្នុងករណី (១) ការឆបោក ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអ្នកតំណាង **Y** (អ្នកតំណាង)។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យា អាចត្រូវបានគេលុបចោល។
សមាជិក គ	ខ្ញុំយល់អំពីចំណុចនេះ ប៉ុន្តែខ្ញុំ មានសំណួរមួយ។ ទាំងមាត្រា ៣៧៤ កថាខណ្ឌទី ១ និង មាត្រា ៣៧៤ មិនបានបញ្ញត្តច្បាស់លាស់ទេថាតើអ្នកណា គឺជាអ្នកមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យា តើជាម្ចាស់សិទ្ធិ ឬអ្នកតំណាង នៅពេលដែលភាគីម្ខាងទៀត បានឆបោកចំពោះអ្នកតំណាង។ តើអ្នកណាអាចលុបចោលនៅក្នុងករណី (១)? តើជា **X** ឬ **Y** ?
សមាជិក ឃ	ខ្ញុំ គិតថា មានតែ **X** ទេ ដែលអាចលុបចោលកិច្ចសន្យា ព្រោះ **Y** គឺជាអ្នកតំណាងប៉ុន្តែសិទ្ធិតំណាងរបស់អ្នកតំណាង ត្រូវរលត់ នៅពេលដែលកិច្ចសន្យា ត្រូវបានបញ្ចប់ (**មាត្រា ៣៦៨ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច គ**)។ នេះ មានន័យ

	ថា **Y** មិនមែនជាអ្នកតំណាងរបស់ **X** ទៀតទេ នៅក្រោយពេលដែល គាត់ បានបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយនឹង **Z** ព្រោះ **X** បានផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យ **Y** ត្រឹមតែបង្កើតកិច្ចសន្យាតែប៉ុណ្ណោះ។
សមាជិក ក	ខ្ញុំយល់ស្របជាមួយគំនិតរបស់ ឃ។ ជាការពិត អ្នកតំណាង ហាក់ដូចជាមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យា នៅពេលដែលខ្ញុំអានមាត្រា ៣៨៧ និង មាត្រា ៣៥៩ ព្រោះអ្នកតំណាងគឺជាអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ មិនមែនម្ចាស់សិទ្ធិទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ ខ្ញុំគិតថាម្ចាស់សិទ្ធិ គឺមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យា។ បន្ថែមទៅលើមូលហេតុដែលសមាជិក **ឃ** បានលើកឡើងជាគោលការណ៍ ទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង ត្រូវបានកំណត់ដោយកិច្ចសន្យា ដោយយោងតាមមាត្រា ៣៦៦ កថាខណ្ឌទី ១។ ការលុបចោលកិច្ចសន្យា គឺជាសកម្មភាពគតិយុត្តដែលខុសគ្នាពីការបង្កើតកិច្ចសន្យា។ ដូច្នេះ អ្នកតំណាងមិនមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យាទេ ប្រសិនបើគាត់មិនត្រូវបានផ្តល់ឲ្យនូវសិទ្ធិតំណាងក្នុងការលុបចោលកិច្ចសន្យា ដូចករណីបង្កើតកិច្ចសន្យា។
សមាជិក ង	គំនិតរបស់ខ្ញុំ គឺខុសគ្នាពីគំនិតរបស់សមាជិក ក និង ឃ។ ខ្ញុំគិតថា "ភាគីដែលបង្ហាញឆន្ទៈ" នៅក្នុងមាត្រា ៣៨៧ និង មាត្រា ៣៥៩ កថាខណ្ឌទី ១ សំដៅទៅលើទាំងម្ចាស់សិទ្ធិ និង អ្នកតំណាង។ ដូច្នេះ **X** និង **Y** អាចលុបចោលកិច្ចសន្យានៅក្នុងករណី (១)។ នេះ គឺដោយសារតែអ្នកតំណាងត្រូវការពារផលប្រយោជន៍របស់ម្ចាស់សិទ្ធិ។
សមាជិក ឃ	ការបកស្រាយរបស់ខ្ញុំ គឺមានលក្ខណៈខុសពីគំនិតរបស់សមាជិក **ង**។ ខ្ញុំគិតថា អ្នកតំណាងដូចជា **Y** មិនមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យាទេ ហើយមានតែម្ចាស់សិទ្ធិដូចជា **X** ដែលមានសិទ្ធិលុបចោល។ គំនិតរបស់ខ្ញុំ គឺផ្អែកលើមាត្រា ៣៦៦ កថាខណ្ឌទី ១។ ប្រសិនបើអ្នកតំណាងត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យលុបចោលកិច្ចសន្យាដោយគ្មានសិទ្ធិតំណាងណាមួយជាក់លាក់ទេ នោះការលុបចោលអាចធ្វើឲ្យបាត់បង់ផលប្រយោជន៍របស់ **X**។
សមាជិក ក	ខ្ញុំ មានសំណួរមួយចំពោះករណីសិក្សា (២)។ នៅក្នុងករណីសិក្សា (២) អ្នកតំណាង **Y** បានឆបោកភាគីម្ខាងទៀត **Z**។

	បើគិតពិចារណាទៅលើអានុភាពនៃកិច្ចសន្យា ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអ្នកតំណាង នោះអ្នកតំណាងហាក់ដូចជាតតិយជន នៅក្នុងកិច្ចសន្យានេះ។ តើយើងអាចអនុវត្តមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ ដែលបញ្ញត្តអំពីការឆបោករបស់តតិយជនទៅនឹងករណីទី (២) នេះដែរឬទេ?
សមាជិក ឆ	ខ្ញុំគិតថា មាត្រា ៣៧៤ កថាខណ្ឌទី ១ ត្រូវយកមកអនុវត្ត ព្រោះរាល់សកម្មភាពតំណាង ត្រូវបានធ្វើឡើងសម្រាប់ម្ចាស់សិទ្ធិ។ និយាយជារួម **Y** មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាតតិយជនសុទ្ធសាធនោះទេ។
សមាជិក ច	ខ្ញុំយល់ថា មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១ ផ្តល់សិទ្ធិរំលាយដល់ភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យា ហើយនៅក្នុងមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ ផ្តល់សិទ្ធិនេះទៅឲ្យតតិយជន។ តើវាត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?
សមាជិក ឆ	ខ្ញុំ មិនគិតដូច្នេះទេ។ មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ គឺផ្តល់សិទ្ធិលុបចោលឲ្យដល់ភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យា នៅពេលដែលតតិយជន បានប្រព្រឹត្តអំពើឆបោក។ លក្ខខណ្ឌដើម្បីលុបចោល គឺមានលក្ខណៈផ្សេងគ្នារវាងកថាខណ្ឌទាំង ២។ ដូច្នេះ មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ អនុញ្ញាតឲ្យភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យាដែលទទួលរងនូវការឆបោក អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន នៅពេលដែលភាគីម្ខាងទៀត បានដឹង ឬមិនបានដឹងដោយមានកំហុស អំពីការឆបោករបស់តតិយជន។ ប្រសិនបើយើងគិតថា កថាខណ្ឌនេះ ត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងករណីដែលអ្នកតំណាង **Y** បានឆបោកភាគីម្ខាងទៀត **Z** (នៅពេលដែលយើងគិតថា អ្នកតំណាងនេះគឺជា "តតិយជន" នៅក្នុង**មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២**) នោះភាគីម្ខាងទៀត អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន តែក្នុងករណីដែលម្ចាស់សិទ្ធិ **X** បានដឹង ឬ មិនបានដឹងដោយមានកំហុស អំពីការឆបោករបស់អ្នកតំណាង។ ក៏ប៉ុន្តែ តើសេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ ត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?
សមាជិក ក	ខ្ញុំ គិតថានៅក្នុងករណី (២) នេះ មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ មិនគប្បីយកមកអនុវត្តទេ ព្រោះ ម្ចាស់សិទ្ធិដែលទទួលផលប្រយោជន៍តាមរយៈសកម្មភាពរបស់អ្នកតំណាងរបស់ខ្លួន គប្បីទទួលយកនូវផលវិបាកដែលបង្កឡើងដោយសកម្មភាពមិនសមរម្យរបស់អ្នកតំណាង ដូចជាការលុបចោលដោយ

	ផ្អែកលើការឆបោក។ ដូច្នេះ Z គប្បីលុបចោលកិច្ចសន្យាគ្រប់ពេល ដោយមិនចាំបាច់ពិចារណាពីការដឹង ឬមិនដឹងរបស់ X អំពីការឆបោករបស់ Y។ នេះ គឺជាសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលយុត្តិធម៌ជាង។ **ករណី (៣) និង (៤)** (បទបង្ហាញ) មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ ចែងអំពីលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ ដើម្បីលុបចោលកិច្ចសន្យា ១. ការឆបោកធ្វើឡើងដោយតតិយជន ២. ភាគីម្ខាងទៀត បានដឹងឬអាចនឹងបានដឹង ករណី (៣) លក្ខខណ្ឌទាំងនេះ ត្រូវបានបំពេញ។ ដូច្នេះ Z អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។ ករណី (៤) ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២ ទាំង X និង Y អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។ **(ការពិភាក្សា)**
សមាជិក ក	តើត្រូវយកមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ មកអនុវត្តចំពោះករណី (៣) ? មិនមែនមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១ ទេ? ចំណុចសំខាន់ គឺថាតើ Y គឺជាតតិយជនដែរ ឬទេ។ ខ្ញុំសួរនូវសំណួរនេះ ដោយសារមូលហេតុដូចខាងក្រោម។ ប្រសិនបើមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ ត្រូវយកមកអនុវត្ត ទៅក្នុងករណីដែលម្ចាស់សិទ្ធិ X ឆបោកភាគីម្ខាងទៀត Z ហើយជាលទ្ធផលនៃការឆបោក ភាគីម្ខាងទៀតបង្ហាញឆន្ទៈបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយនឹងអ្នកតំណាង នោះភាគីម្ខាងទៀត អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបានតែក្នុងករណីដែលអ្នកតំណាង Y បានដឹង ឬ មិនបានដឹងដោយមានកំហុសអំពីការឆបោករបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ។ ក៏ប៉ុន្តែ សេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ ហាក់ដូចជាអយុត្តិធម៌។ គោលបំណងនៃមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ គឺដើម្បីការពារបុគ្គលដែលមិនចូលរួមពាក់ព័ន្ធនឹងការឆបោកពីផលវិបាកដែលមិនបានរំពឹងទុកជាមុន។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណី (៣) នៅពេលដែលម្ចាស់សិទ្ធិបានប្រព្រឹត្តអំពើឆបោក គឺភាគីដែលទទួលរងអានុភាព

	ពីកិច្ចសន្យា គឺជាអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើឆបោក។ ដូច្នេះ យើងមិនចាំបាច់ពិចារណាអំពីផលវិបាកដែលមិនបានរំពឹងទុកជាមុន ដែលអាចកើតមានចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិឡើយ។ ដូច្នេះ ភាគីម្ខាងទៀត អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយម្ចាស់សិទ្ធិបានគ្រប់ករណី ដោយមិនចាំបាច់ពិចារណាទៅលើការដឹង ឬមិនបានដឹងរបស់អ្នកតំណាងចំពោះការឆបោករបស់ម្ចាស់សិទ្ធិទេ។ ដូច្នេះ មាត្រា ៣៩៧ កថាខណ្ឌទី ១ ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះករណី (៣)។
សមាជិក ជ	ខ្ញុំមានយោបលចំពោះករណី (៤)។ មាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២ គឺគ្រាន់តែបញ្ញត្តអំពីអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលអាចលុបចោលបាន។ ក៏ប៉ុន្តែ បញ្ហានៃករណី (៤) គឺថាតើកិច្ចសន្យា អាចត្រូវបានលុបចោលដែរឬទេ។ ខ្ញុំ គិតថា យើងគប្បីពិចារណាអំពីឥទ្ធិពលនៃការឆបោកទៅលើម្ចាស់សិទ្ធិ **X** និង អ្នកតំណាង **Y** នៅក្នុងករណីដែលភាគីម្ខាងទៀត **Z** បានឆបោកម្ចាស់សិទ្ធិ។ ឧទាហរណ៍ **X** មិនអាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបានទេ ប្រសិនបើការឆបោក ត្រូវបានធ្វើឡើង នៅក្រោយពេលដែល **X** បានផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យទៅ **Y** រួចហើយ។ នេះ គឺដោយសារតែការឆបោករបស់ **Z** មិនជះឥទ្ធិពលទៅលើការផ្តល់សិទ្ធិតំណាងរបស់ **X** ហើយសកម្មភាពរបស់អ្នកតំណាង **Y** ក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយនឹង **Z** គឺផ្អែកលើសិទ្ធិតំណាងដែលមិនមានវិការៈទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ **X** អាចលុបចោលកិច្ចសន្យា ប្រសិនបើ **X** បានផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យ **Y** ដោយសារតែការឆបោករបស់ **Z**។ បើមើលពីទំនាក់ទំនងសិទ្ធិតំណាងរវាង **X** និង **Y** នោះ **Z** គឺជាតតិយជន ។ ជាលទ្ធផល មាត្រា ៣៩៧ កថាខណ្ឌទី ២ ហាក់ដូចជាយកមកអនុវត្តបាន។ ក៏ប៉ុន្តែ សិទ្ធិតំណាងរបស់ **X** គឺត្រូវបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើផលប្រយោជន៍របស់ **X**។ ដូច្នេះ យើងមិនចាំបាច់ពិចារណាពីផលប្រយោជន៍របស់ **Y** ទេ ព្រោះ **Y** បានចុះកិច្ចសន្យាសម្រាប់ **X**។ ដូច្នេះ **X** អាចលុបចោលសិទ្ធិតំណាង ដោយមិនចាំបាច់ពិចារណាពីការបានដឹង ឬ មិនបានដឹងរបស់ **Y** អំពីការឆបោករបស់ **Z** ទេ។ តើ **Z** អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យទាមទារការទទួលខុសត្រូវរបស់ **Y** ដែរឬទេ ប្រសិនបើ **Z** មិនអាចទាមទារឲ្យ **X** អនុវត្តកាតព្វកិច្ចដោយសារការលុបចោល? សកម្មភាពរបស់ **Y** ក្លាយជាការតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ (**មាត្រា ៣៦៩**

	កថាខណ្ឌទី ១) តាំងពីដំបូង ប្រសិនបើ **X** លុបចោលសិទ្ធិតំណាង។ ក៏ប៉ុន្តែ **Z** ហាក់ដូចជាជនទុច្ចរិតចំពោះនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិតំណាង ព្រោះ **Z** បានប្រព្រឹត្តអំពើឆបោក ទើបបណ្ដាលឲ្យមានការលុបចោល។ ដូច្នេះ **Z** មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យទាមទារនូវការទទួលខុសត្រូវរបស់ **Y** ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិនោះទេ (**មាត្រា ៣៧១ វាក្យខណ្ឌទី ១**)។

បានធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ២២ និង ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣

ករណី ៤៖ ការទាមទារក្នុងករណីលែងលះ

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ញាតិ
ប្រធានបទ	ការតំណាង
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណី	តើ W និង កូនរបស់គាត់ អាចទាមទារអ្វីខ្លះ ចំពោះ H និង J ដោយផ្អែកលើសេចក្ដីថ្លែងការណ៍របស់ W ? តើ "ខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឲ្យតុលាការចេញ" ត្រូវសរសេរយ៉ាងដូចម្ដេចនៅក្នុងពាក្យបណ្ដឹង ចំពោះការទាមទារនីមួយៗ ? (សេចក្ដីថ្លែងការណ៍របស់ W) ខ្ញុំ គឺជាស្ត្រីម្នាក់មានអាយុ ៣៥ ឆ្នាំ។ ខ្ញុំបានរៀបការជាមួយនឹង H (ដែលជាបុរសមានអាយុ ៣៨ ឆ្នាំ) កាលពី ១៣ ឆ្នាំមុន។ ពួកយើងបានជួលអាផាតមែន (apartment) តូចមួយ ហើយ រស់នៅក្នុងខេត្ត K ដែលជាស្រុកកំណើតរបស់ពួកយើង។ ពួកយើងមានកូនចំនួន ៣ នាក់ គឺ A (អាយុ ១០ ឆ្នាំ) B (អាយុ ៦ ឆ្នាំ) និង C (អាយុ ៥ ឆ្នាំ)។ ខ្ញុំបានលាឈប់ពីការងារ នៅពេលដែលខ្ញុំសម្រាលកូន A។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ខ្ញុំ មិនដែលទៅធ្វើការនៅខាងក្រៅទៀតឡើយ ហើយ ខ្ញុំនៅផ្ទះមើលថៃកូន និង ធ្វើការងារផ្ទះ។ ក្រោយពីកំណើតរបស់ C ការចំណាយរបស់យើង គឺលើសពីចំណូលរបស់ H។ កាលពី ៤ ឆ្នាំមុន H បានសម្រេចចិត្តទៅធ្វើការនៅភ្នំពេញ ដើម្បីទទួលបានប្រាក់កម្រៃប្រសើរជាងមុន។ កាលពីឆ្នាំដំបូង គាត់បានត្រឡប់មកផ្ទះវិញជារៀងរាល់ ២ ឬ ៣ ខែម្ដង ដោយមានប្រាក់ខែមកជាមួយផង។ ប៉ុន្តែក្រោយមក គាត់ចាប់ផ្ដើមមកផ្ទះមិនសូវញឹកញាប់ដូចមុនទេ។ ហើយនៅពេលខ្លះ គាត់ត្រឡប់មកផ្ទះវិញដោយមិនមានប្រាក់ខែមកជាមួយទេ។ ហើយក្រោយមកទៀត គាត់មិនបានត្រឡប់មកផ្ទះទាល់តែសោះ។ ខ្ញុំបានដឹងថា H មានស្រីលួចលាក់ម្នាក់ឈ្មោះ J កាលពី ពីរ បីឆ្នាំមុន ហើយបានចាប់ផ្ដើមរស់នៅជាមួយគ្នានៅឯភ្នំពេញ យ៉ាងហោចណាស់ក៏មួយ

	ឆ្នាំដែរ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ពួកគេ មានកូនមួយ ជាមួយគ្នាទៀតផង។ ដោយមានអារម្មណ៍ថាឈឺចាប់នឹងដំណឹងបែបនេះ ខ្ញុំបានលះបង់គំនិតចង់ផ្សះផ្សាទំនាក់ទំនងរវាងខ្ញុំ និង H ចោល។ ឥឡូវ ខ្ញុំចង់លែងលះជាមួយគាត់ កាន់តែឆាប់កាន់តែប្រសើរ។ ប៉ុន្តែ គាត់ បានប្រាប់ខ្ញុំថា គាត់មិនយល់ព្រមលែងលះទេ ប្រសិនបើ ខ្ញុំមិនប្រគល់កូន ៣ នាក់ ឲ្យទៅគាត់។ ខ្ញុំបានបដិសេធនឹងការទាមទាររបស់គាត់។ ខ្ញុំក៏ចង់មើលថែរក្សាកូនរបស់ខ្ញុំដែរ ព្រោះខ្ញុំ គិតថា កូនទាំងបីរបស់ខ្ញុំ នឹងមិនមានសុភមង្គលទេ ប្រសិនបើពួកគេរស់នៅជាមួយនឹង J នៅឯភ្នំពេញ។ ជាក់ស្តែង កូនទាំងបីនាក់របស់ខ្ញុំ បានប្រាប់ថា ពួកគេចង់រស់នៅជាមួយខ្ញុំ នៅឯខេត្ត K។ កង្វល់របស់ខ្ញុំគឺថាតើខ្ញុំអាចផ្គត់ផ្គង់ចិញ្ចឹមបីបាច់ពួកគេយ៉ាងណា។ ខ្ញុំមិនអាចស្វែងរកការងារពេញម៉ោងជាមួយនឹងប្រាក់ខែគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារឡើយ ព្រោះខ្ញុំត្រូវចំណាយពេលក្នុងការមើលថែរក្សាកូនរបស់ខ្ញុំ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ខ្ញុំចង់បន្តប្រើប្រាស់ម៉ូតូមួយគ្រឿង ដែលគាត់បានទិញកាលពី ៥ ឆ្នាំមុន។ ខ្ញុំ ប្រើប្រាស់ម៉ូតូនេះក្នុងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ទោះជានៅក្រោយពេលគាត់បានចាកចេញទៅភ្នំពេញក៏ដោយ។ ខ្ញុំមិនអាចចេញទៅក្រៅបានទេ ប្រសិនបើគាត់ យកម៉ូតូនេះទៅភ្នំពេញ។ ខ្ញុំចង់អោយ H ទទួលខុសត្រូវក្នុងនាមជាស្វាមី និង ឪពុកម្នាក់។
ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	១. តើ W និងកូនរបស់គាត់អាចទាមទារអ្វីខ្លះចំពោះ H និង J ? **W** និងកូនរបស់គាត់មិនអាចទាមទារចំពោះ **J** បានទេ នៅក្នុងករណីដែល **J** មិនបានដឹងថា **H** បានរៀបការជាមួយ **W** និងមានកូន ៣ នាក់ ប៉ុន្តែ **W** និងកូនអាចទាមទារចំពោះ **H** ដូចតទៅ៖ -លែងលះ (**មាត្រា ៩៧៨ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច ក, ឃ, ង**) -អំណាចមេបា (**មាត្រា ១០៣៧ កថាខណ្ឌទី ១**) -អាហារកិច្ច (**មាត្រា ១០៤០**) -សោហ៊ុយជីវភាពក្នុងរយៈពេល ៤ ឆ្នាំចុងក្រោយ (**មាត្រា ៩៧១** និង **មាត្រា ៩៧៥ កថាខណ្ឌទី ១**) -ផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើម៉ូតូ ដែលជាការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ (**មាត្រា ៩៨០ កថាខណ្ឌទី ២ ចំណុច ខ**) -ឲ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើអនីត្យានុកូល (**មាត្រា ៧៤៣**) ។ • ផ្អែកតាម មាត្រា ៩៧៥ **W** អាចលើកឡើងចំពោះការទទួលខុសត្រូវដោយសាមគ្គីភាពចំពោះកាតព្វកិច្ច ដូច្នេះ **W** អាចប្តឹងទាមទារអាហារកិច្ចពី **H**

	រយៈពេល ០៤ ឆ្នាំកន្លងមក ដែល **H** ខកខានមិនបានជួយទំនុកបម្រុងគ្រួសារ ក្រោយពេលដែល **H** បានមករស់នៅ និងធ្វើការនៅភ្នំពេញ។ • **W** អាចដាក់ពាក្យបណ្ដឹងលែងលះរួច គាត់អាចដាក់ពាក្យសុំឲ្យ **H** បង់អាហារកាតព្វកិច្ច បន្ទុកនៃសោហ៊ុយអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងសោហ៊ុយចិញ្ចឹមបីបាច់កូន តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ៩៨៣ ស្ដីពីការចាត់ចែងរក្សាការពារ។ ❈ បើ **J** មានមូលហេតុទំនាក់ទំនងធ្វើឲ្យ **H** មិនបង់ប្រាក់ឲ្យ **W** និងបណ្ដាលឲ្យមានការបែកបាក់គ្រួសារ **W** អាចទាមទារការខូចខាតតាមបញ្ញត្តិមាត្រា ៧៤៣ ស្ដីពីអំពើអនីត្យានុកូល។ ២. តើខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឲ្យតុលាការចេញត្រូវសរសេរយ៉ាងដូចម្ដេច? **W** ត្រូវសរសេរពាក្យបណ្ដឹងដោយគោរពទៅតាមខ្លឹមសារនៃមាត្រា ៧៥ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ជាអាទិ៍៖ 1. W និង H លែងលះ។ 2. កំណត់យកម្ដាយ W ជាអ្នកមានអំណាចមេបាលើកូនចំនួន ៣ នាក់គឺ **A, B, C**។ 3. **H** ត្រូវបង់ប្រាក់អាហារកិច្ចចិញ្ចឹមកូន **A, B, C** ចំនួន ******** ដុល្លារ (រៀល) ជារៀងរាល់ខែ រហូតដល់កូនទាំងបីនាក់ ក្លាយជានីតិជន។ 4. ផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើម៉ូតូទៅឲ្យ **W** ដែលជាការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ 5. **H** ត្រូវបង់ប្រាក់ចំនួន ******** ដុល្លារ/រៀល ទៅឲ្យ **W**។

បានធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ១

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ញាតិ
ប្រធានបទ	អាពាហ៍ពិពាហ៍របស់អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ២១, ២២ និង ៩៤៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	នៅក្នុងមាត្រា ២១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី លក្ខខណ្ឌទទួលអត្តាធីនភាពមាន ២ គឺតាមរយៈការប្រកាសរបស់តុលាការ ឬការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ រីឯមាត្រា ២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី "អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានដល់នីតិភាព"។ តើអនីតិជនដែលបានទទួលអត្តាធីនភាព តាមរយៈការប្រកាសរបស់តុលាការ អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយមិនចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីឪពុកម្ដាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលបានដែរឬទេ (**មាត្រា ៩៤៨**) ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

ការកម្រិតសមត្ថភាពរបស់អនីតិជនមាន ៣៖

១.អាពាហ៍ពិពាហ៍ (**មាត្រា ៩៤៨**)

២.សមត្ថភាពធ្វើសកម្មភាព (**មាត្រា ១៨, ១១៦៨**..............)

៣.អំណាចមេបា (**មាត្រា ១០៤៣** ដល់ **១០៤៧**, មិនអាចគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួន **មាត្រា ១០៥៣**)

លក្ខខណ្ឌទទួលអត្តាធីនភាព (២១) ៖

ក. ១. អនីតិជនមានអាយុ ១៦ ឆ្នាំឡើង

២. អនីតិជនអាចទ្រទ្រង់ជីវភាពដោយឯករាជ្យ (ត្រូវពិចារណាកត្តាច្រើន ៖ មានជំនាញផ្ទាល់ខ្លួនការងារ និងបូកសមត្ថភាព ថាតើអាចដំណើរការងារនោះដោយខ្លួនឯងបានដែរ ឬទេ?)

៣. ផលប្រយោជន៍អនីតិជន

ខ. អាពាហ៍ពិពាហ៍

ការទទួលអត្តាធីនភាព ៖ អនុវត្តបានតែចំពោះក្រមរដ្ឋប្បវេណីទេ មិនអាចយកទៅអនុវត្តក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌទេ។

មានគំនិត ២ ទាក់ទងនឹងសំណួរនេះ គឺ

១. បើបកស្រាយតាមគោលគំនិតនៃមាត្រា គឺមិនអាចអនុវត្តចំពោះមាត្រា ៩៤៨ ព្រោះ

មាត្រានេះ ដើម្បីឱ្យប្រកបអាជីវកម្ម។

២. បើបកស្រាយតាមពាក្យពេចន៍: គឺអាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍បាន។

ទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ គំនិតរបស់នីតិនិពន្ធ គឺទី ២ (សេចក្តីកំណត់ពន្យល់**មាត្រា ២១** និង **មាត្រា ២២**)។ លើសពីនេះទៅទៀត ប្រសិនបើពិនិត្យមើលមាត្រា ៩៤៨ វាប្រើពាក្យ "នីតិភាព" ដូច្នេះត្រូវក្តោបទាំងអត្តាធីនភាព តាមមាត្រា ២២ ព្រោះមាត្រាទាំងពីរ ប្រើពាក្យ "នីតិភាព" ដែរ។ ប្រសិនបើគេមិនចង់ឱ្យក្តោបមាត្រា ៩៤៨ គឺគេប្រើពាក្យថា "អាយុ ១៨ឆ្នាំ"។ ដូច្នេះ គាត់អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍បាន តាមមាត្រា ៩៤៨។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ២

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	បុគ្គល
ប្រធានបទ	អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	តើពាក្យ "នីតិជន" និង "**បាន**ដល់នីតិភាព" ខុសគ្នាយ៉ាងដូចម្ដេច ? ឧទាហរណ៍ ៖ មាត្រា ២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បញ្ជាក់ថា អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធិនភាពត្រូវបានចាត់ទុកថា បានដល់នីតិភាព។ ប៉ុន្តែ មានបញ្ញត្តិខ្លះនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីសំដៅទៅលើ នីតិជន ដោយផ្ទាល់តែម្ដង។ តើសម្រាប់ករណីនេះ ពាក្យ "បានដល់នីតិភាព" សំដៅទៅលើ "នីតិជន" ដែរឬទេ ? ម្យ៉ាងទៀត ប្រសិនបើក្រមរដ្ឋប្បវេណីប្រើពាក្យ "អនីតិជន" តើពាក្យនេះសំដៅទៅលើពាក្យ "បានដល់នីតិភាព" ដែរឬអត់ ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

យោងតាមអត្ថន័យនៃមាត្រា ១៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីចែងថា ៖ អនីតិជនសំដៅទៅលើជនដែលមានអាយុក្រោម ១៨ ឆ្នាំ។ ដូច្នេះ នីតិជន គឺសំដៅទៅលើជនដែលមានអាយុចាប់ពី ១៨ ឆ្នាំឡើងទៅ។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនអនីតិជននោះបានទទួលអត្តាធីនភាព អនីតិជននោះត្រូវបានចាត់ទុកថា បានដល់នីតិភាព។ ក្នុងន័យនេះ អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាពនឹងរួចផុតពីអំណាចមេបា ឬ អាណាព្យាបាល ហើយគាត់នឹងមានសមត្ថភាពធ្វើសកម្មភាពដោយឯករាជ្យ ហេតុនេះ សកម្មភាពទាំងឡាយដែលធ្វើឡើងដោយអនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព មិនអាចត្រូវលុបចោលដោយផ្អែកលើមាត្រា ១៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីឡើយ។

បទប្បញ្ញត្តិជាច្រើននៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចែងអំពីការចាត់ទុកថាបានដល់នីតិភាពនេះ។ ជាក់ស្ដែង មាត្រា ២១ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីចែងថា ៖ អនីតិជនដែលបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយ ត្រូវទទួលអត្តាធីនភាព ដោយមិនចាំបាច់មានការប្រកាសពីតុលាការទេ។ ដូចគ្នាដែរ មាត្រា ៩៦៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីចែងថា ៖ ប្រសិនបើអនីតិជនបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ អនីតិជននោះត្រូវបានចាត់ទុកថាបានដល់នីតិភាពដោយអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះ ក្នុងការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណីនេះ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ អនីតិជនដែលនៅក្រោមអាណាព្យាបាល ដែលបានរួចផុតពីអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានដល់នីតិភាព។

ព្រមជាមួយគ្នានេះ បទប្បញ្ញត្តិខ្លះនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីបានគូសបញ្ជាក់ ដោយប្រើពាក្យ "បានក្លាយជានីតិជន" ដើម្បីកំណត់ពីអំឡុងពេលដែលត្រូវគណនា ដូចជាមាត្រា ១០០១ កថា

ខណ្ឌទី ៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីបានចែងថា ៖ ក្នុងករណីដែលកូន ឬបច្ឆាញាតិផ្ទាល់របស់កូននោះ ជាអនីតិជន ឬជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅ នៅពេលដែលខ្លួនបានដឹងថាជាឪពុក អំឡុងពេលដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ ខាងលើនេះ ត្រូវគណនាគិតចាប់ពីពេលដែលកូន ឬបច្ឆាញាតិផ្ទាល់របស់កូននោះ បានក្លាយជា**នីតិជន**" ។ ដូច្នេះ ចំណោទដែលចោទឡើង គឺនៅត្រង់ថា តើពាក្យ **"នីតិជន"** នៅត្រង់មាត្រានេះ ក្តោបបញ្ចូលទាំង **"អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព"** ដែលត្រូវបានចាត់ទុកថា **"បានដល់នីតិភាព"** ដែរឬទេ ?

មុននឹងឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរនេះ យើងគប្បីពិចារណាជាមុនសិនថា បើសិនជាអនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាពហើយនោះ តើអនីតិជននោះនឹងត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអ្នកមានអំណាចមេបា ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជនទៀតដែរឬទេ ? តាមការពិត នៅពេលដែលអនីតិជនទទួលអត្តាធីនភាពរួចហើយ គឺគាត់មានសមត្ថភាពធ្វើសកម្មភាពដោយឯករាជ្យដោយខ្លួនឯង ហើយក៏មិនត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមេបា ឬអាណាព្យាបាលអ្វីទៀតឡើយ ពោលគឺអនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព មានសមត្ថភាពធ្វើសកម្មភាពដូចគ្នាទៅនឹងនីតិជនដែរ។ ដូច្នេះ ពាក្យ **"នីតិជន"** ដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី គួរគប្បីបកស្រាយថាបានរួមបញ្ចូលទាំង **"អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព"** ផងដែរ។

ជាការបកស្រាយតាមបដិលោមវិធីវិញ ឃើញថា ប្រសិនបើក្រមរដ្ឋប្បវេណីប្រើពាក្យ **"អនីតិជន"** វិញនោះ គឺមិនត្រូវរួមបញ្ចូលទាំង **"អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព"** នោះទេ។ ឧទាហរណ៍ ៖

មាត្រា ១០២៤ កថាខណ្ឌទី ១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានតម្រូវឲ្យតុលាការពិចារណាទៅលើភាពចាំបាច់ពិសេសដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់អនីតិជន ដើម្បីអាចឲ្យបង្កើតសុំកូនបាន នៅក្នុងករណីដែលបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ជាអនីតិជន។ ហេតុដូច្នេះ យោងតាមការបកស្រាយខាងលើ បើបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ជាអនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព "ចាត់ទុកថាបានដល់នីតិភាព" នោះពុំចាំបាច់យកមាត្រា ១០២៤ នេះមកអនុវត្តទេ។

មាត្រា ១០៧៤ និងមាត្រា ១១០៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មិនអនុញ្ញាតឲ្យអនីតិជន អាចធ្វើជាអ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន ឬជាអ្នកអាណាព្យាបាលទូទៅឡើយ។ ក៏ប៉ុន្តែយោងតាមការបកស្រាយខាងលើ អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព អាចធ្វើជាអ្នកអាណាព្យាបាលបាន។

ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ មានគំនិតដែលបកស្រាយថា ពាក្យ "នីតិជន" សំដៅទៅលើ "អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព" ឬអត់ គឺអាស្រ័យទៅតាមគោលបំណងនៃមាត្រានីមួយៗ។

ជាសរុបមក ការបកស្រាយដូចខាងលើនេះ អាចអនុវត្តបានសម្រាប់តែការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណីប៉ុណ្ណោះ។ ជាមួយគ្នានេះ ការបកស្រាយខាងលើក៏មានលក្ខណៈសមស្របទៅនឹងខ្លឹមសារនៃមាត្រា ៣២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ដែលអនុញ្ញាតឲ្យអនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីន

ភាព អាចធ្វើសកម្មភាពបណ្តឹងដោយខ្លួនឯងបាន។

សូមធ្វើការកត់សម្គាល់ថា អានុភាពនៃអត្តាធីនភាព មិនត្រូវលាតសន្ធឹងទៅដល់វិស័យសាធារណៈនោះទេ ដូចជាការកំណត់អំពីសិទ្ធិបោះឆ្នោត សិទ្ធិទទួលទានគ្រឿងស្រវឹង ឬ ការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ ជាដើម។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ៣

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	កិច្ចសន្យា និងកាតព្វកិច្ច
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១៣៥ និង មាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	**X** បានលក់ដីរបស់ខ្លួនទៅឲ្យ **Y**។ បន្ទាប់មក **Y** បានលក់ដីទៅឲ្យ **Z** ដោយធ្វើជាលិខិតយថាភូត។ នៅមុនពេល **Y** និង **Z** ចុះបញ្ជីប្រតិបត្តិការលក់ទិញ **X** បានលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញជាមួយនឹង **Y** ដោយមូលហេតុភាន់ច្រឡំ។ **Z** គឺជាជនសុចរិតនិងគ្មានកំហុសអំពីការលុបចោលនេះ។ តើ **Z** គឺជាតតិយជនដែលមានបញ្ញត្តនៅក្នុងមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៣ ដែរឬទេ? តើ X អាចអះអាងអំពីការលុបចោលចំពោះ **Z** ដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

មាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ បញ្ញត្តអំពីការលុបចោលកិច្ចសន្យាដោយផ្អែកលើមូលហេតុការភាន់ច្រឡំ អាចអះអាងចំពោះតតិយជន ក៏ដូចជាភាគីម្ខាងទៀត លើកលែងតែតតិយជននោះគឺជាជនសុចរិត និងគ្មានកំហុស។

បញ្ហាគឺថាតើតតិយជន (អ្នកទិញពីភាគីម្ខាងទៀតនៃភាគីដែលបានលុបកិច្ចសន្យា) ចាំបាច់ត្រូវចុះបញ្ជីអំពីការផ្ទេរអចលនវត្ថុនៅមុនពេលលុបចោល ដើម្បីទទួលបាននូវការការពារក្នុងនាមជា "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ ដែរឬទេ។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀតបញ្ហានេះគឺជាអត្ថន័យ និង ទំហំនៃ "តតិយជន"។

មានគំនិតពីរទាក់ទងនឹងអត្ថន័យនៃពាក្យ "តតិយជន"។

១. គំនិតទី ១

តតិយជន នៅក្នុងមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ មិនមានន័យថាជាមនុស្សគ្រប់គ្នាក្រៅពីភាគីនៃកិច្ចសន្យាដែលត្រូវបានលុបចោលនោះទេ ប៉ុន្តែពាក្យតតិយជននេះ សំដៅទៅលើ ជនដែលមានផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់អំពីការលុបចោលកិច្ចសន្យា។ គោលបំណងនៃមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ គឺដើម្បីធ្វើឲ្យមានតុល្យភាពផលប្រយោជន៍រវាងភាគីដែលលុបកិច្ចសន្យា និង តតិយជន។ ដោយពិចារណាទៅលើគំនិតនេះ តតិយជន គប្បីត្រូវបានគេកម្រិតត្រឹមជនដែលមានផលប្រយោជន៍ប៉ុណ្ណោះ។

តតិយជន ដែលមិនបានចុះបញ្ជីនូវប្រតិបត្តិការលក់ទិញរបស់ខ្លួន នៅពេលលុបចោល មិនបានបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌបែបនេះទេ ព្រោះកម្មសិទ្ធិ មិនត្រូវបានផ្ទេរឡើយ ប្រសិនបើមិន

បានចុះបញ្ជី (**មាត្រា ១៣៥**) ដោយមិនគិតពីការលុបចោលរបស់ X ទេ។

ជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាន គំនិតទី ១ គិតថា Z មិនមែនជាតតិយជន នៅក្នុងមាត្រា ៣៦៤ កថាខណ្ឌទី ៤ ហើយ X អាចអះអាងការលុបចោលរបស់ខ្លួនចំពោះ Z បាន។

២. គំនិតទី ២

"តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ គឺមិនត្រូវបានកម្រិតត្រឹមតតិយជនដែលទទួលបាននូវការចុះបញ្ជីមុនការលុបចោលនោះទេ ប៉ុន្តែសំដៅមនុស្សគ្រប់រូប លើកលែងភាគីនៃកិច្ចសន្យាដែលត្រូវបានលុបចោល។

ផ្អែកទៅលើគំនិតនេះ Z គឺជា "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ ហើយ X មិនអាចអះអាងអំពីការលុបចោលចំពោះ Z បានទេ។

នៅក្នុងក្រុមងាររបស់យើង សមាជិក ៧ រូប គាំទ្រ គំនិតទី ២ និង សមាជិក ៤ រូបផ្សេងទៀត គាំទ្រគំនិតទី ១។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ៤

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច កិច្ចសន្យា និងអំពើអនីត្យានុកូល
ប្រធានបទ	ការលុបដោយអ្នកទទួលបន្ត
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៥៩, ៥១៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	មាត្រា ៣៥៩ មានឃ្លាមួយចែងថា "អ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ ក៏អាចអនុវត្តសិទ្ធិលុបចោលបានដែរ"។ តើបុគ្គលណាខ្លះដែលត្រូវចាត់ទុកថា ជាអ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

បុគ្គលដូចរៀបរាប់ខាងក្រោម អាចលុបកិច្ចសន្យាបាន (**មាត្រា ៣៥៩ កថាខណ្ឌទី ១**)

① អ្នកដែលបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ

② អ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់

③ សន្តតិជន

④ អ្នកទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ

បញ្ហានៅក្នុងសំណួរនេះ គឺទាក់ទងនឹងអត្ថន័យនៃឃ្លា "អ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកដែលបង្ហាញឆន្ទៈ"។

ចំណុចសំខាន់គឺថា "ទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ" មិនមែន "ទទួលបន្តនូវកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា" ទេ។

សូមពិចារណាអំពីភាពខុសគ្នារវាងករណីពីរខាងក្រោមនេះ ៖

<ករណី ១>

A និង **B** បានព្រមព្រៀងគ្នាថា **A** លក់រថយន្តឲ្យទៅ **B** ក៏ប៉ុន្តែកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រគល់ និងការបង់ប្រាក់ គឺនៅរយៈពេល ១ ខែក្រោយ។

បន្ទាប់មក **B** បានព្រមព្រៀងជាមួយនឹង **C** ថា **B** នឹងលក់រថយន្ត និងប្រគល់រថយន្តនោះឲ្យទៅ **C** នៅក្រោយការប្រគល់រថយន្តពី **A** ទៅ **B**។

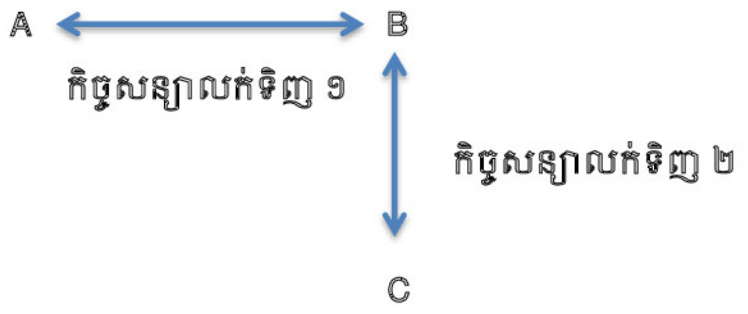

នៅក្នុងករណីនេះ C ទទួលបានកម្មសិទ្ធិលើរថយន្ត តាមរយៈកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ២ ដែលធ្វើឡើងជាមួយនឹង B។ C មានសិទ្ធិទាមទារឲ្យប្រគល់ និងមានកាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ចំពោះ B។ កិច្ចសន្យាលក់ទិញ ២ គឺឯករាជ្យពីកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១ ដែលធ្វើឡើងរវាង A និង B។ ភាគីនៃកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១ គឺនៅតែជា A និង B ទោះបីជានៅក្រោយកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ២ ត្រូវបានបង្កើតឡើងហើយក៏ដោយ។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត C មិនមានសិទ្ធិទាមទារ ឬកាតព្វកិច្ចចំពោះ A ទេ។

<ករណី ២>

D និង E បានព្រមព្រៀងគ្នាថា D លក់រថយន្តឲ្យទៅ E ប៉ុន្តែកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រគល់ និង ការបង់ប្រាក់ គឺនៅរយៈពេល ១ ខែក្រោយ។

ក្រោយមក E បានព្រមព្រៀងជាមួយ F ថា F នឹងទទួលនូវការប្រគល់រថយន្តដោយផ្ទាល់ពី D ហើយក៏ត្រូវបង់ប្រាក់ដោយផ្ទាល់ឲ្យទៅ D។ ពួកគាត់ក៏បានប្រាប់ D អំពីការព្រមព្រៀងនេះ ហើយ D ក៏យល់ព្រមដែរ។

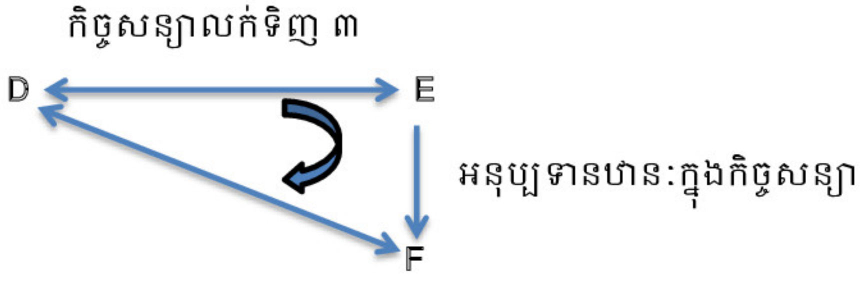

កិច្ចសន្យារវាង E និង F ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថាជា អនុប្បទានហាន:ក្នុងកិច្ចសន្យា (មាត្រា ៥១៣)។ ការជូនដំណឹងទៅ D ឬការព្រមព្រៀងរបស់ D ធ្វើឲ្យអានុភាពនៃការធ្វើអនុប្បទានហាន:ក្នុងកិច្ចសន្យាបានដល់ D (មាត្រា ៥១៣ និង មាត្រា ៥០៣ កថាខណ្ឌទី ១)។

នៅក្នុងករណីនេះ មានកិច្ចសន្យាតែមួយ គឺ "កិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣" ហើយដោយផ្អែក

លើលទ្ធផលនៃអនុប្បទានឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យា ឋានៈរបស់ភាគីម្ខាងនៅក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣ ត្រូវបានផ្ទេរពី E ទៅ F។ នេះមានន័យថា F មានសិទ្ធិទាមទារឲ្យប្រគល់ និង កាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ដោយផ្ទាល់ចំពោះ D ប៉ុន្តែ មិនមានសិទ្ធិទាមទារ និងកាតព្វកិច្ចបែបនេះចំពោះ E ទេ។

"អ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យា" សំដៅទៅលើបុគ្គលដូចជា F ប៉ុន្តែមិនរាប់បញ្ចូលនូវបុគ្គលដូចជា C នោះទេ។

ដូច្នេះ F អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣ បាន ប្រសិនបើ E ព្រមព្រៀងចុះកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣ ជាមួយ D ដោយសារតែការឆបោករបស់ D។ ផ្ទុយទៅវិញនៅក្នុងករណី C មិនអាចលុបកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១ បានទេ ទោះបីជា B ព្រមព្រៀងបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១ ជាមួយ A ដោយសារតែការឆបោករបស់ A ក៏ដោយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្សេងគ្នានេះ បណ្តាលមកពីភាពខុសគ្នានៃទំនាក់ទំនងគតិយុត្តិរវាងភាគីទាំង ៣ នៅក្នុងករណីនីមួយៗ ដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ។ វិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ គឺជាបញ្ហានៃកិច្ចសន្យា មិនមែនជាបញ្ហានៃកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាទេ។ ឬអាចនិយាយដោយខ្លីថា F មានផលប្រយោជន៍តាមផ្លូវច្បាប់នៅក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣ ធំជាងផលប្រយោជន៍តាមផ្លូវច្បាប់របស់ C នៅក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១។ ដូច្នេះ មានតែបុគ្គលដែលក្លាយជាភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យាទេ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យលុបកិច្ចសន្យា ប៉ុន្តែបើគ្រាន់តែជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិថ្មីនៃកម្មវត្ថុក្នុងកិច្ចសន្យានោះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យលុបចោលកិច្ចសន្យាទេ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២១ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ៥

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៥៨៥ កថាខណ្ឌទី ១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១៧ នៃច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១២៨ កយ.ប្រក/១១ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១
សំណួរ	ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១២៨ កយ.ប្រក/១១ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ កំណត់អំពីអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតចំនួន ១៨ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។ តើគោលបំណងនៃការកំណត់អត្រាការប្រាក់នេះគឺជាអ្វី?

(**ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ**)

១. បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ

អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត សំដៅទៅលើអត្រាការប្រាក់អតិបរមាដែលអាចកំណត់បានដោយស្របច្បាប់ តាមការព្រមព្រៀងរបស់ភាគី។ អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតនេះ ត្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត (**មាត្រា ៥៨៥ កថាខណ្ឌទី ១**)។

ផ្អែកតាមចំណុចនេះ មាត្រា ១៧ កថាខណ្ឌទី ១ នៃច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចែងថា ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រូវកំណត់អត្រាការប្រាក់ចាប់ពី ១០ ភាគរយ ដល់ ៣០ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។

ក្រោយមក ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១២៨ កយ.ប្រក/១១ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ បានកំណត់អត្រាប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ត្រឹម ១៨ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។

២. ហេតុអ្វីបានជាក្រមរដ្ឋប្បវេណីមិនកំណត់អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតដោយផ្ទាល់តែម្តង?

សមាជិកមួយចំនួនគិតថា នេះគឺដោយសារតែរដ្ឋាភិបាល គួរតែប្បីអាចផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយទាក់ទងនឹងអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ឲ្យបានឆាប់រហ័ស ដើម្បីសម្របសម្រួលទៅតាមការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ច។

៣. ហេតុអ្វីបានជាប្រកាសកំណត់អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ត្រឹម ១៨ ភាគរយក្នុង ១ ឆ្នាំ?

អត្រាការប្រាក់ អាចនឹងកាន់តែខ្ពស់ទៅខ្ពស់ទៅ បើគោរពតាមគោលការណ៍នៃស្វ័យភាពបុគ្គលឯកជន (**មាត្រា ៣**) ប្រសិនបើមិនមានអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ព្រោះជាគោលការណ៍ អ្នកឲ្យខ្ចី គឺមានឋានៈខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ជាងអ្នកខ្ចី។ អត្រាការប្រាក់ខ្ពស់ហួសហេតុធ្វើឲ្យអ្នកឲ្យខ្ចីទទួលបានផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើន ផ្ទុយទៅវិញអ្នកខ្ចីនៅតែបន្តសងការប្រាក់ស្ទើរតែជារៀងរហូត ហើយប្រាក់ដើមនឹងមិនត្រូវបានកាត់បន្ថយទេ ប្រសិនបើគាត់មិនមានសមត្ថភាពខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងការសងការប្រាក់ដ៏ខ្ពស់បែបនេះ។

ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើអត្រាការប្រាក់ទាបពេក វាក៏មិនល្អដែរ។ អ្នកឲ្យខ្ចី និងអ្នកវិនិយោគនឹងប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យនៃការមិនសងប្រាក់ នៅពេលខ្លួនឲ្យប្រាក់គេខ្ចី។ ពួកគាត់អាចគិតថា ការទុកប្រាក់ដោយខ្លួនឯង មានលក្ខណៈប្រសើរជាងការឲ្យប្រាក់គេខ្ចី ប្រសិនបើអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត មានកម្រិតទាប ដែលអ្នកឲ្យខ្ចីមិនអាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ឲ្យបានធំជាងហានិភ័យ។ ជាលទ្ធផល សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច មានលក្ខណៈថយចុះ។

ក៏ប៉ុន្តែ គេមានការលំបាកក្នុងការនិយាយថា ១៨ ភាគរយ គឺទាបពេល ឬ ខ្ពស់ពេក។

៤. បញ្ញត្តិអំពីអត្រាការប្រាក់នៅប្រទេសជប៉ុន

នៅប្រទេសជប៉ុន មានច្បាប់សំខាន់ចំនួន ២ ដែលគ្រប់គ្រងលើអត្រាការប្រាក់។

ច្បាប់មួយបញ្ញត្តអំពីអានុភាពនៃអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត រវាងគូភាគី។ ច្បាប់នេះកម្រិតចាប់ពី ១៥ ភាគរយ ទៅ ២០ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ នៃប្រាក់ដើម។ អត្រាការប្រាក់ដែលបានព្រមព្រៀងដែលលើសពីកម្រិតនេះ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។ អត្រាការប្រាក់នេះ ក៏អនុវត្តចំពោះអ្នកប្រកបអាជីវកម្មឲ្យប្រាក់គេខ្ចី ដូចជាធនាគារជាដើម។

ច្បាប់មួយទៀត កំណត់ថាវាគឺជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ នៅពេលដែលការប្រាក់លើសពី ១០៩.៥ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ៦

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ
ប្រធានបទ	ប្រទានកម្មដីទៅជនបរទេស
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ០៧ មាត្រា៣៥៤ មាត្រា ១១៥៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ៤៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ
សំណួរ	**X** (សញ្ជាតិខ្មែរ) និង **Y** (ជនបរទេស) បានព្រមព្រៀងគ្នាបង្កើតកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម ដោយ **X** ឲ្យដីមួយកន្លែងទៅ **Y**។ តើ **Y** អាចចាត់ចែងអចលនវត្ថុនេះដែរឬទេ?

(**ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ**)

បញ្ហាគឺថា បដិគ្គាហក **Y** មានសញ្ជាតិបរទេស។

មាត្រា ៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បញ្ញត្តអំពីការកម្រិតសមត្ថភាពរបស់ជនបរទេសក្នុងការធ្វើលទ្ធកម្មនូវសិទ្ធិ។ ជនជាតិបរទេស មិនអាចទទួលបាន ឬកាន់កាប់នូវសិទ្ធិមួយចំនួនដែលត្រូវបានកំណត់ឡើយ ក្នុងករណីដែលមានបញ្ញត្តិផ្សេងនៅក្នុងច្បាប់ជាតិ ឬសន្ធិសញ្ញា ឬ អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ។ មាត្រា ៤៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ចែងថា "ជនណាក៏ណា ទោះជាបុគ្គលក្តី ជាសមូហភាពក្តី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។ មានតែរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិជាខ្មែរទេ ទើបមានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើដីធ្លី"។ ច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០២ ក៏មានមាត្រាស្រដៀងគ្នាដែរ។ គឺថា ជនជាតិបរទេស មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតិឲ្យមានកម្មសិទ្ធិលើដីធ្លីទេ។

សមាជិកមួយចំនួន គិតថា មាត្រា ១១៥៥ កថាខណ្ឌទី ៣ និង ទី ៤ គប្បីយកមកអនុវត្តដោយស្រដៀង។ តើគំនិតនេះ អាចទទួលយកបានដែរ ឬទេ?

វា មានការលំបាកក្នុងការបកស្រាយបែបនេះ ព្រោះកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម គឺមានលក្ខណៈខុសពីសន្តតិកម្ម។

សន្តតិកម្ម ចាប់ផ្តើមដោយស្វ័យប្រវត្តិ នៅពេលមតកជនទទួលមរណភាព។ សន្តតិជនជៀសមិនផុតពីត្រូវទទួលបន្តនូវសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់មតកជន។ នៅក្នុងស្ថានភាពនេះ ប្រសិនបើសន្តតិជនដែលជាជនជាតិបរទេស បានទទួលចំណែកមត៌កតិចជាងសន្តតិជនដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ ដោយសារតែការហាមឃាត់ជនបរទេសមិនឲ្យមានកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុនោះវាហាក់ដូចជាអយុត្តិធម៌។ មាត្រា ១១៥៥ ចែងនូវបញ្ញត្តិជួយសង្គ្រោះលើភាពអយុត្តិធម៌នេះឡើងរវាងសន្តតិជនដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ និង សន្តតិជនដែលមានសញ្ជាតិបរទេស។

ផ្ទុយទៅវិញ ប្រទានកម្ម គឺជាសកម្មភាពស្ម័គ្រចិត្ត។ ប្រសិនបើទាយក មានបំណងចង់ឲ្យ

ដីរបស់ខ្លួនទៅជនបរទេស គាត់អាចជ្រើសរើសវិធីផ្សេងទៀតបាន។ ឧទាហរណ៍ គាត់អាចលក់ដីនោះដោយស្ម័គ្រចិត្ត ហើយយកប្រាក់ដែលបានមកពីការលក់នេះ ឲ្យទៅជនបរទេសនោះ ជំនួសការឲ្យដីនោះទៅជនបរទេសដោយផ្ទាល់។

សរុបមក កិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម ត្រូវទុកជាមោឃៈ និង មិនមានវិធីណាអាចឲ្យបដិគ្គាហក ដែលជាជនបរទេស ក្នុងការធ្វើលទ្ធកម្មលើសិទ្ធិទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ៧

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច កិច្ចសន្យា និងអំពើអនីត្យានុកូល
ប្រធានបទ	"បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៧២៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	តើ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងមាត្រា ៧២៩ សំដៅទៅលើបុគ្គលណា ? តើញាតិលោហិត សាខាញាតិ ញាតិពន្ធ សហព័ទ្ធ គឺជា "បុគ្គលដទៃ" ដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

"បុគ្គលដទៃ" គឺសំដៅលើបុគ្គលផ្សេងក្រៅខ្លួនឯងផ្ទាល់។

ញាតិគឺជាបុគ្គលឯករាជ្យ ទោះបីជាញាតិខ្លះមានទំនាក់ទំនងញាតិភាព (ដូចជាសហព័ទ្ធ) ជិតជាងញាតិផ្សេងទៀតក៏ដោយ។ តាមលក្ខណៈទ្រឹស្តី បុគ្គលម្នាក់មិនតែងតែមានកាតព្វកិច្ចបំពេញកិច្ចការរបស់ញាតិរបស់ខ្លួនឡើយ។ ដូច្នេះ ការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល អាចកើតមានឡើង ទោះជានៅក្នុងចំណោមញាតិក៏ដោយ។

ក៏ប៉ុន្តែ សហព័ទ្ធមានកាតព្វកិច្ចត្រូវសហការ និងជួយសង្គ្រោះគ្នាទៅវិញទៅមក (**មាត្រា ៩៦៦**)។ សមាជិកគ្រួសារត្រូវសង្គ្រោះគ្នាទៅវិញទៅមក (**មាត្រា ៩៨៣ កថាខណ្ឌទី ១**)។ ដូច្នេះ នៅពេលបុគ្គលម្នាក់គ្រប់គ្រងកិច្ចការរបស់សហព័ទ្ធ ឬសមាជិកគ្រួសាររបស់ខ្លួន សកម្មភាពនេះនឹងចាត់ទុកថាបានធ្វើឡើងនៅក្នុងទំហំនៃកាតព្វកិច្ចទាំងនេះ នៅក្នុងករណីជាច្រើន។ នៅក្នុងន័យនេះ ការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល មិនសូវកើតមានឡើងនៅក្នុងចំណោមញាតិទេ ប៉ុន្តែវាកើតមានឡើងច្រើនជាមួយនឹងជនដែលមិនមែនជាញាតិ។ នេះដោយសារញាតិមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការគ្រប់គ្រងកិច្ចការ ដែលវាមានន័យថាលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល មិនបានបំពេញ ហើយការមិនបំពេញលក្ខខណ្ឌនេះ គឺមិនមែនដោយសារញាតិ មិនមែនជា "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងមាត្រា ៧២៩ នោះទេ។

នៅពេលដែលគិតអំពីអត្ថិភាពនៃកាតព្វកិច្ច យើងមិនគួរគិតថាការទទួលខុសត្រូវខាងផ្នែកសីលធម៌របស់ញាតិ មានលក្ខណៈដូចគ្នានឹងកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់របស់ញាតិនោះទេ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២១ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ៨

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល
ប្រធានបទ	ការទាមទារសោហ៊ុយ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៧៣៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	១. មាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តអំពីសិទ្ធិទាមទារឲ្យសងសោហ៊ុយវិញរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល។ កថាខណ្ឌនេះ អនុញ្ញាតឲ្យអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ទាមទារសាមីខ្លួនសងវិញនូវសោហ៊ុយគ្រប់គ្រងវត្ថុ។ សោហ៊ុយចំណាយសម្រាប់គ្រប់គ្រងមនុស្ស មិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលទេ។ តើបញ្ញត្តិណា ដែលត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះសោហ៊ុយដែលអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលបានចំណាយក្នុងការគ្រប់គ្រងមនុស្ស? ២. អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ទទួលរងការខូចខាតដោយសារការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលនោះ។ តើគាត់អាចទាមទារសំណងការខូចខាត ពីសាមីខ្លួនបានដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

<u>សំណួរ ១</u>

ជាដំបូង គឺគ្មានមាត្រាណាមួយនៃជំពូកទី ១៤ ដែលបែងចែកចំពោះ "ការគ្រប់គ្រងវត្ថុ" និង "ការគ្រប់គ្រងមនុស្ស" ដោយឡែកពីគ្នានោះទេ លើកលែងតែមាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ ហើយនិយមន័យនៃពាក្យទាំងនោះ គឺមិនច្បាស់លាស់។

ក៏ប៉ុន្តែ យើងគិតថា ឧទាហរណ៍នៃ "ការគ្រប់គ្រងវត្ថុ" គឺមានជនណាម្នាក់បានជួសជុលផ្ទះរបស់អ្នកជិតខាងដើម្បីកុំឲ្យមានទឹកជ្រាបចូលតាមពិដាន នៅពេលដែលអ្នកជិតខាងនោះធ្វើដំណើរទៅឆ្ងាយពីផ្ទះ។ ហើយឧទាហរណ៍នៃ "ការគ្រប់គ្រងមនុស្ស" គឺថាជនណាម្នាក់បានមើលថែក្មេងដែលវង្វេងផ្លូវ។

សមាជិកភាគច្រើន គិតថា វាដូចជាអយុត្តិធម៌ និងមិនសមហេតុផលដែលថាការទាមទារឲ្យសងវិញនូវសោហ៊ុយចំណាយ អាចត្រូវបានទាមទារតែចំពោះសោហ៊ុយចំណាយនៃការគ្រប់គ្រងវត្ថុ។ សមាជិក បានលើកឡើងនូវគំនិតចំនួន ៤ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ប៉ុន្តែមិនមានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជារួមនោះទេ។

គំនិត ១

ដោយមិនគិតពីពាក្យពេចន៍នៃមាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ ការទាមទារឲ្យសងវិញនូវសោហ៊ុយចាំបាច់ និង សោហ៊ុយបង្កើនតម្លៃ ត្រូវបានអនុញ្ញាតនូវរាល់ការគ្រប់គ្រងកិច្ចការ។

ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងករណីក្មេងវង្វេងផ្លូវ អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល បានទិញម្ហូប (វត្ថុ) សម្រាប់កុមារនោះ (បុគ្គល/មនុស្ស)។ នៅក្នុងករណីនៃការជួសជុលផ្ទះ អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល បានជួសជុលផ្ទះ (វត្ថុ) ឲ្យអ្នកជិតខាង (បុគ្គល/មនុស្ស)។ តើអ្វីគឺជាភាពខុសគ្នាជាលក្ខណៈសារធាតុរវាងករណីទាំងពីរខាងលើ? ដូចករណីនេះ វាមានការលំបាកនៅក្នុងការបែងចែកប្រភេទទាំងពីរនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល។ នេះមានន័យថា ការបែងចែកប្រភេទនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល គឺមានលក្ខណៈមិនសមហេតុផល។

ជាងនេះទៅទៀត សមាជិកខ្លះ បាននិយាយថា ពាក្យពេចន៍នៃមាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ អាចត្រូវបានគេបកស្រាយដោយរាប់បញ្ចូលនូវការគ្រប់គ្រងមនុស្ស បន្ថែមពីលើការគ្រប់គ្រងលើវត្ថុ។

ក៏ប៉ុន្តែ សមាជិកជាច្រើន បានគិតថា ពាក្យពេចន៍នៃមាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តអំពី "ការគ្រប់គ្រងវត្ថុ"។

គំនិត ២

គំនិតមួយទៀត គឺថាម្ចាស់សិទ្ធិនៅក្នុងករណីនៃការគ្រប់គ្រងមនុស្ស ត្រូវសងសោហ៊ុយដល់អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល តាមរយៈសេចក្ដីចម្រើនដោយឥតហេតុ (**មាត្រា ៧៣៦ កថាខណ្ឌទី ១**)។ គំនិតនេះ គិតថា នៅក្នុងករណីនៃការមើលថែក្មេង ម្ដាយរបស់ក្មេងនោះ បានទទួលនូវសេចក្ដីចម្រើន ព្រោះអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល បានបង់សោហ៊ុយចំណាយក្នុងការមើលថែក្មេងនោះជំនួសឲ្យម្ដាយ។

ក៏ប៉ុន្តែ អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយព្យាយាមនិងប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងនាមជាអ្នកគ្រប់គ្រងដោយសុចរិត តាមវិធីដែលសមរម្យជាងគេ ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់សាមីខ្លួន (**មាត្រា ៧២៩ កថាខណ្ឌទី ២**)។ ដោយពិចារណាទៅលើករណីរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល សេចក្ដីចម្រើនរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ ហាក់ដូចជាមាន "មូលហេតុតាមផ្លូវច្បាប់" ដោយខ្វះនូវលក្ខខណ្ឌនៃសេចក្ដីចម្រើនដោយឥតហេតុ។

គំនិត ៣

ការសងសោហ៊ុយ ត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយផ្អែកលើ "គោលការណ៍សុចរិត និងស្មោះត្រង់" (**មាត្រា ៥**)។

ក៏ប៉ុន្តែ គំនិតនេះ មិនបានពន្យល់ថាតើហេតុអ្វីបានជាគោលការណ៍នេះ ត្រូវយកមកអនុវត្ត និង ថាតើសិទ្ធិទាមទារឲ្យសងវិញនូវសោហ៊ុយ អាចត្រូវបានទាញចេញពីគោលការណ៍នេះ។

គំនិត ៤

ការសងសោហ៊ុយវិញ មិនត្រូវបានគេអនុញ្ញាតនៅក្នុងករណីនៃការគ្រប់គ្រងមនុស្ស ព្រោះគំនិតនីមួយៗ មានចំនុចខ្សោយជាច្រើន។

<u>សំណួរ ២</u>

ប្រសិនបើតាមការបកស្រាយពាក្យពេចន៍ដោយត្រង់ អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យទាមទារនូវការខូចខាត ដែលកើតឡើងនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលទេ លើកលែងតែការខូចខាតនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាចំណាយចាំបាច់ ឬចំណាយបង្កើនតម្លៃសម្រាប់សាមីខ្លួន (**មាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១**)។ ប្រៀបធៀបនឹងមាត្រា ៦៤៦ និងមាត្រា ៧៣៤។ ការទាមទារសំណងនៃការខូចខាត មិនត្រូវបានបញ្ញត្តចំពោះការខូចខាតដែលបង្កឡើងនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលទេ ផ្ទុយទៅវិញ វាត្រូវបានចែងយ៉ាងច្បាស់អំពីការខូចខាតដែលបង្កឡើងដោយការចាត់ចែងកិច្ចការអាណត្តិ (**មាត្រា ៦៤៦ កថាខណ្ឌទី ៣**)។ នេះ គឺជាសេចក្តីសន្និដ្ឋានមួយដ៏សមរម្យ ព្រោះអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលធ្វើសកម្មភាពគ្រប់គ្រងដោយផ្អែកលើការជំរុញផ្លូវចិត្តខាងផ្នែកមនុស្សធម៌។

ក៏ប៉ុន្តែ មានគំនិតផ្ទុយពីនេះ។ ប្រសិនបើពិចារណាអំពីគោលបំណងនៃការគ្រប់គ្រងកិច្ចការ វាហាក់ដូចជាមានភាពសមរម្យ ដែលអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យទាមទារសំណងការខូចខាតដែលកើតមាននៅក្នុងពេលគ្រប់គ្រង។ ចំណុចខ្សោយនៅក្នុងគំនិតនេះ គឺខ្វះនូវមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់តាមផ្លូវច្បាប់។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១២ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ៩

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ប្រាតិភោគ
ប្រធានបទ	ហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៨៤៤, ៨៤៥, ៨៤៣, ៨៥១, ៨៥២, ៧៦៩, ២៤៤, ២៤៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	១. តើការបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ មានសារប្រយោជន៍អ្វីខ្លះដល់ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែក និង អ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក? ២. តើការដាក់ហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ អាចមានត្រឹមកម្រិតណា? ត្រឹមអំឡុងពេលនៃសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

<u>សំណួរ ១</u>

ជាគោលការណ៍ ហ៊ីប៉ូតែកត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយការព្រមព្រៀងគ្នារវាងម្ចាស់បំណុល និងកូនបំណុល ឬតតិយជនដែលយកអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនមកដាក់ជាប្រាតិភោគ (**មាត្រា ៨៤៤**)។ ក៏ប៉ុន្តែ ដើម្បីតតាំងនឹងតតិយជន ហ៊ីប៉ូតែកត្រូវធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូត និង ត្រូវចុះបញ្ជី (**មាត្រា ៨៤៥**)។ ហ៊ីប៉ូតែក គឺជាសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស ដែលត្រូវបានកម្រិតត្រឹមតែអចលនវត្ថុ សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ និងផលុបភោគ ហើយម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែក មានសិទ្ធិទទួលបានការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនជាអាទិភាព។ ម្យ៉ាងទៀត ហ៊ីប៉ូតែក គឺជាសិទ្ធិដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយគ្មានការផ្ទេរការកាន់កាប់ (**មាត្រា ៨៤៣**)។ វា មានន័យថា ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែក មិនចាំបាច់កាន់កាប់អចលនវត្ថុ ហើយអ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក គឺជាអ្នកកាន់កាប់ និង បន្តប្រើអចលនវត្ថុនោះ។

ហេតុដូច្នេះ ការបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ មានសារប្រយោជន៍ដូចខាងក្រោម៖

ចំពោះម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែក៖

- គ្មានបន្ទុកក្នុងការគ្រប់គ្រងសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ វាមានន័យថា គ្មានការផ្ទេរនូវសិទ្ធិជួល អចិន្ត្រៃយ៍
- មានសិទ្ធិទទួលសំណងជាអាទិភាព វាមានន័យថាម្ចាស់បំណុលអាចប្ដឹងទៅតុលាការដើម្បីលក់ដោយបង្ខំនូវវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុ ហើយទទួលនូវការចែកចំណែកពីថ្លៃលក់នោះបាន

ចំពោះអ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក៖

- អាចបន្តនូវការកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលនូវសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍នោះ ហើយអាចបង្កើតចំណូលដើម្បីសងបំណុល

- អាចបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកច្រើន លើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍បាន។ ករណីនេះលំដាប់អាទិភាព គឺលំដាប់នៃការចុះបញ្ជី (**មាត្រា ៨៥១**)

ឧទាហរណ៍ Y មានសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍នៅលើដី A ហើយបានដាំផ្លែឈើខ្លះនៅលើនោះ។ Y មានគម្រោងខ្ចីលុយពីធនាគារ X ចំនួន ១០០០ដុល្លារ ក្នុងគោលបំណងទិញសំភារៈសម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម ដើម្បីបង្កើនបរិមាណទិន្នផល ក៏ប៉ុន្តែគាត់ មិនមានទ្រព្យសម្បត្តិអ្វីទេ ក្រៅពីសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលមានតម្លៃខ្ពស់ជាង ១០០០ ដុល្លារ។

នៅក្នុងករណីនេះ ប្រសិនបើ Y លក់សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍នេះទៅឲ្យអ្នកដទៃ នោះ Y អាចទទួលបានប្រាក់ច្រើនជាង ១០០០ ដុល្លារ ហើយគាត់អាចទិញសម្ភារៈបាន ប៉ុន្តែ គាត់មិនអាចធ្វើការដាំដុះនៅលើដី A ទៀតបានទេ ព្រោះ Y បាត់បង់សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍នៅលើដី A។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើ Y យកសិទ្ធិជួលអចន្ត្រៃយ៍ទៅបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកឲ្យ X ដើម្បីធានាបំណុល នោះ X អាចឲ្យ Y ខ្ចីលុយចំនួន ១០០០ ដុល្លារ ហើយ Y អាចទិញសម្ភារៈទាំងនោះបាន។ ជាងនេះទៅទៀត Y អាចដាំផ្លែឈើនៅលើដីនោះបាន ព្រោះអ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក នៅតែអាចកាន់កាប់ដី A បានដដែល។ ជាការពិត X មិនចាំបាច់មើលថែទាំដី A នោះទេ។ ប្រសិនបើ Y មិនអាចសងបំណុលបាននៅពេលកាលកំណត់បានមកដល់ នោះ X អាចដាក់ពាក្យសុំលក់ដោយបង្ខំចំពោះសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ដែលមាននៅលើដី A ហើយអាចទទួលការសងតាមរយៈការចែកចំណែករហូតដល់ ១០០០ ដុល្លារ និង ការប្រាក់ ជាអាទិ៍ផងដែរ (**មាត្រា ៨៥២**)។

<u>សំណួរ ២</u>

ហ៊ីប៉ូតែកផ្ទាល់ មិនមានអំឡុងពេលទេ។ ហ៊ីប៉ូតែកមានអត្ថិភាព ដរាបណាសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា នៅតែមានអត្ថិភាព (**មាត្រា ៧៦៩**) លើកលែង គន្ថីទី ៦ ជំពូក ៥ ផ្នែកទី ៦។ ដូច្នេះ ហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ គឺមានអានុភាពត្រឹមរយៈពេលនៃសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ប៉ុណ្ណោះ។ តាមមាត្រា២៤៤ និងមាត្រា ២៤៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ៖ សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ សម្ដៅទៅលើសិទ្ធិជួលអចលនវត្ថុ ដែលមានរយៈពេលវែងចាប់ពី ១៥ ឆ្នាំឡើងទៅ ហើយត្រូវស្ថិតនៅក្នុងអំឡុងពេល ៥០ ឆ្នាំ។

ឧទាហរណ៍ កិច្ចសន្យាជួលអចលនវត្ថុមួយ ដែលមានសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍រយៈពេល ២០ ឆ្នាំ។ ករណីផុតអំឡុងពេលជួលនេះ ហ៊ីប៉ូតែកត្រូវរលត់។

ដូច្នេះ ប្រសិនបើភាគីចង់បង្កើតហ៊ីប៉ូតែកលើសពីរយៈពេលជួលនេះ វាក៏មិនអាចទៅរួចដែរ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២

សំណួរ ១០

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ទំនាក់ទំនងញាតិ
ប្រធានបទ	ការហាមឃាត់ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាញាតិពន្ធ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៩៥២
សំណួរ	**តាមមាត្រា ៩៥២ ៖** ការហាមឃាត់ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ (១). អាពាហ៍ពិពាហ៍ពុំអាចធ្វើបានឡើយ រវាងញាតិពន្ធនៃខ្សែផ្ទាល់។ បញ្ញត្តិនេះត្រូវយកមកអនុវត្ត ដូចគ្នាដែរ នៅក្រោយពេលដែលបានបញ្ចប់ទំនាក់ទំនងញាតិពន្ធ ដោយបញ្ញត្តិមាត្រា ៩៤១ (ការរលត់ទំនងទំនងញាតិពន្ធ) ឬមាត្រា ១០១៦ (ការកាត់កាល់នៃសុំកូនពេញលេញ) នៃក្រមនេះ ឬ ...។ (២). អាពាហ៍ពិពាហ៍ពុំអាចធ្វើបានឡើយ រវាងសាខាញាតិពន្ធ នៅក្នុង ៣ (បី) ថ្នាក់ រាប់ទាំងថ្នាក់ទី ៣ (បី) ផង។ ... ១. ហេតុអ្វីបានជាមាត្រា ៩៥២ កថាខណ្ឌទី ១ វាក្យខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តិយ៉ាងដូច្នេះ? តើវាមានន័យយ៉ាងដូចម្តេច? ២. តើពាក្យថា "រាប់ទាំងថ្នាក់ទី៣ ផង" មានន័យយ៉ាងដូចម្តេច?

(**ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ**)

<u>សំណួរ ១</u>

ជាធម្មតា នៅពេលមានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ គឺមិនអាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ទៀតនោះដែរ ទោះបីជាញាតិពន្ធ ឬមិនមែនជាញាតិពន្ធ ឬញាតិលោហិតក៏ដោយ។

តាមមាត្រា ៩៥២ កថាខណ្ឌទី ១ វាក្យខណ្ឌទី ១ អាពាហ៍ពិពាហ៍ពុំអាចធ្វើ បានឡើយរវាងញាតិពន្ធនៃខ្សែផ្ទាល់ នេះគឺត្រូវបានច្បាប់ហាមដាច់ខាត ទោះបីជាភាគីម្ខាងលែងលះជាមួយភាគីម្ខាងទៀតក៏ដោយ ឬភាគីម្ខាងទៀតទទួលមរណភាពក៏ដោយ។ ច្បាប់មិនអនុញ្ញាតឲ្យភាគីម្ខាងទៅរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាញាតិពន្ធនៃខ្សែផ្ទាល់របស់ភាគីម្ខាងទៀតនោះដែរ។ ការធ្វើដូច្នេះ គឺដើម្បីកុំឲ្យមានទំនាស់រវាងក្រុមគ្រួសារនៃញាតិទាំងនោះ និងការរក្សានូវប្រពៃណីទំនៀមទំលាប់ល្អរបស់ប្រជាជាតិខ្មែរផងដែរ។

ឧទាហរណ៍ ៖

លោកស្រី **K** បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយលោក **H**។ លោក **H** មានញាតិលោហិតផ្ទាល់ ដូចជា កូន (ថ្នាក់ទី ១) ឪពុក (ថ្នាក់ទី ១) ចៅ (ថ្នាក់ទី ២)។ លោកស្រី **K** មិនអាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយកូន ឬឪពុក ឬចៅរបស់ **H** ទេ ទោះបីជា **K** បានលែងលះជាមួយនឹង **H** ឬ

H ទទួលមរណភាពហើយក៏ដោយ។

<u>សំណួរ ២</u>

ចំពោះពាក្យថា ""រាប់ទាំងថ្នាក់ទី៣ ផង" មានន័យថា ទាំង ៣ ថ្នាក់។

ឧទាហរណ៍ ៖

លោក X បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយលោកស្រី W។ លោកស្រី W មានសាខាញាតិ ដូចជា បងប្អូន (ថ្នាក់ទី ២) មីង (ថ្នាក់ទី ៣) ក្មួយស្រី (ថ្នាក់ទី ៣)។ នៅពេលពួកគាត់ បានលែងលះ ឬនៅពេលដែលលោកស្រី W ទទួលមរណភាព លោក X មិនអាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយបង ប្អូនស្រីរបស់លោកស្រី W ទេ ថែមទាំងមិនអាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងមីង ឬ ក្មួយស្រីរបស់ លោកស្រី W ថែមទៀត។

ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើលោកស្រី W មានបងប្អូនជីដូនមួយ (ថ្នាក់ទី ៤) លោក X អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយបាន ព្រោះគ្មានបញ្ញត្តិណាមួយហាមឃាត់នោះទេ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២

សំណួរ ១១

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ញាតិ
ប្រធានបទ	អាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយញាតិពន្ធ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា៩៥២-១
សំណួរ	តើបងប្អូនប្រុសរបស់ប្តី អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងបងប្អូនស្រីរបស់ប្រពន្ធបានដែរឬទេ? ឧទាហរណ៍ **A** មានប្អូនប្រុស **X**។ **B** មានបងស្រី **Y**។ **A** រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **B**។ តើ **X** អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **Y** បានដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

មាត្រា៩៥២ កថាខណ្ឌទី២ ចែងថា អាពាហ៍ពិពាហ៍ពុំអាចធ្វើបានឡើយ រវាងសាខាញាតិពន្ធនៅក្នុង៣ ថ្នាក់ រាប់ទាំងថ្នាក់ទី ៣ ផង។

តើ **X** និង **Y** ក្លាយជាញាតិពន្ធនឹងគ្នាក្រោយពេល **A** និង **B** រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដែរឬទេ?

មិនមានបញ្ញត្តិណាមួយចែងពីនិយមន័យនៃពាក្យ "ញាតិពន្ធ" ទេ ប៉ុន្តែវាគួរតែអាចបកស្រាយបានថាជាញាតិលោហិតរបស់សហព័ទ្ធ។

ក្នុងករណីនេះ **X** គឺជាញាតិពន្ធរបស់ **B** ហើយ **Y** គឺជាញាតិពន្ធរបស់ **A** ក្រោយពេល **A** និង **B** រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យោងតាមការបកស្រាយរបៀបនេះ **X** និង **Y** មិនមានទំនាក់ទំនងញាតិនឹងគ្នាទេ។

ដូចនេះ មាត្រា ៩៥១ កថាខណ្ឌទី ១ មិនយកមកអនុវត្តចំពោះ **X** និង **Y** ទេ ហើយពួកគេអាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍បាន។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២២ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ១២

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	គ្រួសារ – អាពាហ៍ពិពាហ៍
ប្រធានបទ	មោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៩៥៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ៣ ចំណុច (ក) នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល
សំណួរ	១. សូមពន្យល់ចំណុច (ខ) នៃមាត្រា ៩៥៨ ២. តើអ្នកណាមានសិទ្ធិមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍? តើមានអាជ្ញាយុកាលរំលត់សិទ្ធិនេះដែរឬទេ? ៣. **A** បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **B** ប៉ុន្តែពួកគាត់ មិនបានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ទេ។ ក្រោយមក **A** បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **C** ហើយពួកគាត់បានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្របច្បាប់។ តើ **C** ឬ A មានសិទ្ធិលើកឡើងពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង **A** និង **B** ដែរឬទេ? ៤. តើត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងកូន និង ការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិយ៉ាងដូចម្តេច នៅពេលដែលមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង **A** និង **B** ត្រូវបានគេលើកឡើង នៅក្នុងករណីទី ៣?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

<u>សំណួរ ១</u>

ជាទូទៅ នីតិវិធីនៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ គឺមាន៤ដំណាក់កាល។ (**មាត្រា ៩៥៥ កថាខណ្ឌទី ១**)

i. ការដាក់ពាក្យសុំ

ii. ការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ

iii. ការចុះកិច្ចសន្យាអាពាហ៍ពិពាហ៍

iv. ការចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍

ប្រសិនបើនីតិវិធីណាមួយនៅក្នុងចំណោមនីតិវិធីទាំងបួនខាងលើ មិនត្រូវបានធ្វើឡើងទេ នោះអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។ (វាក្យខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៩៥៨ ចំណុច (ខ)) ឧទាហរណ៍ អាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ ប្រសិនបើមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋាន ចេញសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ភ្លាម ក្រោយពេលដែលភាគីដាក់ពាក្យសុំរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយមិនឆ្លងកាត់ដំណាក់កាលនៃការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ និងការចុះកិច្ចសន្យាអាពាហ៍ពិពាហ៍។

ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើមានវិការៈនីតិវិធីបន្តិចបន្តួច នោះអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅតែមានសុពលភាពដដែល។ (**មាត្រា ៩៥៨ ចំណុច ខ**) ឧទាហរណ៍វិការៈនីតិវិធីមានបន្តិចបន្តួច ហើយអាពាហ៍ពិពាហ៍អាចចាត់ទុកថាមានសុពលភាព នៅពេលដែលអនីតិជន បានដាក់ពាក្យសុំរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយមិនមានការយល់ព្រមពីអ្នកមានអំណាចមេបា ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន ហើយបន្ទាប់មកមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋាន បានចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយធ្វេសប្រហែសបន្ទាប់ពីនីតិវិធីទាំងនោះ។ ឧទាហរណ៍មួយទៀតនៃវិការៈបន្តិចបន្តួច គឺថាមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋានបានចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅថ្ងៃទី ៨ នៃការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ ដែលវាគប្បីត្រូវធ្វើការជូនដំណឹងរយៈពេល ១០ ថ្ងៃ។ អំឡុងពេលនៃការជូនដំណឹងមិនគ្រប់បែបនេះ អាចចាត់ទុកជាវិការៈបន្តិចបន្តួច។

<u>សំណួរ ២</u>

អាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលអាចលុបចោលបាន ត្រូវក្លាយជាមោឃៈ តាមរយៈពាក្យសុំរបស់ភាគីដែលមានសិទ្ធិលុបចោល។ (**មាត្រា ៩៦០-៩៦៣**) ប៉ុន្តែ អាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលមោឃៈ ជាទូទៅត្រូវបានចាត់ទុកថាមោឃៈ ដោយមិនចាំបាច់មានការធ្វើសកម្មភាពអ្វីមួយទេ ដរាបណាមានហេតុដែលបានកំណត់ នៅក្នុងមាត្រា ៩៥៨ ចំណុច **ក** និង **ខ**។ ដូចនេះ មិនមានភាពចាំបាច់ក្នុងការពិចារណាអំពីនរណាមានសិទ្ធិមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍នេះ និង អាជ្ញាយុកាលរលត់សិទ្ធិ។

ជាការពិត មាត្រា ៣ ចំណុច **ក** នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល ចែងអំពីបណ្តឹង "ទាមទារឲ្យបញ្ជាក់" អំពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ តាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៩៥៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប៉ុន្តែមិនចែងអំពីបណ្តឹង "ទាមទារឲ្យមោឃភាព" អាពាហ៍ពិពាហ៍ទេ។

តើនរណាមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹងនេះ?

មាត្រា ១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គលចែងថា ច្បាប់នេះមានគោលដៅបញ្ញត្តនូវករណីពិសេសនៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល។ ក៏ប៉ុន្តែ ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល មិនបានចែងនូវបញ្ញត្តិពិសេសណាមួយទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះទេ ហើយមាត្រា ១៣ នៃច្បាប់នេះ មិនបានកំណត់ថា មាត្រា ៧៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ។ ដូច្នេះ ថាតើនរណាអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងបាន គឺផ្អែកទៅលើបញ្ញត្តិទូទៅនៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។ ជាពិសេស នេះ គឺជាបញ្ហាជាប់ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៧៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

យោងតាមមាត្រា ៧៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មានតែជនដែលមានផលប្រយោជន៍ក្នុងបណ្តឹងប៉ុណ្ណោះដែលអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងបាន។

អង្គហេតុនៅក្នុងសំណួរទី ៣ គឺជាឧទាហរណ៍ដ៏ល្អក្នុងការពិចារណាលើបញ្ហានេះ។

<u>សំណួរ ៣</u>

អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ តាមមាត្រា ៩៥៨ ចំណុច **ខ** ដោយសារតែមិនបានបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់។ បន្ទាប់មក តើ C ត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យលើកឡើងពីមោឃភាពនៃអាពិពាហ៍ពិពាហ៍ដែរឬទេ? ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត តើ C មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការដាក់បណ្តឹងបញ្ជាក់មោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ដែរឬទេ?

ប្រសិនបើយើងពិនិត្យមើលករណីនេះតែមួយភ្លែត C ហាក់ដូចជាគ្មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការលើកឡើងពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ព្រោះគាត់គឺជាប្រពន្ធស្របច្បាប់របស់ A។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B មិនទាន់ត្រូវបានបញ្ជាក់ នោះសិទ្ធិ និង កាតព្វកិច្ចដោយផ្អែកលើអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ហាក់ដូចជាកើតមានឡើង។ ឧទាហរណ៍ A និង B មានទំនាក់ទំនងអនីតិសង្វាសដូចជាប្តីប្រពន្ធ ។ សន្តតិកម្ម ក៏មានអានុភាពដែរ។

ដូច្នេះ យើងគិតថា C និង A ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យដាក់បណ្តឹងបញ្ជាក់ពីមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B។

ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងនេះ C ត្រូវដាក់ពាក្យបណ្តឹងបញ្ជាក់ពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ដែលមាន A និង B ជាចុងចម្លើយ ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៦ កថាខណ្ឌទី ២ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល ផ្ទុយទៅវិញ ចុងចម្លើយ គឺមានតែ B នៅពេលដែល A ជាអ្នកដាក់ពាក្យបណ្តឹង ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៦ កថាខណ្ឌទី ១។

<u>សំណួរ ៤</u>

មិនមានបញ្ញត្តិនៃមាត្រាណាមួយ ចែងដោយផ្ទាល់ក្នុងការគ្រប់គ្រងទៅលើកូន និង ទ្រព្យសម្បត្តិទេ ផ្ទុយទៅវិញមាត្រា ៩៦៤ ចែងតែអំពីអានុភាពនៃមោឃភាព។ តើយើងត្រូវពិចារណាទៅលើបញ្ហានេះយ៉ាងដូចម្តេច?

ឧបមាថា A និង B មានកូនម្នាក់ គឺ D។

ដោយសារតែអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ A និង B ត្រូវទុកជាមោឃៈ តាំងពីដំបូងនោះ មាត្រា ៩៨៨ មិនត្រូវមកអនុវត្តឡើយ។ ដូច្នេះ A មិនត្រូវបានគេសន្មតថាជាឪពុករបស់ D ទេ ហើយក៏មិនមានអំណាចមេបាលើ D ដែរ ផ្ទុយទៅវិញ B គឺជាម្តាយ (**មាត្រា ៩៨៧**) និងមានអំណាចមេបាលើ D។ ក៏ប៉ុន្តែប្រសិនបើ A ចុះបញ្ជីខ្លួនគាត់ផ្ទាល់ជាឪពុករបស់ D នៅក្នុងសំបុត្រកំណើតរបស់ D ដោយមានហត្ថលេខា និង ស្នាមមេដៃ នោះ A ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានទទួលស្គាល់ D។

(**មាត្រា ៩៩៨**)

ចំពោះការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិវិញ? ប្រសិនបើ **A** និង **B** ត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាប្តីប្រពន្ធរស់នៅជាមួយគ្នាជាអនីតិសង្វាស ដែលមានន័យថាគឺជាបុរសស្ត្រីរស់នៅជាមួយគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ ដោយមិនបានបំពេញនីតិវិធីនៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី បញ្ហានេះ គឺអាស្រ័យទៅលើបញ្ញត្តិអំពីទ្រព្យសម្បត្តិនៃប្តីប្រពន្ធស្របច្បាប់ ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះប្តីប្រពន្ធដែលរស់នៅជាមួយគ្នាជាអនីតិសង្វាសដែរឬទេ។ យើងនឹងមិនពិភាក្សាអំពីបញ្ហានេះទេ ព្រោះអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមបែបអនីតិសង្វាស គឺជាបញ្ហាផ្លូវច្បាប់ដ៏ធំមួយ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ០១ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ១៣

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ទំនាក់ទំនងញាតិ
ប្រធានបទ	បណ្ដឹងទាមទារឲ្យបញ្ជាក់អំពីនត្ថិភាពនៃបុត្តភាព
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១០០២
សំណួរ	តើការកើតឡើងដោយចេតនា ឬកំហុសធ្ងន់ធ្ងររបស់ជនដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីជាឪពុក ឬម្ដាយ នៅក្នុងមាត្រា ១០០២ កថាខណ្ឌទី ៤ សំដៅទៅលើអ្វី? សូមផ្ដល់ឧទាហរណ៍នៃចេតនា និងកំហុសធ្ងន់ធ្ងរ?

(**ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ**)

ឧទាហរណ៍១៖

លោក X បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយលោកស្រី Y។ លោក X មានទំនាក់ទំនងស្នេហាជាមួយលោកស្រី Z ទទួលបានកូនម្នាក់ ដោយសារគ្មានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍។ បន្ទាប់មក លោក X ត្រូវចុះជាឪពុក និង Y ត្រូវបានចុះជាម្ដាយ នៅក្នុងសៀវភៅកំណើតរបស់កូន។

ឧទាហរណ៍២៖

លោកស្រី Y បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយលោក X។ លោកស្រី Y មានទំនាក់ទំនងស្នេហាជាមួយលោក Z ទទួលបានកូនម្នាក់ ដោយសារគ្មានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ទោះបីជា Y បានប្រាប់ X ថាឪពុករបស់កូនគឺជា X ក៏ដោយ ក៏ X មានមន្ទិលសង្ស័យពីរឿងនេះ ព្រោះខ្លួនបានទៅបរទេស ៣ សប្ដាហ៍ នៅក្នុងអំឡុងពេលដែលប៉ានប្រមាណថាមានផ្ទៃពោះ។ ក៏ប៉ុន្តែ លោក X ត្រូវចុះជាឪពុក និង Y ត្រូវបានចុះជាម្ដាយ នៅក្នុងសៀវភៅកំណើតរបស់កូន ដោយបារម្ភថាខ្លាចបែកបាក់គ្រួសារដោយសារការស៊ើបអង្កេតរបស់ខ្លួន។

ការចុះជាឪពុក ឬម្ដាយ នៅក្នុងសៀវភៅកំណើតរបស់កូននេះ គឺធ្វើឡើងតាមរយៈការសន្មត តាមផ្លូវច្បាប់ (**មាត្រា ៩៨៧** និង**មាត្រា ៩៨៨**) ឬតាមរយៈការទទួលស្គាល់ (**មាត្រា ៩៩៧** និង**មាត្រា ៩៩៨**)។ ការចុះជាឪពុក ឬម្ដាយ នៅក្នុងសៀវភៅកំណើតរបស់កូន គឺត្រូវធ្វើដោយឆន្ទៈរបស់ឪពុក ឬម្ដាយនោះ ដោយពិតប្រាកដ។ ទោះជាយ៉ាងណា ការចុះបញ្ជីជាឪពុក ឬម្ដាយនេះ ត្រូវបើកឲ្យមានបណ្ដឹងទាមទារឲ្យបញ្ជាក់អំពីនត្ថិភាពនៃបុត្តភាពបាន នៅពេលណាមានការវិការៈនៃការសន្មត ឬការទទួលស្គាល់នោះ។

ប៉ុន្តែ បណ្ដឹងទាមទារបែបនេះត្រូវបានហាមឃាត់ចំពោះ ការចុះជាឪពុក ឬជាម្ដាយដែលកើតឡើងដោយចេតនា ឬដោយកំហុសធ្ងន់ធ្ងររបស់ជនដែលត្រូវបានចុះជាឪពុក ឬម្ដាយ នៅក្នុងសៀវភៅ ឬបើអំឡុងពេល ២០ ឆ្នាំ បានកន្លងផុត គិតចាប់ពីថ្ងៃកំណើតរបស់កូន ឬថ្ងៃដែល

អានុភាពនៃការទទួលស្គាល់បានកើតឡើង។

ការកើតឡើងដោយចេតនានេះ មានដូចជា នៅពេលដឹងថា មិនមែនជាកូនរបស់ខ្លួនហើយ បុរសនោះនៅតែសុខចិត្តចុះដាក់ខ្លួនជាឪពុក នៅក្នុងសៀវភៅកំណើតរបស់កូនទៀត។ ចំណែកកំហុសធ្ងន់ធ្ងរវិញ មានដូចជា នៅពេលចុះថាជាឪពុករបស់កូន បុរសនោះមិនបានយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការដឹង ឬការស្រាវជ្រាវអំពីអត្តិភាពនៃកូននោះឡើយ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ១៤

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ទំនាក់ទំនងញាតិ
ប្រធានបទ	ការកាត់កាលស្មុំកូនពេញលេញ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	១. មាត្រា ១០១៥ និងមាត្រា ១០១៦ ២. មាត្រា ១០១៦, ១០៤៨, និង មាត្រា ១០៥២
សំណួរ	១. មិនមានបញ្ញត្តិនៃមាត្រាណាមួយអនុញ្ញាតឲ្យឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹមកាត់កាល់ស្មុំ កូនពេញលេញទេ ប៉ុន្តែវាត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងស្មុំកូនធម្មតា។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិន បើកូនសុំតាមរយៈស្មុំកូនពេញលេញមិនមានអាកប្បកិរិយាល្អ ប្រព្រឹត្តអំពើអសីលធម៌ និងបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹម នោះវាហាក់ដូចជា មិនសមហេតុផលដែលមិនអនុញ្ញាតិឲ្យឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹមរំលាយស្មុំកូននេះ។ តើមានបញ្ញត្តិណាសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហានេះដែរឬទេ? ២. មាត្រា ១០១៦ មានលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ ក្នុងការកាត់កាលស្មុំកូនពេញលេញដែលធ្វើឡើង ដោយកូនស្មុំ។ ឧទាហរណ៍ ៖ នៅពេលដែលចំណុច ក ត្រូវបានបំពេញ ប៉ុន្តែចំណុច ខ មិនត្រូវបានបំពេញ ដូច្នេះពាក្យសុំកាត់កាល់របស់កូនសុំត្រូវបានគេលើកចោល។ តើមានវិធីណាដែលអាចធ្វើឲ្យកូនសុំរួចផុតពីការខូចខាត នៅក្នុងករណីនេះ?

(**ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ**)

<u>**សំណួរ ១**</u>

គោលបំណងនៃស្មុំកូនពេញលេញ គឺដើម្បីរកឪពុកម្ដាយថ្មីមួយដែលជាទីរំពឹង និងដែលមានភាពកក់ក្ដៅសម្រាប់ឲ្យកូនសុំនោះមានអនាគតប្រសើរជាងមុន។ នៅពេលដែលការបង្កើតស្មុំកូនពេញលេញមានអានុភាព ទំនាក់ទំនងញាតិរវាងកូនសុំ និងឪពុកម្ដាយបង្កើតត្រូវបានកាត់ផ្ដាច់ ដែលខុសពីស្មុំកូនធម្មតា។ ដូច្នេះ តួនាទីរបស់ឪពុកម្ដាយបង្កើតពីមុនត្រូវបានផ្ទេរមកឲ្យឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹមវិញ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១០១៥ ស្ដីពីអានុភាពនៃស្មុំកូនពេញលេញ *"(១) ដោយបង្កើតស្មុំកូនពេញលេញ កូនសុំត្រូវទទួលបានឋានៈដូចគ្នានឹងកូនបង្កើត របស់ឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹមនឹងត្រូវទទួលបាននូវសិទ្ធិ និងករណីកិច្ច ដូចគ្នានឹងកូនបង្កើត នៅក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹម។ .. (៣) កូនសុំ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមេបារបស់ឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹម។"* នៅក្នុងជំពូកទី ៥ ស្ដី អំពីអំណាចមេបា ក៏មិនមានបញ្ញត្តិណាដែលអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកមានអំណាចមេបាធ្វើការកាត់កាល់កូនរបស់ខ្លួននោះទេ។

ដូច្នេះ ប្រសិនបើកូនប្រព្រឹត្តអបាយមុខក៏ដោយ គឺគ្មានវិធីអ្វីក្រៅពីឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹមត្រូវខិតខំអប់រំកូន ដើម្បីឲ្យកូនក្លាយជាកូនល្អ តែប៉ុណ្ណោះ។

<u>សំណួរ ២</u>

តាមមាត្រា ១០១៦ ៖ ការកាត់កាលនៃសុំកូនពេញលេញ

១. បើយល់ឃើញថា មានភាពចាំបាច់ពិសេសដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់កូនសុំ តុលាការអាចកាត់កាល់ភាតីនៃសុំកូនបាន តាមពាក្យសុំរបស់កូនសុំ ឪពុកម្ដាយបង្កើត ឬតំណាងអយ្យការ លុះត្រាតែ ក្នុងករណីដែលត្រូវនឹងចំណុចទាំងអស់ដែលកំណត់នៅក្នុងចំណុចនីមួយៗខាងក្រោមនេះ ៖

ក. បើមានការធ្វើបាបដោយឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹម បោះបង់កូនសុំចោលដោយគំនិតទុច្ចរិត ឬហេតុផ្សេងៗទៀតដែលបំពានផលប្រយោជន៍របស់កូនសុំយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ។

ខ. បើឪពុកម្ដាយបង្កើតអាចគ្រប់គ្រងថែរក្សាដោយសមរម្យ។

២. ការកាត់កាល់ ពុំអាចធ្វើបានឡើយ ក្រៅពីយោងតាមបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ។

តាមបញ្ញត្តិនេះ គឺចាំបាច់ត្រូវតែមានលក្ខខណ្ឌទាំងពីរនេះ បើពុំដូច្នេះទេ ពាក្យសុំកាត់កាល់ដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបានលើកចោល ព្រោះថា ទោះបីជាមានការធ្វើបាបដោយឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹម បោះបង់កូនសុំចោលដោយគំនិតទុច្ចរិត ឬហេតុផ្សេងៗទៀតដែលបំពានផលប្រយោជន៍របស់កូនសុំយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ក៏ដោយ បើឪពុកម្ដាយបង្កើតមិនអាចគ្រប់គ្រងថែរក្សាដោយសមរម្យ នោះទេ គឺនាំឲ្យកូនសុំនោះ មិនមានផលល្អដដែល នៅពេលដែល ញាតិភាពជាមួយឪពុកម្ដាយត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញនោះ។

ដូច្នេះ វិធីដែលអាចធ្វើឲ្យកូនសុំរួចផុតពីការខូចខាត នៅក្នុងករណីខាងលើនេះ គឺត្រូវប្រកាសការព្យួរ ឬដកហូតអំណាចមេបា (**មាត្រា ១០៤៨**) ហើយចាប់ផ្ដើមអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន (**មាត្រា ១០៥២**)។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១៩ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២

សំណួរ ១៥

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	គ្រួសារ
ប្រធានបទ	ការលែងលះ អ្នកមានអំណាចមេបា
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១០៣៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១៨២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ២២ កថាខណ្ឌទី ១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល
សំណួរ	តើតុលាការត្រូវសម្រេចអំពីអ្នកមានអំណាចមេបាដែរឬទេ ប្រសិនបើភាគីទាំងសងខាង មិនបានស្នើសុំឲ្យកំណត់ពីការគ្រប់គ្រងកូននៅក្នុងបណ្តឹងលែងលះ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

១. គោលការណ៍ "សិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគី"

នៅក្នុងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីធម្មតា តុលាការត្រូវសម្រេចតែការទាមទារដែលភាគីទាមទារឲ្យចៅក្រមជំនុំជម្រះ។ តុលាការមិនអាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យទៅលើចំណុចដែលភាគីមិនបានលើកឡើងទេ។ គោលការណ៍នេះ ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា "សិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគី" ដែលមានចែងនៅក្នុង មាត្រា ១៨២ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

២. លក្ខណៈនៃការកំណត់អ្នកមានអំណាចមេបា

ក៏ប៉ុន្តែ នីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល មានបញ្ញត្តិលើកលែងទៅនឹងគោលការណ៍នេះ។ គោលការណ៍ "សិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគី" គឺត្រូវបានកម្រិតនៅក្នុងបញ្ហាមួយចំនួន។ មាត្រា ២២ កថាខណ្ឌទី ១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល ចែងថា ប្រសិនបើតុលាការចេញសាលក្រម ឬសាលដីកាដែលទទួលស្គាល់ការទាមទាររបស់ដើមចោទនៅក្នុងបណ្តឹងទាមទារលុបចោលនូវចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ឬលែងលះគ្នា តុលាការត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចអំពីការកំណត់អ្នកមានអំណាចមេបាដោយឆន្ទានុសិទ្ធិ។ នេះ មានន័យថាតុលាការអាចនិងគប្បីកំណត់អ្នកមានអំណាចមេបាដោយមិនចាំបាច់មានការទាមទាររបស់ភាគី។ នៅក្នុងន័យនេះ តុលាការធ្វើសកម្មភាពយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល។

មូលហេតុ គឺប្រសិនបើអ្នកមានអំណាចមេបា មិនត្រូវបានគេកំណត់នៅពេលលែងលះទេ នោះអំណាចមេបា មិនត្រូវបានគេអនុវត្ត ហើយវានឹងធ្វើឲ្យមានគុណវិបត្តិដល់កុមារ ទាក់ទងនឹងការអប់រំ ការរស់នៅ ជាដើម។ ដូច្នេះ ការកំណត់អំពីអ្នកមានអំណាចមេបានៅក្នុងករណីលែង

លះ គឺមានសារសំខាន់ណាស់។

៣. ភាពខុសគ្នានឹងការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ

ការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិនៅពេលលែងលះ គឺមានលក្ខណៈខុសគ្នាពីការកំណត់អ្នកមានអំណាចមេបា។ ការយឺតយ៉ាវ ឬ ការមិនកំណត់ពីការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ គឺមានផលប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ភាគីតែប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះ គោលការណ៍សិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគីត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណីនេះ។ មាត្រា ២២ កថាខណ្ឌទី ១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល អនុញ្ញាតឲ្យតុលាការធ្វើការវិនិច្ឆ័យអំពីការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ នៅពេលដែលភាគីធ្វើការទាមទារ។ ជាងនេះទៅទៀត ភាគីត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើការទាមទារបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិដោយឯករាជ្យ តាមរយៈនីតិវិធីរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្តឹង (**មាត្រា ២ ចំណុច ៤-៦ នៃឧបសម្ព័ន្ធនៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីនៃរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្តឹង**)។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២

សំណួរ ១៦

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	គ្រួសារ
ប្រធានបទ	អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១១៥០ មាត្រា ១១៥៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	B គឺជាកូនរបស់ A ហើយ C គឺជាកូនរបស់ B។ (សំណួរ) ១. B ស្លាប់នៅឆ្នាំ ២០១២។ ក្រោយមក C បានសម្លាប់ A នៅខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ ហើយត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគារពីបទឃាតកម្ម។ តើ C អាចក្លាយជាសន្តតិជនជំនួសតាមមាត្រា ១១៥៧ បានដែរឬទេ ? តើមាត្រា ១១៥០ (អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម) អនុវត្តចំពោះសន្តតិជនជំនួសដែរឬទេ ? ២. C បានសម្លាប់ B នៅថ្ងៃទី ២០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ហើយ តុលាការសម្រេចផ្តន្ទាទោស C ឱ្យជាប់ពន្ធនាគារពីបទឃាតកម្ម។ បន្ទាប់មក A បានស្លាប់នៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣។ តើ C អាចធ្វើសន្តតិកម្មលើទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ A តាមរយៈសន្តតិកម្មជំនួសបានដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

<u>សំណួរ ១</u>

ដោយផ្អែកលើមាត្រា ១១៥៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី C គឺជាសន្តតិជនជំនួសរបស់ A។ បន្ទាប់មក សន្តតិជនជំនួស C នេះ បានសម្លាប់មតកជន A ដោយចេតនា។ ដូច្នេះ C ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជា អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម ដោយផ្អែកលើខ្លឹមសារនៃមាត្រា ១១៥០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច ក នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី។

ដូច្នេះ C ក្លាយជាអភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម។

<u>សំណួរ ២</u>

ជាគោលការណ៍ អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម គប្បីត្រូវបានគេបកស្រាយដោយមិនដាច់ខាត។ ដូច្នេះ ប្រសិនបើ C គឺជាអភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្មរបស់ B នោះវាមិនមានន័យថា C គឺជាអភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្មរបស់ A ដោយស្វ័យប្រវត្តិនោះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅក្នុងករណីនេះ មានគំនិតពីរដែលលើកឡើង ដើម្បីធ្វើការបកស្រាយទៅលើមាត្រា ១១៥០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច **ក** នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដែលចែងថា ៖ "**បុគ្គលដែលបានទទួលទោស ដោយមានចេតនាធ្វើឃាត ឬ ប៉ុន**

ប៉ងធ្វើឃាតលើមតកជន ឬលើជនដែលមានលំដាប់សន្តតិកម្មមុន ឬ លំដាប់សន្តតិកម្មស្មើគ្នា ទោះដោយផ្ទាល់ក្តី ដោយប្រយោលក្តី" ។

គំនិតទី ១ ៖ ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចែងពីលំដាប់សន្តតិជន ពោលគឺសន្តតិជនលំដាប់ទី ១ សន្តតិជនលំដាប់ទី ២ និង សន្តតិជនលំដាប់ទី ៣ ចំណែកឯសន្តតិជនជំនួស គឺជាសន្តតិជនដោយឡែកផ្សេងទៀត។ ហេតុដូច្នេះ ជាក់ស្តែង មាត្រា ១១៥០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច **ក** នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានប្រើតែពាក្យ "សន្តតិជនលំដាប់មុន ឬ លំដាប់ស្មើគ្នា" ប៉ុណ្ណោះ មិនបានប្រើពាក្យ "សន្តតិជនជំនួស" ទេ។ ជាលទ្ធផល គឺមិនអាចយកមាត្រា ១១៥០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីទៅអនុវត្តលើករណីសំណួរខាងលើនេះទេ។

គំនិតទី ២ ៖ បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១១៥០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច **ក** នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវអនុវត្តស្រដៀងគ្នាទៅលើសន្តតិជនជំនួស។ តាមការពិត មាត្រា ១១៥០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច **ក** នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចាត់ទុកជាអភ័ព្វបុគ្គល ចំពោះអ្នកដែលសម្លាប់សន្តតិជនលំដាប់មុន ឬ លំដាប់ស្មើគ្នា។ គោលគំនិតនៃមាត្រានេះ គឺចង់ដាក់ទោសទៅលើជនដែលសម្លាប់សន្តតិជនលំដាប់មុន ដើម្បីឱ្យខ្លួនទទួលបានមរតក ឬ ចង់ដាក់ទោសទៅលើជនដែលសម្លាប់សន្តតិជនលំដាប់ស្មើ ដើម្បីឱ្យខ្លួនបានទទួលមរតកច្រើនជាងធម្មតា។ ដូចគ្នាដែរ សន្តតិជនជំនួសអាចនឹងសម្លាប់សន្តតិជន ដើម្បីឱ្យគាត់ទទួលបានមរតក មានន័យថា បើសន្តតិជននៅរស់រានមានជីវិត សន្តតិជនជំនួសប្រាកដជាមិនអាចទទួលបានទ្រព្យសម្បត្តិភ្លាមនោះទេ។ ហេតុនេះ គួរតែបកស្រាយថា សន្តតិជនជំនួសដែលសម្លាប់សន្តតិជន ក៏ត្រូវចាត់ទុកថាជាអភ័ព្វបុគ្គលដែរ។

សរុបសេចក្តីមក C មិនអាចក្លាយជាសន្តតិជនជំនួស ចំពោះសន្តតិកម្មរបស់ A នោះទេ។

ជាលទ្ធផល សមាជិកទាំងអស់នៃក្រុមការងារ ជ្រើសរើសយកគំនិតទី ២។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ០៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ១៧

<table>
<tr><td>ច្បាប់</td><td>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី</td></tr>
<tr><td>ប្រភេទ</td><td>សន្តតិកម្ម</td></tr>
<tr><td>ប្រធានបទ</td><td>សន្តតិកម្ម និង មតកសាសន៍</td></tr>
<tr><td>មាត្រាពាក់ព័ន្ធ</td><td>មាត្រា ៩៨៨ កថាខណ្ឌទី ១, ៩៩៣, ១១៤៩ កថាខណ្ឌទី ១, ១១៥៦ កថាខណ្ឌទី ១, ១១៦១ កថាខណ្ឌទី ១, ១២៣០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច ខ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី</td></tr>
<tr><td>សំណួរ</td><td>X (បុរស) បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ Y (ស្ត្រី) ហើយមានកូនចំនួន ៦ នាក់។ នៅក្រោយពេលដែល Y ទទួលមរណភាព X បានរស់នៅជាមួយនឹង Z ជាលក្ខណៈ អនីតិសង្វាស។ X និង Z មានកូនចំនួន ២ នាក់។
X ទទួលមរណភាព។ ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់របស់ X ដែលមាននៅពេលមរណភាព គឺដីមួយកន្លែង។
(សំណួរ)
១. តើអ្នកណាគឺជាសន្តតិជននៅក្នុងករណីនេះ?
២. X បានធ្វើមតកសាសន៍នៅមុនពេលគាត់ទទួលមរណភាព។ នៅក្នុងមតកសាសន៍ X បានសរសេរថា ខ្លួនឲ្យដីទៅ Z និង កូន ២ នាក់។ តើកូនទាំង ៦ នាក់ អាចធ្វើសន្តតិកម្មលើដីរបស់ X បានដែរឬទេ?
៣. Z បានខ្ចីលុយអ្នកដទៃសម្រាប់បង់ថ្លៃព្យាបាលរបស់ X ដោយសារតែ X ធ្លាក់ខ្លួនឈឺនៅពេលគាត់ទទួលមរណភាព។ តើការណ៍នេះជះឥទ្ធិពលដល់ការចែកមត៌កដែរឬទេ?</td></tr>
<tr><td colspan="2">(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)
<u>សំណួរ ១</u>
កូន និងប្រពន្ធដែលនៅរស់របស់មតកជន គឺជាសន្តតិជន នៅពេលដែលមតកជនទទួលមរណភាព (មាត្រា ១១៤៩ កថាខណ្ឌទី ១ មាត្រា ១១៥៦ កថាខណ្ឌទី ១ និង មាត្រា ១១៦១ កថាខណ្ឌទី ១)។ ក៏ប៉ុន្តែ "កូន" និង "ប្រពន្ធ" ត្រូវតែកូន និងប្រពន្ធស្របច្បាប់។
Y បានទទួលមរណភាព នៅមុនពេល X ទទួលមរណភាព។ ដូច្នេះ Y គឺមិនមែនជាសន្តតិជនរបស់ X ទេ។
កូនទាំង ៦ នាក់របស់ X និង Y គឺជាកូនស្របច្បាប់របស់ X។ ដូច្នេះ កូនទាំង ៦ នាក់នោះ គឺជាសន្តតិជនរបស់ X។</td></tr>
</table>

ប្រពន្ធដែលរស់នៅជាមួយគ្នាជាលក្ខណៈអនីតិសង្វាស មិនមែនជាប្រពន្ធស្របច្បាប់ទេ។ ដូច្នេះ Z មិនមែនជាសន្តតិជនរបស់ X។

កូន ២ នាក់របស់ X និង Z គឺមិនមែនជាកូនស្របច្បាប់របស់ X ទេ ប្រសិនបើ X មិនបានទទួលស្គាល់ (**មាត្រា ៩៩៣**) ព្រោះកូនទាំងពីរនាក់នេះ មិនត្រូវសន្មតថាជាកូនស្របច្បាប់របស់ X តាមរយៈមាត្រា ៩៨៨ កថាខណ្ឌទី ១ ទេ។ ដូច្នេះ កូនទាំង ២ របស់ X និង Z អាចក្លាយជាសន្តតិជនរបស់ X លុះត្រាតែ X ទទួលស្គាល់កូនទាំងពីរនោះ។

<u>សំណួរ ២</u>

ទ្រព្យសម្បត្តិពាក់កណ្តាលរបស់ X គឺជាភាគបម្រុងរបស់កូនទាំង ៦ នាក់ ដែលជាបច្ឆាញាតិផ្ទាល់ (**មាត្រា ១២៣០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច ខ**)។ ខ្លឹមសារនៃមតកសាសន៍របស់ X បានបំពានទៅភាគបម្រុងនៃកូនទាំង ៦ នាក់ ព្រោះដីនោះ គឺជាមតិក។

ដូច្នេះ កូនទាំង ៦ នាក់ មានសិទ្ធិទាមទារឲ្យកាត់បន្ថយដើម្បីបង្គ្រប់ភាគបម្រុង ពី Z និងកូនទាំង ២ នាក់។ ជាលទ្ធផលនៃការកាត់បន្ថយ កូនទាំង ៦ នាក់ អាចទទួលបានដីផងដែរ។

<u>សំណួរ ៣</u>

ដូចដែលមានរៀបរាប់ខាងលើ Z មិនមែនជាសន្តតិជនរបស់ X ទេ។ ដូច្នេះ គាត់ មិនអាចចូលរួមនូវការបែងចែកមតិកទេ ទោះបីជាគាត់ បានបង់ថ្លៃព្យាបាលរបស់ X ក៏ដោយ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ១៨

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	សន្តតិកម្ម
ប្រធានបទ	មតកសាសន៍មិនមានកាលបរិច្ឆេទ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១១៧០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	មានមតកសាសន៍ចំនួន ២ ដែលមតកជន P បានសរសេរ។ កាលបរិច្ឆេទត្រូវបានសរសេរនៅក្នុងមតកសាសន៍មួយ (មតកសាសន៍ ២) ប៉ុន្តែ មិនត្រូវបានសរសេរនៅក្នុងមតកសាសន៍មួយទៀត (មតកសាសន៍ ១)។ មតកសាសន៍ ១ កំណត់ថា មតកជនឲ្យដីទៅ A រថយន្តទៅ B និង ម៉ូតូទៅ C។ ក៏ប៉ុន្តែ មតកសាសន៍ ២ កំណត់ថាឲ្យដីទៅ X និង រថយន្តទៅ Y ហើយមិនបានលើកឡើងពីម៉ូតូឡើយ។ តើមតកសាសន៍ ១ មានសុពលភាពដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

ខ្ញុំនឹងឲ្យ
ដីទៅ A
រថយន្តទៅ B
ម៉ូតូទៅ C

(ហត្ថលេខារបស់ P)

ខ្ញុំនឹងឲ្យ
ដីទៅ X
រថយន្តទៅ Y

xx.yy.2013
(ហត្ថលេខារបស់ P)

ការវិភាគ

វាក្យខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ បានចែងថា មតកសាសន៍ដែលគ្មានការចុះថ្ងៃខែឆ្នាំ ត្រូវចាត់ទុកថាមានសុពលភាព លុះត្រាតែមតកសាសន៍នោះ មិនផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ផ្សេងទៀតដែលបានធ្វើដោយម្ចាស់បណ្តាំដូចគ្នា។ ដូច្នេះ ចំណុចអំពីរថយន្ត និងដីនៅក្នុងមតកសាសន៍ ១ គឺមិនមានសុពលភាពទេ ព្រោះចំណុចទាំងនេះ បានបង្ហាញឲ្យឃើញច្បាស់ថាគឺវាផ្ទុយនឹងចំណុចដែលបានកំណត់នៅក្នុងមតកសាសន៍ ២។ ក៏ប៉ុន្តែមាត្រានេះ មិនបានផ្តល់ចម្លើយដោយផ្ទាល់ទៅលើសុពលភាពនៃចំណុច ដែលទាក់ទងនឹងម៉ូតូនៅក្នុងមតកសាសន៍ទី

១។ យើងត្រូវធ្វើការពិចារណាទៅលើចំណុចពីរទាក់ទងនឹងការបកស្រាយមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២។

ដូចដែលបានលើកឡើងខាងលើ ចំណុចអំពីដី និងរថយន្ត គឺមានភាពផ្ទុយគ្នារវាងមតកសាសន៍ទាំងពីរ។ ដូច្នេះ តើមតកសាសន៍ទី ១ ទាំងមូលត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈឬទេ? និយាយជារួម តើខ្លឹមសារទាំងមូលនៃមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈដោយសារមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ ដែរឬទេ ទោះបីជាមានតែខ្លឹមសារមួយផ្នែកផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍មានកាលបរិច្ឆេទ ? (បញ្ហាទី ១)

ប្រសិនជាចម្លើយ បដិសេធ នោះសុពលភាពនៃមតកសាសន៍នឹងត្រូវបានកំណត់ដោយផ្អែកទៅតាមចំណុចនីមួយៗ។ មតកសាសន៍ទី ១ បានកំណត់ថា ឲ្យម៉ូតូទៅ C ផ្ទុយទៅវិញ មតកសាសន៍ទី ២ មិនបានកំណត់អំពីចំណុចនេះទេ។ តើចំណុចនៅក្នុងមតកសាសន៍ ១ ផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ ២ អំពីការចាត់ចែងម៉ូតូដែរឬទេ? ជារួម តើចំណុចអំពីទ្រព្យសម្បត្តិជាក់លាក់ណាមួយនៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ ត្រូវចាត់ទុកថាផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទដែរឬទេ នៅពេលដែលចំណុចនោះមិនបានកំណត់នៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ? (បញ្ហាទី ២)

<u>បញ្ហាទី ១</u>

តើខ្លឹមសារទាំងមូលនៃមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈដោយសារមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ ដែរឬទេ ទោះបីជាមានតែខ្លឹមសារមួយផ្នែកផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍មានកាលបរិច្ឆេទ ?

មាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ មិនមានចែងអំពីចំណុចនេះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ មាត្រា ១១៨៩ កថាខណ្ឌទី ២ បញ្ញត្តថា បើមតកសាសន៍ដែលបានធ្វើក្រោយនេះ មានភាពផ្ទុយគ្នានឹងមតកសាសន៍ដែលបានធ្វើមុន ត្រូវចាត់ទុកថាមតកសាសន៍ដែលបានធ្វើក្រោយនេះ បានលុបចោលមតកសាសន៍ដែលបានធ្វើមុន ចំពោះផ្នែកដែលផ្ទុយគ្នានោះ។ នេះ មានន័យថា ខ្លឹមសារនៃមតកសាសន៍ទាំងមូលមិនត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈទេ នៅពេលមតកសាសន៍ពីរ ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ ផ្ទុយគ្នាដោយផ្នែក។ គំនិតគ្រឹះនៃមាត្រានេះ គឺថាឆន្ទៈរបស់មតកជនក្នុងការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួន នៅក្នុងមតកសាសន៍ គឺត្រូវតែគោរពឲ្យបានច្រើនតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។ គំនិតនេះ អាចត្រូវបានគេយកមកអនុវត្តផងដែរ នៅពេលពិចារណាអំពីសុពលភាពនៃមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ។

ដូច្នេះ មានតែផ្នែកដែលផ្ទុយគ្នានៃមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ គឺត្រូវទុកជាមោឃៈ ដោយយោងទៅលើមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ នៅពេលដែលមានខ្លឹមសារមួយផ្នែក

ផ្ទុយគ្នានឹងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ។

<u>បញ្ហាទី ២</u>

តើចំណុចអំពីទ្រព្យសម្បត្តិជាក់លាក់ណាមួយ នៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ ត្រូវចាត់ទុកថាផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទដែរឬទេ នៅពេលដែលចំណុចនោះមិនបានកំណត់នៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ?

គឺអាចមានគំនិតចំនួន ២។

គំនិតទី ១ គឺថា មតកសាសន៍ទី ២ មិនផ្ទុយគ្នាទេ នៅពេលដែលមតកសាសន៍មិនមានកាលបរិច្ឆេទចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិ ប៉ុន្តែមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ រក្សាភាពស្ងៀមស្ងាត់អំពីការចាត់ចែងទ្រព្យនោះ។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត ការស្ងៀមស្ងាត់ មិនមែនជាផ្នែកនៃមតកសាសន៍ទេ។ នៅពេលអនុវត្តតាមគំនិតនេះ ចំណុចអំពីម៉ូតូនៅក្នុងមតកសាសន៍ ១ គឺមានសុពលភាព។

គំនិតទី ២ គឺថាភាពស្ងៀមស្ងាត់ទាក់ទងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិមួយចំនួន មានន័យថាមតកជនមានបំណងចង់ចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិនោះតាមបញ្ញត្តិនៃសន្តិតកម្មតាមច្បាប់។ គំនិតនេះគិតថាភាពស្ងៀមស្ងាត់អំពីការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិ គឺនៅតែជាផ្នែកមួយនៃមតកសាសន៍។ នៅពេលអនុវត្តតាមគំនិតនេះ ចំណុចអំពីការចាត់ចែងម៉ូតូនៅក្នុងមតកសាសន៍ទី ១ គឺត្រូវទុកជាមោឃៈ ព្រោះចំណុចនេះ ផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ ២ ដែលមតកជនបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនថា ម៉ូតូនោះត្រូវធ្វើសន្តតិកម្មបន្តដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃសន្តតិកម្មដោយច្បាប់។

សមាជិកទាំងអស់ គាំទ្រគំនិតទី ១។

<u>សន្និដ្ឋាន</u>

ដោយយោងលើមតិភាគច្រើនរបស់សមាជិកក្រុមការងារ ចំណុចអំពីដី និងរថយន្តនៅក្នុងមតកសាសន៍ ១ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ ប៉ុន្តែចំណុចអំពីម៉ូតូ គឺមានសុពលភាព។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

សំណួរ ១៩

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	គ្រួសារ
ប្រធានបទ	ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១២១៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	សូមពន្យល់អំពីនីតិវិធីនៃការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍។

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

១. គោលបំណងនៃការពិនិត្យ

គោលបំណងនៃការពិនិត្យមតកសាសន៍ (**មាត្រា ១២១៣**) គឺដើម្បីបញ្ជាក់អំពីអត្ថិភាព និងលក្ខខណ្ឌនៅក្នុងមតកសាសន៍។ វា មិនមែនធ្វើឡើងសម្រាប់បញ្ជាក់ថាតើមតកសាសន៍នេះមានសុពលភាពនោះទេ។

២. តើមតកសាសន៍ប្រភេទណាខ្លះដែលត្រូវធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់?

រាល់ប្រភេទមតកសាសន៍ត្រូវធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់ លើកលែងតែមតកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូត (**មាត្រា ១២១៣ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី២**)។ ជាធម្មតា ច្បាប់ដើមនៃមតកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូត គឺត្រូវបានរក្សាទុកនៅការិយាល័យរបស់សារការី។ ដូច្នេះ វាមានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរកច្បាប់ដើមនៃលិខិតមតកសាសន៍ ហើយគេមិនអាចក្លែងបន្លំខ្លឹមសារនៅក្នុងលិខិតមតកសាសន៍នោះបានទេ។ នេះ គឺជាមូលហេតុ មតកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូត មិនចាំបាច់ធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់នៅតុលាការ។

ក៏ប៉ុន្តែ មតកសាសន៍ដោយលិខិតសំងាត់ (**មាត្រា ១១៧៥**) គឺមិនមែនជាមតកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូតទេ ព្រោះបុគ្គលដែលបានសរសេរមតកសាសន៍នេះ គឺជាមតកជន ទោះបីជាលិខិតនេះ បានដាក់ជូនទៅសារការី ហើយ សារការីបានចុះហត្ថលេខាក៏ដោយ។ ដូច្នេះ វាគប្បីធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់។

៣. តើនរណាគឺជាអ្នកដាក់ពាក្យសុំពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍?

- អ្នកថែរក្សាគ្រប់គ្រងលិខិតមតកសាសន៍
- សន្តតិជន ឬ ជនដែលមានពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត ដែលបានរកឃើញលិខិតមតកសាសន៍ ប្រសិនបើគ្មានអ្នកថែរក្សាគ្រប់គ្រង

៤. នីតិវិធីនៅតុលាការ

ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍ ត្រូវធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើនីតិវិធីនៃរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្តឹង (**មាត្រា ១-១ ឧបសម្ព័ន្ធ ៥-៥ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីនៃរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្តឹង**)

① បុគ្គលដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការដាក់ពាក្យសុំ គប្បីដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការនៃទីកន្លែងដែលចាប់ផ្តើមសន្តតិកម្មនោះ។ ពាក្យសុំ គប្បីបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់អំពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចាប់ផ្តើមសន្តតិកម្ម (ថ្ងៃដែលមតកជនបានទទួលមរណភាព) ព្រោះពាក្យសុំឲ្យពិនិត្យមតកសាសន៍ត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្រោយព្រឹត្តការណ៍នោះតែប៉ុណ្ណោះ (**មាត្រា ១២១៣ កថាខណ្ឌទី ១**)។

នៅក្នុងនីតិវិធីនេះ មិនចាំបាច់មានភាគីម្ខាងទៀតទេ។

② តុលាការ ត្រូវកំណត់កាលបរិច្ឆេទដើម្បីធ្វើការពិនិត្យ និង កោះហៅសន្តតិជន និងជនដែលមានពាក់ព័ន្ធផលប្រយោជន៍។

③ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការពិនិត្យបញ្ជាក់ តុលាការត្រូវធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់អំពីលក្ខខណ្ឌនៃលិខិតមតកសាសន៍ ដូចជាប្រភេទនៃក្រដាស ចំនួនទំព័រ មានបោះត្រាដែរឬទេ ខ្លឹមសារនៃលិខិតមតកសាសន៍ មានហត្ថលេខា កាលបរិច្ឆេទដែរឬទេ ជាអាទិ៍។ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវសរសេរអំពីការណ៍នេះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ ក៏ដូចជាវត្តមានរបស់អ្នកចូលរួម សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អ្នកចូលរួមប្រសិនបើមាន។

នៅក្នុងការអនុវត្តនៅប្រទេសជប៉ុន ក្រឡាបញ្ជីត្រូវធ្វើការថតចម្លង ឬ ថតលិខិតមតកសាសន៍នោះភ្ជាប់ជាមួយនឹងកំណត់ហេតុ ហើយនីតិវិធីនឹងត្រូវបានបញ្ចប់ដោយមិនមានចេញសេចក្តីសម្រេចអ្វីទេ។

ក៏ប៉ុន្តែ ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃរឿងក្តីដែលមិនមែនជាបណ្តឹង ហាក់ដូចជាតម្រូវឲ្យចេញដីកាសម្រេច (**មាត្រា ១ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី ២**)។ តើតុលាការត្រូវចេញដីកាសម្រេចដែរ ឬ ទេ? ប្រសិនជាត្រូវចេញដីកាសម្រេច តើដីកាសម្រេចនោះ ត្រូវកំណត់ពីអ្វីខ្លះ ? គំនិតមួយថាដីកាសម្រេចនេះ ត្រូវធ្វើការកំណត់ពីអត្ថិភាពនៃលិខិតមតកសាសន៍។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣